

Matti Salminen

Yhteisten vesialueiden pinta-ala- ja osakaskiinteistöluokittelu

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Insinööri (AMK)
Maanmittaustekniikan koulutusohjelma
Insinööriyö
21.4.2012

Tekijä Otsikko	Matti Salminen Yhteisten vesialueiden pinta-ala- ja osakaskiinteistöluokittelu
Sivumäärä Aika	85 sivua + 19 liitettä 21.4.2012
Tutkinto	insinööri (AMK)
Koulutusohjelma	maanmittaustekniikka
Ohjaajat Ohjaava opettaja	yli-insinööri Kalle Konttinen yli-insinööri, TKT Pekka Vilska lehtori Jaakko Sirkjärvi
<p>Tämän insinööriyön aiheena on yhteisten vesialueiden osakaskuntien pinta-ala- ja osakaskiinteistöluokitus. Tavoitteena on yhteisten vesialueiden kiinteistötietojen kuntakohtainen kokoaminen ja luokittelu niin, että kehittämistarpeellisten alueiden paikallistaminen on mahdollista. Tarkoituksena on esittää vesialueiden omistuksen jakaantuminen kiinteistörekisterin mukaan sekä yhteisten vesialueiden lainsäädännön ja hallinnon kehittyminen historian saatossa. Lisäksi kerrotaan myös pirstoutumisen taustoista ja raportoidaan kiinteistörekisteristä ilmitulleista epäselvyyksistä.</p> <p>Suomen vesialueet jaetaan kiinteistörekisterissä yleisiin vesialueisiin, kiinteistöjen vesialueisiin ja yhteisiin vesialueisiin. Yhteisellä vesialueella tarkoitetaan kiinteistörekisteriin merkittyä yksikköä, joka kuuluu kahteen tai useampaan kiinteistöön tietyn perusteen mukaisin osuuksin.</p> <p>Useissa aikaisemmissa tutkimuksissa vesialueiden pieni koko ja pirstaleisuus on todettu niiden käyttöä ja hoitoa vaikeuttaviksi seikoiksi. Kehittämistarpeellisten alueiden selvittämiseksi tehtiin tutkimus, jossa luokiteltiin kahdeksan maakunnan yhteisten vesialueiden osakaskunnat pinta-alan ja osakaskiinteistöjen lukumäärän mukaan erikokoisiin luokkiin. Käsiteltäviksi maakunniksi valittiin Uusimaa, Varsinais-Suomi, Kanta-Häme, Päijät-Häme, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Pohjois-Pohjanmaa.</p> <p>Tutkimuksessa selvisi, että eniten pirstoutuneita osakaskuntia on Varsinais-Suomessa ja Uudellamaalla. Maakuntakohtaiset erot nousivat suuriksi. Lisäksi ilmeni, että merivesiä ja vain sisävesiä sisältävien kuntien väliset erot ovat merkittäviä. Pohjanmaalla osakaskiinteistömäärältään suurten osakaskuntien osuus oli etelän maakuntia selvästi suurempi. Eniten kehittämistoimenpiteitä vaativat kunnat esitetään jokaisesta maakunnasta.</p> <p>Insinööriyössä esitettyjä maakunta- ja kuntakohtaisia tilastoja voidaan käyttää lisäselvityksien lähtöaineistona. Tilastot auttavat kohdistamaan kehityssuunnitelmat oikeisiin alueisiin.</p>	
Avainsanat	yhteinen vesialue, osakaskunta, luokittelu, pirstoutuneisuus, Maanmittauslaitos

Author Title	Matti Salminen The classification of jointly owned water areas
Number of Pages Date	85 pages + 19 appendices 21 April 2012
Degree	Bachelor of Engineering
Degree Programme	Land Surveying
Instructors Supervisor	Kalle Konttinen, Chief Engineer Dr. Pekka Vilska, Chief Engineer Jaakko Sirkjärvi, Senior Lecturer
<p>The goal of this final year project was to put together and classify the cadastre information of jointly owned water areas according to acreage and the number of commoners so that the areas in need of development can be localized. The purpose was to present the distribution of the water areas in the cadastre and the progress of managing the jointly owned water areas the course of history. In addition, some background information of fragmentation is presented and the disclosed mistakes in the cadastre are reported.</p> <p>According to many earlier studies, the small size and fragmentation of water areas are hindrances to their use and maintenance.</p> <p>The results of the project show that the most fragmented water areas are in Uusimaa and Southwest Finland regions. The differences between regions are large. The study also shows that the municipalities that have seawater differ significantly from the municipalities without seawater. The number of commoners in jointly owned water areas is the highest in Ostrobothnia.</p> <p>In conclusion this study gives an extensive image of the fragmentation of jointly owned water areas. The topic had not been studied before in such a large scale in Finland. The statistics can be used for developing the jointly owned water areas in the future.</p>	
Keywords	jointly owned water area, joint property management associations, classification, fragmentation, National Land Survey of Finland

Sisälllys

Lyhenteet

1	Johdanto	1
1.1	Työn taustat	1
1.2	Työn tarkoitus, tavoitteet ja rajaus	2
2	Maanmittauslaitos	4
2.1	Organisaatio	4
2.2	Arvot ja strategia	5
3	Suomen vesialueet	6
3.1	Kiinteistörekisteri	6
3.1.1	Yleiset vesialueet	6
3.1.2	Kiinteistöjen vesialueet	8
3.1.3	Yhteiset vesialueet	9
3.2	Järvirekisteri	10
3.3	Yhteisten vesialueiden hallinto	11
3.3.1	Lainsäädännön kehitys	11
3.3.2	Kalastuslain mukaisen hallinnon kehitys	12
3.3.3	Osakaskuntien ja kalastuskuntien hallinnon yhdistyminen	16
4	Vesialueiden pirstoutuneisuus	18
4.1	Vesialueiden omistamisesta	18
4.2	Pirstoutumisen taustat	18
4.2.1	Jakolaitosasetuksen aika 1917–1952	19
4.2.2	Vesialueiden jaot jakolain aikana	19
4.2.3	Kiinteistönmuodostamislaki 1997–	20
5	Selvitystyö	21
5.1	Lähtöaineisto	21
5.2	Maakuntien yhteiset vesialueet	21
5.3	Luokitteluperusteet	24
5.4	Luokittelu pinta-alan suhteen	24

5.4.1	Uudenmaan osakaskunnat pinta-aloittain	28
5.4.2	Varsinais-Suomen pinta-alaluokitus	30
5.4.3	Kanta-Hämeen pinta-alaluokitus	33
5.4.4	Päijät-Hämeen pinta-alaluokitus	36
5.4.5	Etelä-Pohjanmaan pinta-alaluokitus	38
5.4.6	Pohjanmaan pinta-alaluokitus	41
5.4.7	Keski-Pohjanmaan pinta-alaluokitus	44
5.4.8	Pohjois-Pohjanmaan pinta-alaluokitus	47
5.5	Luokittelu osakaskiinteistöjen lukumäärän suhteen	51
5.5.1	Uudenmaan osakaskunnat osakaskiinteistömäärän mukaan	55
5.5.2	Varsinais-Suomen osakaskiinteistöluokitus	57
5.5.3	Kanta-Hämeen osakaskiinteistöluokitus	60
5.5.4	Päijät-Hämeen osakaskiinteistöluokitus	62
5.5.5	Etelä-Pohjanmaan osakaskiinteistöluokitus	64
5.5.6	Pohjanmaan osakaskiinteistöluokitus	66
5.5.7	Keski-Pohjanmaan osakaskiinteistöluokitus	68
5.5.8	Pohjois-Pohjanmaan osakaskiinteistöluokitus	70
6	Analyysi	74
6.1	Luokittelumenetelmästä	74
6.2	Kehittämistarpeelliset alueet	74
7	Johtopäätökset ja kehittämissuositukset	80
7.1	Yleisesti	80
7.2	Toimenpidesuosituksia Maanmittauslaitokselle ja maanmittaustoimistoille	81
8	Yhteenveto	82
	Lähteet	84
	Liitteet	
	Liite 1. Osakaskuntien pinta-alaluokitus maakunnittain	
	Liite 2. Luettelo rekisteröintivirheen sisältävistä kiinteistötunnuksista	
	Liite 3. Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Uusimaa	
	Liite 4. Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Varsinais-Suomi	
	Liite 5. Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Kanta-Häme	
	Liite 6. Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Päijät-Häme	
	Liite 7. Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Etelä-Pohjanmaa	
	Liite 8. Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Pohjanmaa	

- Liite 9. Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Keski-Pohjanmaa
- Liite 10. Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Pohjois-Pohjanmaa
- Liite 11. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus maakunnittain
- Liite 12. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Uusimaa
- Liite 13. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Varsinais-Suomi
- Liite 14. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Kanta-Häme
- Liite 15. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Päijät-Häme
- Liite 16. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Etelä-Pohjanmaa
- Liite 17. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Pohjanmaa
- Liite 18. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Keski-Pohjanmaa
- Liite 19. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Pohjois-Pohjanmaa

Lyhenteet

ARTO-prosessi	arviointitoimitusprosessi
ELY-keskus	Elinkeino,- liikenne- ja ympäristökeskus
EU	Euroopan unioni
KML	kiinteistönmuodostamislaki 12.4.1994/554
KKJ	kartastokoordinaattijärjestelmä
KKL	Kalatalouden Keskusliitto
KKO	korkein oikeus
MML	Maanmittauslaitos
MMM	maa- ja metsätalousministeriö
PETO-prosessi	perustoimitusprosessi
RKTL	Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
TE-keskus	Työvoima- ja elinkeinokeskus
TJ-prosessi	tilusjärjestelyprosessi

1 Johdanto

1.1 Työn taustat

Suomea sanotaan tuhansien järvien maaksi. Kun jätetään merialueet huomiotta, järvien ja jokien osuus Suomen pinta-alasta on lähes kymmenen prosenttia. Se on eniten Euroopan unioniin (EU) kuuluvista maista. Kaikkien vesialueiden yhteiskoko on lähes 87 000 km². Suomi valittiin "vesihyvinvoinnin" mallimaaksi kansainvälisessä tutkimuksessa vuonna 2003. Pelkästään järvissämme käytettävissä oleva vesimäärä on noin 100 kuutiokilometriä. (1, s. 1, 10.)

Suomen vesistöihin sitoutunutta pääomaa on arvioitu muun muassa vesihuollon, vesiliikenteen, voimatalouden, kalastuksen ja virkistykseen kautta. Kokonaissummaksi on saatu 26 miljardia euroa. (2, s. 36.)

Kiinteistöjen vertikaalista ulottuvuutta ei ole Suomen kiinteistöjärjestelmässä määritelty (3, s. 2). Kiinteistöjen maapinnan alla kulkee kuitenkin esimerkiksi vesi- ja viemärijohtoja, maakaapeleita sekä erilaisia rakenteita. Vesialueilla sijaitsee samanlaista geoteknistä rakentamista kuin maallakin, mutta vesialueilla myös kalastetaan, veneillään ja sukellaan. Vesialueiden moninaiset käyttömahdollisuudet ja -muodot vaativat toimivuutta vesialueiden hallinnoilta.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (RKTL) tuotti valtakunnallisen tutkimushankkeen "Kalaveden omistajan profiili" viime vuosituhannen vaihteessa. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa vesialueiden omistuksesta, hallinnasta ja siihen liittyvästä päätöksentekojärjestelmästä. Tutkimuksesta on julkaistu useita raportteja. Kalastuskuntien ja -alueiden näkemyksiä ja tiloja kartoitettiin valtakunnallisten postikyselyjen kautta. Kyselyjä toteutettiin myös joillakin alueilla kattavammin. Näiden kyselyjen vastausten perusteella suurin vesialueiden hallintoon ja käyttöön liittyvä ongelma on vesialueiden omistuksen hajanaisuus sekä pienet omistusyksiköt. Kyselyn mukaan Varsinais-Suomen järvi-alueilla ja Etelä-Savossa koettiin vesialueiden pienen koon ja rikkonaisuuden haittaavan pahiten kalastuskuntien ja kalastusalueiden toimintaa. Ongelma on mainittu myös Kalatalouden Keskusliiton (KKL) selvityksissä. (1, s. 1–3; 4, s. 1.)

Suomen vesialueet jakaantuvat kiinteistörekisterin perusteella kolmeen luokkaan. Näitä ovat yleiset vesialueet, kiinteistöjen vesialueet sekä yhteiset vesialueet. Yhteisten vesialueiden osaksluettelot valmistuivat vuonna 2003. Tätä ennen eri maakuntien välistä osakskiinteistörakennetta ei ole ollut mahdollista vertailla. Vilska tutki väitöskirjassaan ”Yhteiset vesialueet ja niiden yhdistäminen” vuonna 2006 muun muassa Etelä-Savon alueen vesialueita ja niiden pirstoutuneisuutta. Tutkimusta varten koottiin kiinteistörekisteristä yhteisistä vesialueista yleisesti saatavat tiedot. Tietojen perusteella yhteiset vesialueet luokiteltiin pinta-alaperusteisesti sekä osakskiinteistöjen lukumääräperusteisesti. Näin voitiin verrata Etelä-Savon kuntia keskenään. Tutkimuksessa ei tarkasteltu kuntakohtaisesti muita maakuntia, kuten RKTL:n kyselyssä esille nousutta Varsinais-Suomea tai aikaisemmissa tilastoissa ollutta Uuttamaata. Väitöskirjassa on esitetty toimenpidesuosituksia entisille Työ- ja elinkeinokeskusten (TE-keskus) kalatalousyksiköille, nykyiset Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskus), ja Maanmittauslaitokselle sekä maanmittaustoimistoille. Kalatalousyksiköiden kohdalla puhutaan vertailukelpoisesta tilastoinnista ja asiaa jatketaan Maanmittauslaitoksen kohdalla kehotuksella maanmittaustoimistojen, yhdessä kalastusaluehallinnon kanssa, selvittämään vesialueiden kiinteistö rakenne tarpeellisten kehittämistoimenpiteiden suunnittelemiseksi. (1, s. 3, 5, 149–150.)

1.2 Työn tarkoitus, tavoitteet ja rajaus

Sain syksyllä 2011 Maanmittauslaitokselta mahdollisuuden tehdä insinööryö Suomen vesialueiden pirstoutumisesta. Työtä varten suoritettiin tutkimus, jonka lähtökohtana oli luokitella vesialueita pinta-alan ja osakskiinteistömäärän mukaan. Tavoitteena oli käyttää samoja luokitteluluokkia kuin Vilskan tutkimuksessa, mutta myös tarpeen tullen lisätä luokkia alueen näin vaatiessa. Alueita tarkasteltiin kunnittain, jotta kehittämistarpeellisten alueiden paikallistaminen olisi mahdollista.

Insinööryön tavoitteena on yhteisen vesialueiden kiinteistötietojen kuntakohtainen kokoaminen ja niiden luokittelu. Yhteisten vesialueiden osakskuntien lukumääriä ja pinta-aloja tutkitaan maakuntakohtaisten erojen selvittämiseksi ja pirstoutumisen kokonaiskuvan muodostamiseksi. Kiinteistörekisteristä saatujen tietojen tilastollinen käsittely ja luokittelu ovat maakuntajaon mukaisia. Käsiteltäviksi maakunniksi valittiin työn alkuvaiheessa Uusimaa ja Varsinais-Suomi. Maakuntien vesialueiden tiedettiin aikai-

sempien tutkimusten perusteella olevan pirstaleisia ja kiinteistörakenteen ongelmallinen. Työn edetessä päätettiin kasvattaa maakuntien lukumäärää, sillä luokittelu sujui melko nopeasti ja työstä saataisiin näin kattavampi. Käsiteltäviä maakuntia on yhteensä kahdeksan: Uusimaa, Varsinais-Suomi, Kanta-Häme, Päijät-Häme, Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Pohjanmaa ja Pohjois-Pohjanmaa. Vilskan väitöskirjassa on mainittu jatkotutkimustarpeista ja varsinkin yhteisalueainsäädännön ajan tasalla pitämiseksi ja kehittämiseksi tarvittavasta tutkimuksesta osakaskiinteistömäärältään suurten osakaskuntien lukumääristä ja esiintymisalueista (1, s. 152). Osakaskiinteistöjen keskiarvo osakaskuntaa kohden on Vilskan taulukoissa suurin Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Pohjois-Karjalassa, joten Pohjanmaan maakuntien ottaminen mukaan luokitteluun oli perusteltua. Maakuntien jokaisesta kunnasta on tehty yhteisten vesialueiden osakaskuntien pinta-ala- ja osakaskiinteistöluokitus, joiden perusteella on saatu maakuntakohtaisia sekä kuntakohtaisia taulukoita ja tilastotietoa yhteisten vesialueiden osakaskuntien jakautumisesta pinta-alan sekä osakaskiinteistömäärän perusteella. Lisäksi kiinteistörekisteristä ilmitulleista poikkeavuuksista ja epäselvyyksistä yhteisten vesialueiden osalta raportoidaan insinööriyössä.

Insinööriyön merkittävyyttä lisää se, ettei yhteisten vesialueiden osakaskuntien vastaavanlaista kiinteistötietojen kuntakohtaista kokoamista ja luokittelua ole tehty muualla kuin Etelä-Savossa. Työstä saatuja luokittelutietoja voidaan käyttää muiden alojen tutkimusten lähtötietoina ja työ antaa lisätutkimusaiheita aiheeseen liittyen. Yhteisten vesialueiden suuri määrä, pieni koko sekä pirstoutuneisuus luovat tarpeen yhteisten vesialueiden yhdistämisen tutkimiselle. Tutkimuksesta saadut tilastot auttavat paikallistamaan pirstoutuneimmat alueet ja kohdentamaan kehittämistoimenpiteitä oikeille alueille.

Tässä työssä ei käsitellä veden ja vesialueiden omistukseen ja kehittymiseen eikä osakaskuntien järjestäytymiseen liittyviä kysymyksiä. Tutkimuksessa ei pohdita tarkemmin sisävesialueiden ja rannikkoseudun merialueiden olojen eroavuuksia eikä selosteta yhteisten alueiden yhdistämiseen liittyviä toimenpiteitä tai ongelmia.

2 Maanmittauslaitos

2.1 Organisaatio

Maanmittauslaitos (MML) on Maa- ja metsätalousministeriön (MMM) alaisuudessa toimiva viranomaisena. Maanmittauslaitos tuottaa tietoa maasta. Se huolehtii Suomen kiinteistöjärjestelmästä, kiinteistöjä koskevista rekistereistä, maanmittaustoimituksista, lainhuudoista ja kiinnityksistä sekä kartta-aineistoista. Maanmittauslaitos tuottaa tietoa niin yksityishenkilöiden, yritysten kuin koko yhteiskunnan tarpeisiin. (5.)

Organisaatio koostuu keskushallinnosta, kuudesta valtakunnallisesta tuotanto- ja palveluyksiköstä sekä 12 maanmittaustoimistosta, joilla on 35 toimipistettä aina Maarianhaminasta Ivaloon asti. Keskushallinto vastaa yleishallinnosta, kiinteistö- ja kartastotehtävien yleisestä kehittämisestä, taloussuunnittelusta ja tulosohjauksesta, tietohallinnon strategisesta suunnittelusta ja tietoturvallisuudesta sekä henkilöstö- ja työmarkkinapolitiikasta. Lisäksi keskushallinnon vastuualueella on sisäinen tarkastus, oikeuspalvelut ja viestintä. (5.)

Valtakunnallisten tuotanto- ja palveluyksiköiden tehtävinä on kehittää, tutkia ja koordinoita toimintaa ja valtakunnallisia palveluja. Yksiköitä ovat kehittämisskeskus, ilmakekus, hallintopalvelukeskus, atk-keskus, tietopalvelukeskus ja arkistokeskus. (5.)

Maanmittauslaitoksen alueelliset tulosyksiköt, maanmittaustoimistot, suorittavat maanmittaustoimituksia ja huolehtivat omilla alueillaan Maanmittauslaitokselle kuuluvista tehtävistä sekä tarjoavat asiakaspalvelua.

Maanmittauslaitoksen henkilöstön kokonaismäärä on noin 1900. Lähes 83 prosenttia henkilöstöstä työskentelee maanmittaustoimistoissa, 15 prosenttia valtakunnallisissa tuotanto- ja palveluyksiköissä ja noin kaksi prosenttia keskushallinnossa. (6; 7.)

Maanmittauslaitoksen toiminta on jaettu seitsemään eri prosessiin, joista kolmen tarkoituksena on tehdä maanmittaustoimituksia. Näitä ovat perustoimitus-, arviointitoimitus- ja tilusjärjestelyprosessit (PETO-, ARTO- ja TJ-prosessit).

2.2 Arvot ja strategia

Maanmittauslaitoksen toiminta perustuu seuraaviin arvoihin: asiakas on tyytyväinen, talous on kunnossa, työ on hallinnassa ja henkilöstö voi hyvin. Maanmittauslaitoksen visiona on *Maanmittauslaitos luotettavasti verkossa ja lähelläsi.* (6.)

Maanmittauslaitoksen strategia tukeutuu kahdeksaan eri osastrategiaan, joita ovat: Maanmittauslaitoksen toimitustuotannon strategia 2015, verkkopalvelustrategia, tilusjärjestelystrategia (MML), viestintästrategia, tietohallintostrategia, tilusjärjestelystrategia (MMM), tietopalvelustrategia ja henkilöstöstrategia. Jokainen osastrategia asettaa omat visionsa tulevaisuuteen ja määrittää omat kehittämishankkeensa. (8.)

3 Suomen vesialueet

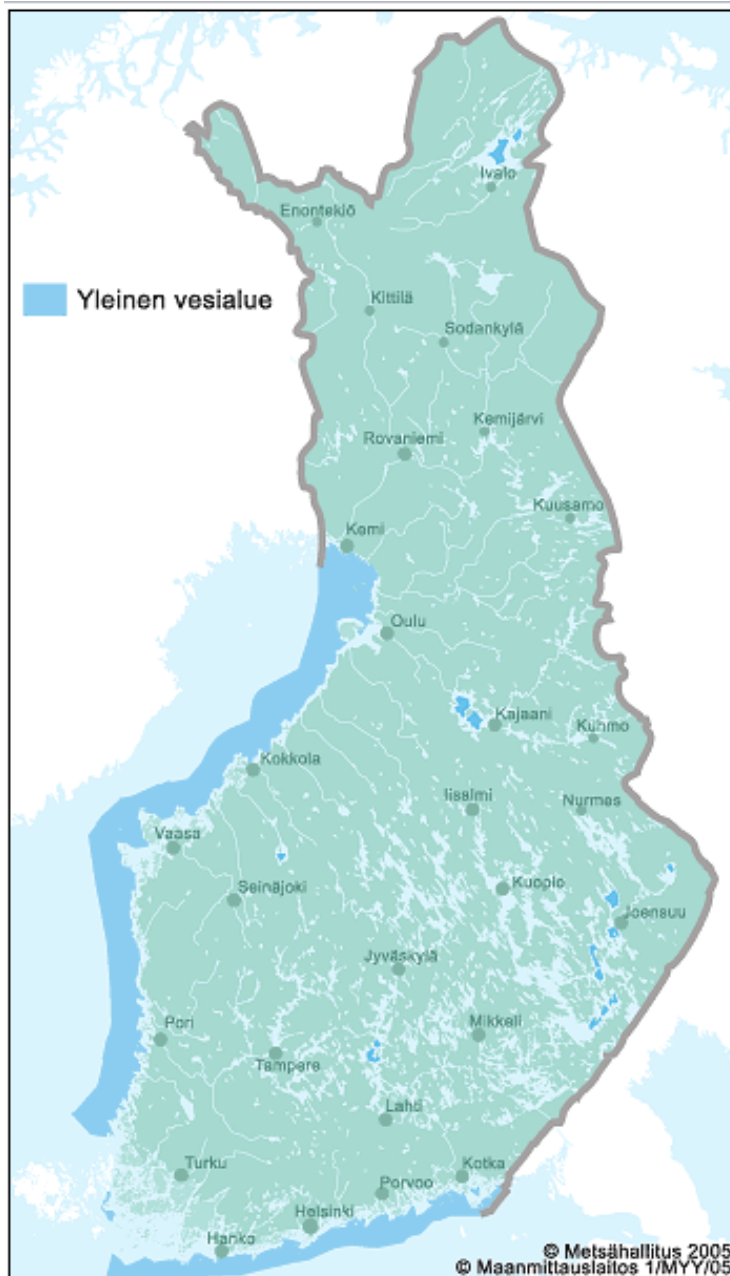
3.1 Kiinteistörekisteri

Kiinteistörekisteri on kiinteistöjärjestelmään kuuluva koko maan kattava julkinen perusrekisteri. Muita perusrekistereitä ovat muun muassa väestötietojärjestelmä, yhteisötietojärjestelmä sekä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteri. Kiinteistörekisterilain (392/1985) mukaan kiinteistörekisteriin merkitään kiinteistöt ja muut rekisteriyksiköt. Yleiset vesialueet (sijaintialuetunnus 894) sisällytetään kiinteistöihin. Muina rekisteriyksikköinä merkitään yhteiset alueet sekä yleisistä teistä annetun lain (243/1954) mukaiset, tieoikeudella hallittavat liitännäisalueet (505/2005). Rekisteriyksiköt yksilöidään neliosaisella kiinteistötunnuksella, joka muodostuu kunta-, sijaintialue-, ryhmä- ja yksikkönumerosta. Sijaintialue tarkoittaa yleensä rekisterikylää tai kaupunginosaa ja ryhmä taloa tai korttelia. Rekisterikylän tai talon paikalla kiinteistötunnuksessa voi olla myös esimerkiksi yhteisen vesialueen (sijaintialuetunnus 876) tunnus. Vesialueet jaetaan kiinteistörekisterissä yleisiin vesialueisiin, kiinteistöjen vesialueisiin ja yhteisiin vesialueisiin. (9; 10.)

3.1.1 Yleiset vesialueet

Suomen aluevedet ja suuret järvien selät ovat yleisiä vesialueita siltä osin kun ne ovat kylänrajain ulkopuolella. Yleiset vesialueet pohjineen ovat valtion omaisuutta. Yleiset vesialueet ovat Metsähallituksen hallinnassa ja hoidossa, jollei jonkin niihin kuuluvan alueen osalta säädetä tai valtioneuvoston päätöksellä määrätä toisin. (11, 1 §, 4 §). Kalastusta koskevien asioiden osalta yleiset vesialueet ovat MMM:n kala- ja riistaosaston ja ELY-keskusten hallinnassa ja hoidossa. (11, 4 §; 12, 118.2 §.)

Yleisiin vesialueisiin luetaan suuret, yli kahdeksan kilometriä pitkät ja leveät järvenselät sekä aava meri. Yli kahdeksan kilometrin järvenselillä kylä vallitsee vesialuetta, joka ulottuu 500 metrin etäisyydelle siitä kohdasta, josta alkaa kahden metrin syvyys keski vedenkorkeuden aikana. (13, 2 §.) Suomen yleiset vesialueet on esitetty kuvassa 1.

Kuva 1. Suomen yleiset vesialueet (14).

Yleinen vesialue käsittää Suomen alueveden, joka on Suomenlahden ja Pohjanmeren alueilla kylien vesirajan ulkopuolinen alue. Sisävesillä yleisiä vesialueita on Höytiäisen, Inarin, Koitereen, Lappajärven, Oriveden, Oulujärven, Puruveden, Pyhäselän ja Päijänteen suurilla järvenselillä. (1, s. 14; 12, 2 §.)

Kiinteistörekisteriin on merkitty 98 yleistä vesialueyksikköä, joista 26 on sisävesillä ja 72 merialueella. Niiden kokonaispinta-ala on 3 520 717 hehtaaria (ha). Yleisten vesialueiden osuus koko maan vesipinta-alasta on 41,2 %. Merialueiden yleisten vesialuei-

den yhteispinta-ala on 3 412 274 hehtaaria, eli 60 % merialueiden 5 288 744 hehtaarin kokonaispinta-alasta. Sisävesialueiden yleisten vesialueiden yhteispinta-ala on 108 443 hehtaaria. (1, s. 15.)

3.1.2 Kiinteistöjen vesialueet

Kiinteistöjen vesialueet (yksityiset vesialueet) ovat pääosin peräisin vesialueiden jaosta. Yhteisten vesialueiden jakoja suoritettiin melko runsaasti 1920- ja 1930-luvuilla. Sotavuosina ja sodan jälkeisenä aikana, aina vuoteen 1959 asti, vesialueiden jakoja tehtiin huomattavasti vähemmän, koska suuri osa toimitusinsinööreistä oli sotapalveluksessa ja siirtoväen asuttamista koskeneiden lakien toimeenpanotehtävissä. Vuoden 1960 jälkeen jakoja on tehty yhteensä hieman enemmän kuin aikavälillä 1939–1959. Eniten vesialueiden jakoja on tehty Suomen lounaisosassa, etenkin Varsinais-Suomessa. (15, s. 186–187.)

Kiinteistön vesialue voi olla kiinteistörekisterissä joko omana erillisenä kiinteistöyksikkönä tai sisältyä kiinteistöön, jolla on sekä maa- että vesialuetta. Kiinteistöjen vesialueiden osuus merialueilla on selvästi suurempi kuin sisävesillä. Kalastusalueille vuonna 1993 tehtyjen tiedustelujen perusteella kalastusalueiden piirissä olevista vesipinta-aloista noin kymmenen prosenttia on yksityisiä vesialueita. Tarkasteltaessa vain sisävesiä sisältäviä kalastusalueita, yksityisten vesialueiden osuus on vain viisi prosenttia. (1, s. 16.)

Valtion omistamat ja metsähallituksen hallinnoimat vesialueet löytyvät kiinteistörekisteristä useilta sijaintialueilta. Yleiset vesialueet on rekisteröity omina kiinteistöinä. Suojelualuekiinteistöjen (sijaintialuenumero 891) pinta-aloihin sisältyy osa vesialueista ja valtion metsämaihin (sijaintialuenumero 893) osa. Lisäksi tulevat vesitilat ja kiinteistöt, joissa on sekä maa- että vesitiluksia. (1, s. 17.)

Vesialuekiinteistöjen ja vesialuetta sisältävien kiinteistöjen lukumäärien ja pinta-ala-tietojen selvittäminen osoittautui vaikeaksi jo Vilskan tutkimuksessa, joten kahdeksan maakunnan käsitteleminen myös kiinteistöjen vesialueiden osalta todettiin liian työlääksi tässä insinööriyössä.

3.1.3 Yhteiset vesialueet

Vesialueiden omistussuhteista säädettiin ensimmäisen kerran jo vuoden 1734 maakaarissa, jossa määrättiin niin sanottu keskiviivaperiaate edelleen noudatettavaksi kylien välillä. Yhteisten vesialueiden lukumääriä arvioitiin Suomessa ensimmäistä kertaa vuonna 1956. Lääninhallituksilta koottujen tietojen perusteella Suomessa oli 7 020 kalastuskuntaa ja vähintään tuo määrä yhteisiä vesialueita, koska kalastuskunta on heti olemassa, kun rajat yhteisen kalaveden ympäri on käyty. (1, s. 17, 20.)

Tarkempia tilastoja yhteisten vesialueiden määrästä saatiin vasta 1980-luvulta alkaen, kun kiinteistörekisterin mittava yhteisiä alueita koskeva perusparannustyö alkoi. Yhteisistä vesialueista tallennettiin kiinteistörekisteriin perustiedot, jotka sisälsivät kuntakohtaisen kiinteistötunnuksen, rekisteröimispäivän ja merkinnän yhteisen alueen syntytavasta. Vuoden 1997 lopulla yhteisaluelain säädäntötyöryhmä arvioi kiinteistörekisterin tulevan sisältämään noin 27 100 yhteistä maa-aluetta, 20 050 yhteistä vesialuetta ja 218 yhteismetsää. Entisen Kuopion läänin lähtötiedoissa olleen virheen korjaamisen jälkeen yhteisten vesialueiden kokonaismäärän arvioitiin nousevan 20 800 rekisteriyksikköön. Vilskan väitöskirjan mukaan, Suomessa oli vuonna 2004 yhteensä 20 425 yhteistä vesialuetta. Yhteisaluelainsäädäntötyöryhmän arvio osoittautui täten melko lähelle. Yhteisten vesialueiden osakasluettelot valmistuivat vuonna 2003. (1, s. 18.)

Tunnuksettomien vesialueiden (niin sanottujen umpilampien) selvitystyö on maanmittaustoimistoissa edelleen käynnissä. Tunnuksettomat vesialueet voivat kuulua ympäröivälle yhteisen vesialueen osakaskunnalle, muodostaa muutaman tai joidenkin kiinteistöjen yhteisen vesialueen tai ovat sellaisiksi yksityisestä vesialueesta muodostuneet. Umpilampi voi myös olla yksityistä vesialuetta ja kuulua tilaan, jonka sisällä selvitettävä vesialue on. Jos kyse on yhteisestä vesialueesta, se rekisteröidään uutena rekisteriyksikkönä, muulloin umpilampi lisää vain kyseisen kiinteistön vesipinta-alaa, jolle se kuuluu. (1, s. 18.)

Sama yhteinen vesialue voi sijaita monen eri kunnan alueella. Jokaiseen kuntaan kuuluva osa rekisteröidään erikseen sijaintikuntansa yksiköksi. Yksiköillä on yhteinen osakasluettelo, joka tallennetaan vain yhdelle tunnukselle. Muissa kunnissa oleville yksiköille lisätään muistutuksena tieto siitä, minkä rekisteriyksikön tietoina osakasluettelo on. Saman osakaskunnan eri kunnissa olevien vesialueyksiköiden aiheuttamien epäsel-

vyyksien vähentämiseksi ja asiakaspalvelun parantamiseksi Maanmittauslaitos on antanut työohjeen, jonka mukaan yhteisen alueen kiinteistön nimeen lisätään sulkeisiin kaikki ne kiinteistötunnukset, jotka kuuluvat samaan osakaskuntaan. Työohjeen kattava toteuttaminen ei kuitenkaan ole vielä toteutunut, mikä ilmeni tässäkin tutkimuksessa. (1, s. 18.)

3.2 Järvirekisteri

Järvirekisteri on ympäristötiedon hallintajärjestelmän osa, joka sisältää perustiedot kaikista Suomen yli yhden hehtaarin kokoisista järvistä. Näitä perustietoja ovat muun muassa järven sijaintikunta, vesipinta-ala, rantaviivan pituus ja valuma-aluejaon mukainen järvinumero. Osasta järviä rekisteristä löytyy myös yksityiskohtaisempaa tietoa, kuten esimerkiksi syvyystietoja. Rekisteri antaa tietoa vesistöseurantoihin, -tutkimuksiin ja kunnostuksiin ja on perusaineistona vesiensuojelusuunnitelmien ja -toimenpiteiden teossa. (1, s. 11; 16.)

Järvirekisteri syntyi 1980-luvulla tehdyn kolmannen jakovaiheen valuma-aluejaon muodostamisen yhteydessä. Valuma-alueiden rajaukset tehtiin peruskarttojen korkeuskäyrien perusteella mittakaavaltaan 1:50 000 peruskartan pienennöksille, joilta ne digitointiin numeeriseen muotoon. Jokaisen valuma-alueen sisään jääneet yli yhden hehtaarin suuruiset järvet numeroitiin, koottiin luetteloksi, jossa on järven nimi, tunnus, sijaintia kuvaavat kartastokoordinaattijärjestelmän (KKJ) mukaiset koordinaatit, pinta-ala ja rantaviivan pituus. Järvirekisterin yhteenlasketut pinta-alatiedot eroavat hieman Maanmittauslaitoksen tietoihin, sillä pinta-aloista puuttuvat valtaosa alle yhden hehtaarin järvistä ja virtaavat yli viisi metriä leveät joet. Suomessa on 187 888 yli viiden aarin suuruista järveä ja lampea, joista noin 56 000 on pinta-alaltaan yli hehtaarin. Yli kymmenen neliökilometrin suuruisia järviä on 309. Niistä suurimmat, Saimaa, Päijänne ja Inari ovat yli 1 000 neliökilometrin laajuisia. Eniten järviä lukumääräisesti on Lapin maakunnassa 19 923 kappaletta. (1, s. 11; 17.)

3.3 Yhteisten vesialueiden hallinto

3.3.1 Lainsäädännön kehitys

Kuten edellä on jo käynyt ilmi, vesialueiden omistussuhteista säädettiin ensimmäisen kerran jo 1700-luvulla. Yhteisten alueiden hallinnon säädösperusteinen määrääminen on kuitenkin kalastusasioita lukuun ottamatta melko uudehkoa. Laki eräistä yhteisistä alueista ja niihin verrattavista etuuksista (204/1940) astui voimaan vasta vuonna 1940. Se oli ensimmäinen yhteisten alueiden päätöksentekoa ja hallintoa käsittelevä säännös. Uusi laki sisälsi säännökset toimielimistä, päätöksentekotavoista ja osakkaan oikeusturvakeinoista. Asioista päätti osakasten kokous. Jos kokous päätti jättää yhteisen alueen järjestetyn ja pysyvän hallinnon alaiseksi yhteiseksi hyväksi, oli kokouksen hyväksyttävä ohjesääntö tällaisen hallinnon perusteista. Ohjesääntö oli kuitenkin alistettava alioikeuden tutkittavaksi, hyväksyttäväksi ja vahvistettavaksi, jotta se oli laillisessa järjestyksessä syntynyt, eikä ollut voimassa olevan lain ja asetuksen vastainen ja ettei sen soveltamisesta voinut olla huomattavaa haittaa sellaiselle osakkaalle, joka ei ollut päätöstä kannattanut. (1, s. 20; 19, s. 141.)

Lain soveltamisessa oli kuitenkin vaikeuksia. Kylien yhteisten alueiden, erityisesti yhteisten vesialueiden, asianmukaisten osakasluetteloiden aikaansaaminen oli hankalaa ja osakasluettelot olivat puutteellisia. Tämä nosti järjestäytymisen kynnyksen liian korkeaksi. Osakaskuntien järjestäytymisongelmat näkyivät myös puhevallan käytön sekä edunvalvonnan ongelmina vesiasioissa. Yhteiselle vesialueelle kohdistettuja korvauksia ryhdyttiin suorittamaan kalastuskunnille, vaikka oikea kohde olisi ollut osakaskunta. (19, s. 142.)

Oikeudet eivät pitäneet lain voimassaoloajalta (1940–1989) järjestäytyneistä osakaskunnista yhtenäistä luetteloa. Joissakin maanmittaustoimistoissa on pidetty luetteloa ”vanhoista jakokunnista”, ja niistä on ollut käytännön työssä paljon hyötyä. (18.)

Maa- ja metsätalousministeriö antoi vuonna 1976 ohjesäännön ”Ohjesääntöjen ja pöytäkirjojen mallit”. Ohjesäännössä saman jakokunnan hallinnon alla ovat niin yhteiset maa-alueet ja yhteiset vesijättömaat kuin yhteiset vesialueetkin. Määräalojen luovutuksissa ja jakotoimituksissa on osuuksia jaettu kaikille alueille erikseen, jolloin yhteisten alueiden osakasluettelot ovat jakautuneet. Usein esimerkiksi loma-asuntopaikat ovat

saaneet osuudet yhteisiin vesialueisiin, mutta ei muihin yhteisiin. Sama järjestäytynyt osakaskunta on ohjesääntömallien mukaan hoitanut eri rekisteriyksikköihin kuuluvien maa- ja vesialueiden hallintoa, minkä vuoksi vain yhteisessä maa-alueessa osakkaana oleva kiinteistö on voinut osallistua myös osakaskunnan hallinnoimien vesialueidenkin hallintoon, mikä ei kuitenkaan vastaa osakkuuden oikeuttamaan päätöksentekoon. (1, s. 20–21; 19, s. 143.)

Laki eräistä yhteisistä alueista ja niihin verrattavista etuuksista (204/1940) oli voimassa vuoteen 1989 asti, jolloin sen korvasi 1.9.1989 voimaan tullut yhteisaluelaki (758/1989). Päätöksenteon perusteet kuten osakasten kokous ja määräenemmistöt jäivät uudessa laissa ennalleen. Yhteisen alueen osakkaat muodostivat osakaskunnan, jonka tehtävänä oli huolehtia yhteisen alueen asioiden hoidosta ja hallinnosta. Laki ei määrännyt osakaskuntaa järjestäytymään. Merkittävimmät tarkistukset kohdistuivat osakkaiden yhteishallinnon parantamiseen. Osakaskunta katsottiin nyt selkeästi oikeushenkilöksi, joka vastasi menoistaan ja kelpasi tekemään rajattuja oikeustoimia. Osakaskuntien säännöt vahvistettiin työvoima- ja elinkeinokeskuksissa (nykyiset ELY-keskukset), joihin on taltioitu tiedot vuoden 1989 jälkeen järjestäytyneistä osakaskunnista. (1, s. 21; 18; 19, s. 143–144.)

3.3.2 Kalastuslain mukaisen hallinnon kehitys

Kalavesien jako kylän jakamattomiin, jaettuihin, kuninkaan yksityiseen, kuninkaan yleiseen ja yhteismaalla olevaan kalaveteen esiintyi ensimmäisen kerran vuoden 1734 rakennuskaareissa. Samankaltainen jako esiintyy nykyisessäkin lainsäädännössä. Rakennuskaarella ja vuoden 1766 kalastussäännöllä kirjattiin säädösmuotoon aiempaa kalastuskäytäntöä ja selvitettiin kuninkaan kalastuksen suhdetta muuhun kalastukseen. Vuoden 1789 yhdistys- ja vakuuskirjan yhteydessä annetulla asetuksella kalastusoikeus sidottiin maanomistukseen. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että talonpojalle myönnettiin täydellinen omistusoikeus perintötilaansa ja metsästys- ja kalastusoikeus tiluksillaan kuin aatellisillakin olivat. (1, s. 21–22.)

Kalastussääntöä kehitettiin edelleen 1800-luvulla. Autonomisen Suomen kalastussääntö uudistettiin Ruotsin vuoden 1852 kalastussäännön pohjalta. Tavoitteena oli luoda kalastuksesta merkittävä elinkeino. Kalastussäännössä määriteltiin nyt myös maata omis-

tamattomien yleiskalastusoikeudet sisävesien suurille järville. Kalastussäännöllä täsmennettiin ja kiirehdittiin kalastusyhdistysten perustamista. Yhdistykset tuli perustaa kunnittain ja niiden alueiden tuli kattaa alueen kaikki vesialueet umpilampia lukuun ottamatta. (1, s. 22; 20, s. 90.)

Keisarillisen Majesteetin Armollisessa Kalastussäännössä vuonna 1902 määrättiin, että yhteisen kalaveden osakkaiden tuli keskenänsä sopia, kuinka kalastusta on hoidettava. Osakkaiden oli myös jätettävä kirjallisesti laatimansa järjestyssäännöt paikkakunnan nimismiehelle, joka lähetti ne läänin kuvernöörille. Kalastuskunnat alkoivat järjestäytyä. Suomen vanhin kalastuskunta on 4.5.1903 perustettu Rahkolan kalastuskunta Saarijärven kunnassa. Samana vuonna rakennuskaaren 17. luvussa säädettiin kalaveden käytämisestä niin, että kalakantojen tuhoaminen estetään. Suurten järvien selkävesien yleiskalastusoikeudet rajattiin pelkkään koukkukalastukseen ja vain kyseisiin järviin rajoittuvien kuntien asukkaisiin. Yhdeksää suurjärveä lukuun ottamatta järvet jaettiin kylien vesialueiksi. (1, s. 22; 20, s. 92.)

Suomen valtiopäiville vuonna 1907 ensimmäistä kertaa kokoontunut yksikamarinen eduskunta vaati maan ja kalavesien hankkimista tilattomalle väestölle. Tilattomalla väestöllä tarkoitettiin kalastusasioissa vain ammattikalastajia. Komitea ehdotti kalastuskuntien vesien jakamisesta määrääjäksi erillisiksi palstoiksi ja nämä palstat huutokaupattaisiin eniten tarjoaville. Toiseksi ratkaisuksi tilattoman väestön kalastusmahdollisuuksien parantamiseksi komitea ehdotti, että kunnat hankkisivat kalastusoikeuksia, joita luovuttaisivat kohtuuhintaan tilattomille. Kalavesien jakoon komitealla oli näin jälkikäteen tutkittuna mielenkiintoinen ehdotus. Alle tuhannen hehtaarin järviin perustettaisiin vain yksi kalastuskunta, vaikka siihen ulottuisi useammankin kylän maita. Ehdotus tuli kuitenkin liian myöhään, sillä vesialueiden piirirajankäynnit oli jo käynnistetty, eivätkä ehdotukset johtaneet lainsäädännöllisiin toimiin tässä vaiheessa. (1, s. 22; 20 s. 98–99.)

Vuonna 1951 astui voimaan kalastuslaki (503/1951), jossa säädettiin, että yhteisen kalaveden osakkaat muodostavat kalastuskunnan. Käytännössä tämä tarkoitti sitä, että kalastuskunta oli aina olemassa yhteisellä vesialueella. Milloin raja yhteisen kalaveden ympäri oli käyty, oli kunnanhallituksen puheenjohtajan määräämän henkilön, joka siihen suostui, kutsuttava kalaveden osakkaat päättämään kalastuskunnan järjestäytymisestä. Kokouksessa ei kuitenkaan ollut kysymys kalastuskunnan perustamisesta, vaan

yhteisen vesialueen käyttö oli kokouksessa järjestettävä siten, että jokaisen yhteisöomistukseen osallisen osuus tulee oikeudenmukaisesti huomioon otetuksi. Jos monen kalastuskunnan vesialueet olivat merkitykseltään vähäisiä tai oli olemassa jokin muu painava syy, lääninhallituksella oli oikeus vapauttaa osakkaat toiminnan järjestämisestä (20, 57.5 §). Jos kalavesi oli niin laaja tai hajanainen, että yhtenäisen säännön noudattaminen tuotti vaikeuksia, voi kalastuskunta määrävuosiksi jakaantua osakalastuskunnaksi. Osakalastuskunnat toimivat kukin alueellaan kuin itsenäiset kalastuskunnat. (21, §:t 56–57, 67.)

Kalastusasetuksen (695/1951) 30 §:n mukaan lääninhallitus voi ennen kalastuskunnan tai kalastushoitoyhtymän sääntöjä koskevia ratkaisuja hankkia niistä maataloushallinnon lausunnon. Lääninhallitukset hankkivat käytännössä kaikista tapauksista lausunnon. Näin oli mahdollista laatia luettelo Suomen järjestäytyneistä kalastuskunnista. Kalastuskunnista 68,3 % oli järjestäytyneitä 15.9.1961. Lisäksi vapaaehtoisuuteen perustuvia kalastushoitoyhtymiä oli lähes kymmenen vuoden aikana perustettu koko maahan 23 kappaletta. (1, s. 23.)

Nykyinen kalastushallinto perustuu vuoden 1983 alusta voimaan tulleeseen kalastuslakiin (286/1982) ja siihen myöhemmin tehtyihin useisiin muutoksiin. Viimeisimmät muutokset, laki kalastuslain muuttamisesta (270/2011), astuvat voimaan 1.4.2012. Valtion kalataloushallintoa hoitaa MMM:n kala- ja riistaosasto. Kalatalouden alueellisina viranomaisina toimivat ELY-keskusten 11 kalatalousyksikköä. Ahvenanmaalla kalataloudesta vastaava viranomaisena on Ahvenanmaan maakuntahallitus. Kalatalouden edistämistä varten on vesialueet jaettu niiden omistussuhteista sekä kunnallisesta ja valtionhallinnollisesta jaotuksesta riippumatta kalastusalueisiin (12, 3 §). Kalastusalueita on maassamme 223 kappaletta (24). Kalastusalueet ovat kalastuslakiin perustuvia kalaveden käyttäjien yhteistoimintaelimiä, joiden tarkoituksena on edistää toimialueensa kalataloutta. Kalastusalueen jäseniä ovat kalastuskunnat (osakaskunnat), vesialueen omistajat, kalastusalueella toimivat ammattikalastajien järjestöt ja kalastusalueella toimivat virkistyskalastajien eduista huolehtivat järjestöt (12, 71 §). (12; 22; 23; 24.)

Kalastusalueen päätösvaltaa käyttää kalastusalueen kokous, joka pidetään vähintään kerran vuodessa. Kokoukseen saavat kalastusalueen jäsenet lähettää edustajia seuraavasti:

- 1) osakaskunta, jossa on vesialuetta vähintään 50 hehtaaria, saa lähettää yhden edustajan;
- 2) pinta-alaltaan vähintään 50 hehtaarin suuruisten vesialueiden omistajat, jotka eivät kuulu osakaskuntaan, saavat kukin lähettää yhden edustajan;
- 3) muiden kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen vesialueiden omistajat saavat rekisterikylittäin lähettää yhden yhteisesti valitseman edustajan;
- 4) ammattikalastajajärjestöt saavat lähettää kukin yhden edustajan; ja
- 5) virkistyskalastajia edustavat järjestöt saavat lähettää yhteensä kaksi edustajaa. (12, §:t 72–73.)

Useille kiinteistöille yhteisesti kuuluvan kalaveden osakkaat muodostivat kalastuskunnan ennen vuoden 2001 alusta voimaan tulleita kalastuslain ja yhteisaluelain muutoksia. Kalastuskunnan päätäntävaltaa käytti tuolloin kalastuskunnan kokous. Kullakin osakkaalla oli vesialueosuutensa mukainen äänimäärä, jolleivät kaikki kokouksessa läsnä olevat osakkaat toisin sopineet tai kalastuskunnan säännöissä muuta säädetty. (1, s. 24.)

Kalastuskuntien määrä seitsenkertaistui puolessa vuosisadassa. Ennen vuotta 1952 Suomessa oli 1 602 järjestäytyntä kalastuskuntaa, 1960-luvun alkupuolella järjestäytyneitä oli lääninhallitusten ilmoitusten mukaan noin 7 000 ja vuoden 1999 kalastuskuntatiedustelun raportissa yli 9 900 kalastuskuntaa. Yhteisaluelainsäädäntötyöryhmän muistion mukaan maassamme on 31.12.1997 ollut 11 384 kalastuskuntaa. Luvut perustuivat silloisten työvoima- ja elinkeinokeskusten (nykyiset ELY-keskukset) tietoihin. Edellä mainituista kalastuskunnista 5 027 oli järjestäytynyt, 1 238 oli vapautettu järjestäytymisestä ja 5 119 oli kalastuskuntina järjestäytymättömiä. Kalastuskunta on vapautettu järjestäytymisvelvollisuudesta, jos sen merkitys on ollut vähäinen tai siihen ollut muu erityinen syy, kuten esimerkiksi pieni pinta-ala, osakkaiden vähäinen lukumäärä tai se, että vesialueella ei ole ollut erityistä arvoa. (1, s. 23–24.)

Kalastuslaissa määritellään keinot ja eri toimijoiden toimivallat kalastuksen säätelyyn. Kalastuslain viimeisimmän muutoksen tarkoituksena on uudistaa nykyisen kalastuslain

valvontaa koskevat säännökset vastaamaan perustuslain vaatimuksia. Muutoksilla pyritään selkeyttämään kalastusvalvojan asemaa ja ajanmukaistamaan kalastusvalvonnan oikeudellista sääntelyä. (22.)

3.3.3 Osakaskuntien ja kalastuskuntien hallinnon yhdistyminen

Yhteisen vesialueen osakkaat olivat vuoteen 2001 saakka jäseninä sekä yhteisaluelain mukaisessa osakaskunnassa että kalastuslain mukaisessa kalastuskunnassa. Osakkaat joutuivat soveltamaan kahta eri lakia. Viranomaisten tiedonannon vaikeudet, mahdolliset ristiriitaiset vaatimukset muun muassa lupaprosesseissa, ylimääräiset hallintokulut ja se, etteivät osakkaat ole voineet käsitellä samassa kokouksessa sekä kalastus- että muita asioita auttoivat myös osaltaan kalastuslain (286/1982) mukaisen kalastuskunnan ja yhteisaluelain (758/89) mukaisen osakaskunnan yhdistämiseksi yhdeksi toimielimeksi. (19, s. 145.)

Vuonna 1994 maa- ja metsätalousministeriön kalastuslain ja yhteisaluelain yhdistämisen selvittämiseksi asettama työryhmä teki esityksen, jossa ehdotettiin poistettavaksi yhteisesti omistetun kalaveden hallintoa hoitavat päällekkäiset organisaatiot ja aluetta koskeva päätöksentekomenettely kaikilta osin yhteisaluelain mukaiseksi. Esitys ei kuitenkaan johtanut lainsäädännöllisiin toimiin. (1, s. 25.)

Maa- ja metsätalousministeriö asetti vuonna 1997 uuden työryhmän, yhteisaluelainsäädäntötyöryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää yhteisaluelain soveltamisessa havaittuja epäkohtia ja tehdä ehdotus niiden poistamiseksi. Työryhmän tuli kiinnittää erityistä huomiota yhteisalueiden oikeusturvaa koskeviin seikkoihin sekä tarpeen mukaan selvittää yhteisaluelain suhdetta muuhun lainsäädäntöön. Työryhmä esitti yhteisen vesialueen hallinnon tarkoituksenmukaistamista siten, että yhteisaluelain mukainen osakaskunta hoitaisi myös kalastuslain mukaiselle kalastuskunnalle kuuluvat tehtävät. (1, s. 25.)

Yhteisaluelainsäädäntötyöryhmän ehdotus johti lainsäädännön muutoksiin. Vuoden 2001 alusta voimaan tulleet yhteisaluelain ja kalastuslain muutokset poistivat yhteisen vesialueen osakaskunnan ja kalastuskunnan päällekkäisyydet. Yhteisten vesialueiden osakkaiden päätöksentekoa koskevat säännökset keskitettiin kokonaisuudessaan yh-

teisaluelakiin ja kalastuskunnan säännökset päätöksenteosta kumottiin kalastuslaista. Osakaskunnat hoitavat nyt myös kalastuskunnille aiemmin kuuluneet tehtävät eli toimivat kalastuskuntina. Yhteiset vesialueet, joilla oli kalastuskunta, katsottiin nyt järjestäytyneiksi osakaskunniksi. Osakaskunnan järjestäytymistä ei määrätty pakolliseksi uusissa lakimuutoksissa. Yhdistymisen myötä lähes 90 % koko maan yhteisten vesialueiden pinta-alasta on yhteisaluelain mukaisesti järjestäytyneitä osakaskuntia. (1, s. 25–26; 19, s. 146.)

4 Vesialueiden pirstoutuneisuus

4.1 Vesialueiden omistamisesta

Vesi omistamisen kohteena eroaa kiinteistön omistamisesta siinä mielessä, että omistaja ei omista vettä aineena, vaan ainoastaan alueen. Omistajalla on vallitsemisoikeus veteen, mutta ei varsinaista omistusoikeutta. (1, s. 55.)

Vesialueiden kiinteistötekniinen jaottelu perustuu vesialueiden omistukseen. Yleiset vesialueet pohjineen ovat valtion omaisuutta, kiinteistöjen vesialueita hallitsevat kiinteistöjen omistajat ja yhteisiä alueita osakaskiinteistöt yhteisomistuksessa. Yhteisomistamista ei kuitenkaan koeta aina positiivisesti. Viiska mainitsee väitöskirjassaan kiinteistönomistajan ”pakkojäsenyydestä” lakisääteiseen käyttöyhteisöön ja lainauksessaan Hyvöseltä yhteisalueosuuden seuraamisesta kiinteistön ”kohtaloissa” muun muassa kiinteistörekisterissä, -toimituksissa ja -kaupoissa. Kiinteistöjen vesialueiden omistajat ovatkin usein paremmin perillä vesialueen kalastajista, taloudellisesta arvosta tai esimerkiksi taloudellisen toiminnan mahdollisuuksista. Toisaalta kiinteistön omistajalla on myös suurempi vastuu ja velvollisuus omaisuutensa hoitoon verrattuna osakaskunnan osakkaaseen. Yhteisen vesialueen hallinta ja käyttö on toimivaa silloin kun alue ja osakkaat ovat yksiselitteiset, alueen käyttötavat ja säännöt ovat paikallisesti sopivat, osakkailla on mahdollisuus päätöksentekoon, riidoille ja epäselvyyksille on ratkaisujärjestelmät ja väärinkäytöistä rangaistaan. (1, s. 55–56, 58.)

4.2 Pirstoutumisen taustat

Vesialueiden pirstoutumiseen on osaltaan vaikuttanut jo edellä esitetty yhteisten alueiden lainsäädännön kehitys, mutta myös maanjakolainsäädännön muutokset. Lisäksi vesialueiden rakenteeseen ja omistukseen vaikuttavat jo ennen isojakoa olleet vesioikeudelliset kylät. Kiinteistönmuodostamislain (KML) toisen pykälän mukaan vesioikeudellisella kylällä tarkoitetaan ennen isojakoa ollutta asutuskylää, siihen verrattavaa taloryhmää, yksinäisenä ollutta taloa, ennen isojakoa perustettua lahjoitusmaata, isojaossa valtiolle erotettua liikamaata, liikamaalle isojaon jälkeen perustettua uudistaltoa, isojaon ulkopuolelle jätettyä valtion metsämaata sekä muuta vastaavaa alkuperäisenä pidettävää vesialueen omistusyksikköä, jonka omistusoikeutta ei ole jaettu (25). Osakaskunti-

en vesialueiden rajoja on käyty joko vesioikeudellisten kylien välisissä rajankäynneissä tai myöhemmin suoritetuissa vesialueiden jaoissa. Seuraavissa luvuissa tarkastellaan lyhyesti 1900-luvulta nykypäivään vesialueiden pirstoutumiseen vaikuttaneita maanjakoja koskevia lakeja. Pirstoutumisen taustoja on myös tuotu esille luvussa 3 Suomen vesialueet. (1, s. 58.)

4.2.1 Jakolaitosasetuksen aika 1917–1952

Asetus jakolaitoksesta (82/1916) astui voimaan 1.1.1917. Jakolaitosasetuksen aikana vesialueen jaon edellytysten piti samanaikaisesti olla olemassa kaikkien osuuksien erottamiseksi erilleen, mikäli asianosaiset eivät sopineet tiettyjen osuuksien jättämisestä yhteiseksi vesialueeksi. Jos jaon edellytykset eivät täytyneet, jätettiin tapaukset sikseen. Käytännössä vesialueiden jakoja suoritettiin kotitarvekalastusta varten, jotka tänä päivänä näkyvät tilastoissa pinta-alaltaan pieninä vesialueyksikköinä. Asetuksen ajalta, 1930-luvulta, löytyy kaksi korkeimman oikeuden (KKO) ratkaisua vesialueiden jaosta (KKO 1938 II 580 ja KKO 1940 II 267). Suurehkot, 500 hehtaaria suuremmat, ja osakasmäärältään harvalukuiset jakokunnat täyttivät asetuksen vaatimat edellytykset niin asianosaisten kuin toimitusmiestenkin mielestä. Pienemmät ja osakasmäärältään suhteellisen suuret, lähes sata osakasta, vesialueet jätettiin jakamatta. (1, s. 65–66.)

4.2.2 Vesialueiden jaot jakolain aikana

Jakolain (604/1951) perusteella vesialueita jaettiin aina vuodesta 1953 vuoden 1996 loppuun asti. 1970-luvulla huomattiin yhteisten alueiden osuuksien pirstoutumisen aiheuttavan holtittomuutta vesialueiden käyttämisessä ja osittain vaikuttavan myös kalastuskuntien kyvyttömyyteen omaisuuden hoitamisessa. Ammattikalastajat pääsääntöisesti vastustivat vesialueiden jakojen suorittamista. Vaikka jakojen vaatimuksia pohdittiinkin yhä tarkemmin, suoritettiin jakolaitosasetuksen tapaisia jakoja edelleen. (1, s. 66–67.)

Saaristoasiain neuvottelukunta oli myös kiinnittänyt huomiota vesialueiden jakojen yleistymiseen ja luetellut niiden haittavaikutuksia. Vesialueiden säilyttämistä jakamattomina perusteltiin muun muassa kalastuskuntien paremmalla kalakantojen hoidolla sekä monipuolisemmalla ja tarkoituksenmukaisemmalla kalastuksella kuin lukuisten

yksityisten omistajien päättäessä vesialueittensa käytöstä ja hoidosta. Vesialueita jaettaessa rajat lisääntyvät, ja rajojen noudattaminen tulisi vaikeaksi, mikä monimutkais-taisi osaltaan kalastuksen valvontaa. Kuitenkin esimerkiksi Perniössä (KKO 27.11.1970, taltio 2636) ja Lokalahdella (KKO 24.9.1969, taltio 2001) jaettiin alle 500 hehtaarin osakaskunnat osakkaiden kesken. Yhtenäistä linjaa vesialueiden jaossa ei siis ollut havaittavissa. Tästä kertoo myös jo luvussa 3.1.2 Kiinteistöjen vesialueet mainittu jakojen määrän pysyminen vastaavanlaisena jakolaitosasetuksen ja jakolain aikana. (1, s. 67.)

4.2.3 Kiinteistönmuodostamislaki 1997–

Vuonna 1997 voimaan astuneessa kiinteistönmuodostamislain 137.–147. pykälissä säädetään yhteisen alueen jaosta. KML:n 137 §:n mukaan muun yhteisen alueen kuin kosken tai yhteismetsälaissa tarkoitetun yhteismetsän osakas on oikeutettu saamaan osuutensa jaolla erotetuksi, jos erottaminen voi tapahtua kenellekään osakkaalle sanottavaa haittaa tuottamatta. Yhteisten vesialueen jaon edellytyksenä on lisäksi, että osuuden erottaminen on tarpeen erityistä käyttöä varten tai että jakamiseen on muutoin erityisiä syitä. Kiinteistönmuodostamistyöryhmän mukaan vesialueiden hyödyntäminen perustuu tavallisesti kalastukseen. Kalastuksen järjestämisen ja kalanhoidon kannalta vesialueiden jakaminen pieniin alueisiin on epätarkoituksenmukaista. (1, s. 67; 25.)

Vilka tuo väitöskirjassaan esille vesialueiden omistajien erilaiset tavoitteet vesialueiden jaossa. Suuriakin osuuksia omistavat osakkaat ovat vaatineet jakoja, koska muilla ta-
hoilla osuudet pirstoutuvat pieniin osiin ja osakaskunnan hallinnon hoitaminen on näin hankalaa, kun taas samaan aikaan pienet omistajat ja ammattikalastajat vastustavat vesialueen jakoa. Kalastuslain mukaan tehokas kalastuksen hoito ja järjestely edellyttää mielellään laajahkoja yhtenäisiä vesialueita. KML:n ajalta on ainakin kaksi KKO:n kielteistä päätöstä vesialueen jaosta. (1, s. 67–68.)

5 Selvitystyö

5.1 Lähtöaineisto

Yhteisten vesialueiden pinta-alan ja osakaskiinteistömäärän mukaista luokittelua varten Maanmittauslaitoksen kehittämiskeskus tulosti kiinteistörekisteristä jokaisen kunnan yhteiset vesialueet tekstitiedostoiksi. Kuvassa 2 on esimerkki lähtöaineistosta.

Lista yhteisistä vesialueista Keski-Pohjanmaan maakunnan alueella					

HALSUA					
Tunnus	Nimi	Laji	Maa (ha)	Vesi (ha)	osakkaiden lukumäärä
74-401-876-1	YHTEINEN VESIALUE (74-401-876-1, 288-407-876-1)	Yhteinen vesialue	0	1,8800	0
74-402-876-1	YHTEINEN VESIALUE	Yhteinen vesialue	0	681,1300	475
74-402-876-2	SÄRKINEN	Yhteinen vesialue	0	7,5000	38
74-404-876-1	YHTEINEN VESIALUE (74-404-876-1, 272-413-876-1)	Yhteinen vesialue	0	252,6700	0
74-876-1-1	YHTEINEN VESIALUE (74-876-1-1, 421-876-1-0)	Yhteinen vesialue	0	10,0500	0

KANNUS					
Tunnus	Nimi	Laji	Maa (ha)	Vesi (ha)	osakkaiden lukumäärä
217-401-876-1	LEPPILAMPI	Yhteinen vesialue	0	6,2900	29
217-401-876-2	HÄMPYJÄRVI	Yhteinen vesialue	0	2,5100	12
217-401-876-3	VESIALUEET	Yhteinen vesialue	16,5800	31,5850	17
217-402-876-1	YHTEINEN VESIALUE	Yhteinen vesialue	0	10,3000	17
217-404-876-1	ISO HULLUJÄRVI	Yhteinen vesialue	0	7,0000	29
217-409-876-1	YHTEINEN VESIALUE (217-409-876-1, 272-432-876-1)	Yhteinen vesialue	0	19,0000	0
217-424-876-1	YHTEINEN VESIALUE (217-424-876-1, 272-420-876-2, 208-437-876-1)	Yhteinen vesialue	0	4,3000	0
217-876-1-0	VESIALUE I	Yhteinen vesialue	0	10,1850	277
217-876-2-0	VESIALUE III	Yhteinen vesialue	0	13,5780	277
217-876-3-0	VESIALUE IV	Yhteinen vesialue	0	0,8150	277
217-876-4-0	VESIALUE V	Yhteinen vesialue	0	21,2770	281
217-876-5-0	YHTEINEN VESIALUE (208-876-5-1, 217-876-6-0)	Yhteinen vesialue	0	108,0000	339
217-876-7-1	YHTEINEN VESIALUE (272-876-1-1, 217-876-7-1)	Yhteinen vesialue	0	24,6000	359
217-876-9-1	YHTEINEN VESIALUE (208-876-6-1, 217-876-9-1)	Yhteinen vesialue	0	10,2000	189

KAUSTINEN					
Tunnus	Nimi	Laji	Maa (ha)	Vesi (ha)	osakkaiden lukumäärä
236-401-876-1	VEHKALAMPI	Yhteinen vesialue	0	1,1000	37
236-403-876-1	OUTOVESI	Yhteinen vesialue	0	7,6800	3
236-876-1-0	YHTEISET VESIALUEET	Yhteinen vesialue	0,0107	550,1256	1567
236-876-2-0	TASTULANJÄRVI	Yhteinen vesialue	0	37,7160	L 157

KOKKOLA					

Kuva 2. Esimerkki lähtöaineistosta.

Kiinteistörekisterissä olevat yhteiset vesialueet oli listattu kiinteistötunnuksen mukaan kunnittain. Tiedot sisälsivät yhteisen vesialueen nimen, lajin, maapinta-alan, vesipinta-alan, osakkaiden lukumäärän sekä laskennallisen pinta-alan. Luokittelun suorittamiseksi aineistosta tuli karsia turhat tiedot pois. Itse luokittelu tapahtui Microsoft Office Excel -taulukkolaskennalla, jolla osakaskuntien vesialueet listattiin suurusjärjestykseen pinta-alojen ja osakaskiinteistöjen mukaan. Yhteisten vesialueiden tiedot oli täten muutettava osakaskuntia koskeviksi tiedoiksi.

5.2 Maakuntien yhteiset vesialueet

Yhteisten vesialueiden osakaskuntia on tässä työssä käsitelty kahdeksan maakunnan alueella Maanmittauslaitoksen JAKO-tietojärjestelmästä vuonna 2011 kootun taulukon 1 mukaan 8 348 kappaletta. Lukumäärä on hieman pienempi siihen nähden, mikä mää-

rä kiinteistörekisteriin on merkitty yhteisiksi vesialueiksi, sillä useamman kunnan alueella olevat rekisteriyksiköt on yhdistetty yhdeksi osakaskunnaksi. Lisäksi osa yhteisten vesialueiden osakasluetteloista on merkitty kahdelle rekisteritunnukselle (järvivedet ja koskivedet), jolloin taas vesialueita on todellisuudessa vähemmän. Myös jotkin yhteiset vesialueet ovat todellisuudessa erityisiä etuuksia, jotka on rekisteriteknisistä syistä merkitty yhteisiksi vesialueiksi. Kainuu-Koillismaan maanmittaustoimiston rekisteripäällikkö Eeva-Maija Reponen kertoi myös, että entisten maarekisteritietojen tietokoneille vientien aikaan (1980-luvulla) annettiin yhteisaluettunnuksia turhaan, koska osakasluetteloita ei ollut olemassa eikä tiedetty, mitkä olisivat ne oikeat tunnukset, joita myöhemmin tarvitaan. "Turhia tunnuksia" tuli vastaan etenkin juuri Pohjois-Pohjanmaan luokittelussa. Nämä seikat eivät kuitenkaan aiheuta merkittäviä eroavaisuuksia yhteisten vesialueiden osakaskuntien todellisiin lukumääriin, joten taulukoita voidaan pitää luotettavina.

Yhteisten vesialueiden osakaskuntia on lukumääräisesti selvästi eniten Varsinais-Suomen maakunnassa (3 358 kpl), jota seuraa yhtä selvästi toisena oleva Uusimaa (2 470 kpl). Seuraavina ovat Pohjois-Pohjanmaa (796 kpl), Päijät-Häme (655 kpl), Kanta-Häme (501 kpl), Etelä-Pohjanmaa (248 kpl) ja Pohjanmaa (244 kpl). Vähiten osakaskuntia on Keski-Pohjanmaan maakunnassa (76 kpl). Yhteisten vesialueiden maakuntien keskikoko on 152 hehtaaria (ha). Keskikoko on pienin Uudenmaan maakunnassa (49 ha), seuraavina Kanta-Häme (95 ha), Varsinais-Suomi (133 ha), Päijät-Häme (159 ha) ja Etelä-Pohjanmaa (187 ha). Suurin keskikoko löytyy Pohjanmaalta (1 107 ha). Taulukkoon 1 on laskettu maakunnittain myös osakaskiinteistökohtainen vesipinta-ala.

Taulukko 1. Maakuntien yhteiset vesialueet ja vesialueiden osuus maakuntien kokonaisalasta.

Maakuntien yhteiset vesialueet ja vesialueiden osuus maakuntien kokonaisalasta							
Maakunta	Yhteiset vesialueet ^a		Keski-koko, ha	Vesi-ha/osakaskiinteistö ^b	Maakunnan ^c		Vesialueiden osuus maakunnan koko pinta-alasta, %
	kpl	ha			Yhteis-pinta-ala, ha	Vesi-pinta-ala, ha	
Etelä-Pohjanmaa	248	46 458	187	0,65	1 399 891	55 512	4 %
Kanta-Häme	501	47 423	95	0,83	570 763	50 785	9 %
Keski-Pohjanmaa	76	32 802	432	2,11	646 295	144 441	22 %
Pohjanmaa	244	270 055	1107	3,15	1 819 080	1 044 189	57 %
Pohjois-Pohjanmaa	796	202 418	254	1,71	4 408 844	858 435	19 %
Päijät-Häme	655	104 170	159	1,69	625 468	112 952	18 %
Uusimaa	2470	121 470	49	1,12	1 605 789	696 139	43 %
Varsinais-Suomi	3358	446 426	133	5,13	2 053 776	987 615	48 %
Yhteensä	8348	1 271 221	152	2,10	13 129 906	3 950 068	30 %

Lähteet: ^a JAKO-tietojärjestelmä 2011, ^b Taulukko 11 ja ^c Maanmittaus 2011

Maakuntien keskiarvot vesihehtaaria/osakaskiinteistö on otettu tarkastelun pohjaksi taulukosta 11. Osakaskiinteistökohtainen vesipinta-ala kuvaa yhteisten vesialueiden pinta-alan suhdetta kunnan osakaskiinteistöjen lukumäärään. Luku on pienin Etelä-Pohjanmaan maakunnassa (0,65 ha/osakaskiinteistö), seuraavina ovat Kanta-Häme (0,83 ha/osakaskiinteistö) ja Uusimaa (1,12 ha/osakaskiinteistö). Suurin suhdeluku on Varsinais-Suomen maakunnassa (5,13 ha/osakaskiinteistö), seuraavina Pohjanmaa (3,15 ha/osakaskiinteistö) ja Keski-Pohjanmaa (2,11 ha/osakaskiinteistö). Kaikkien vesialueiden suhde maakunnan koko pinta-alaan on suurin Pohjanmaalla (57 %), seuraavina Varsinais-Suomi (48 %) ja Uusimaa (43 %). Pienin suhdeluku on Etelä-Pohjanmaalla (4 %) ja Kanta-Hämeessä (9 %). Maakuntien pinta-alalähteenä on käytetty Maanmittauslaitoksen vuositilastoja vuodelta 2010 (7). Taulukon 1 pohjalta tehty tarkastelu osoittaa, että Uudenmaan maakunnassa vesialueiden keskiarvo on pieni ja vesialueita on lukumääräisesti paljon. Varsinais-Suomessa vesihehtaarien osakaskiinteistökohtainen keskiarvo on suuri, vaikka vesialueita on maakunnassa lukumääräisesti eniten. Keskiarvotietojen lisäksi tarvitaan yksityiskohtaisempaa tarkastelua ja luokitte-
 luelua pirstoutuneisuuden ja pienen koon tarkemmaksi selvittämiseksi.

5.3 Luokitteluperusteet

Jokaisen tutkimuksessa luokitellun kahdeksan maakunnan yhteisten vesialueiden kiinteistörekisterissä olevat lukumäärät, pinta-alat ja osakaskiinteistömäärät on selvitetty kunnittain. Eri kunnissa sijaitsevat samat osakaskiinteistöt sisältävät yhteisten vesialueiden rekisteriyksiköt on yhdistetty yhdeksi osakaskunnaksi. Osakaskunnat järjestellään pinta-alan ja osakaskiinteistöjen lukumäärän mukaisiin luokkiin, jolloin voidaan tutkia kuntien välisiä eroavuuksia.

5.4 Luokittelu pinta-alan suhteen

Luokittelun lähtökohtana oli käyttää samoja pinta-alaluokkia kuin Pekka Vilskan väitöskirjassa. Vilskan tutkimuksen pinta-alaluokat olivat alle 10 hehtaaria, 10–49, 50–199, 200–999 ja yli 1 000 hehtaaria. Aloitustapaamisessa insinööriyöhöni liittyen sovimme, että luokitteluluokkien lisääminen tarpeen tullen on mahdollista. Suorittaessani pinta-alaluokittelua totesin, että yli 10 000 hehtaarin luokkaraja on tarpeellinen ainakin Varsinais-Suomen maakunnassa. Paraisilla seitsemän osakaskuntaa on pinta-alaltaan yli 10 000 hehtaarin kokoisia ja kattavat 40 % kunnan kaikkien yhteisten vesialueiden yhteenlasketusta pinta-alasta. Taulukossa 2 on esitetty osakaskuntien pinta-alaluokitus maakunnittain.

Varsinais-Suomessa yli 10 000 hehtaarin osakaskuntia tuli luokitteluun yhteensä yhdeksän (Kemiönsaaren ja Paraisten kunnissa) ja Pohjanmaan maakunnassa kuusi (Maalahden, Mustasaaren, Vaasan ja Vöyrin kunnissa). Kuuden kunnan yli 10 000 hehtaarin osakaskunnat sisältävät 38–77 % kunnan kaikkien yhteisten vesialueiden yhteenlasketusta pinta-alasta. Kaikkien kuntien yhteenlasketuista osakaskunnista yli 10 000 hehtaarin osakaskunnat kattavat Pohjanmaalla 41 % ja Varsinais-Suomessa 31 % yhteisten vesialueiden pinta-aloista (liite 1). Osakaskuntien pinta-alatiedoissa on käytetty rekisteröityä pinta-alaa, joka oli Maanmittauslaitoksen kehittämiskeskukselta saamani kokoomatilaston tietolähde. (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Osakaskuntien pinta-alaluokitus maakunnittain.

Osakaskuntien pinta-alaluokitus maakunnittain									
Maakunta	Pinta-alaluokitus, kpl						Yhteisten vesialueiden osakaskunnat		Vesi-ha/ osakas- kunta
	<10	10-49	50-199	200-999	1000-9999	≥10000	kpl	ha	
	ha	ha	ha	ha	ha	ha			
Etelä-Pohjanmaa	134	45	26	31	12	0	248	46 458	187
Kanta-Häme	155	177	116	50	3	0	501	47 423	95
Keski-Pohjanmaa	33	17	8	11	7	0	76	32 802	432
Pohjanmaa	74	57	32	33	42	6	244	270 055	1107
Pohjois-Pohjanmaa	371	200	95	70	60	0	796	202 418	254
Päijät-Häme	282	162	114	72	25	0	655	104 170	159
Uusimaa	1325	710	319	104	12	0	2470	121 470	49
Varsinais-Suomi	1852	846	429	167	55	9	3358	446 426	133
Yhteensä	4226	2214	1139	538	216	15	8348	1 271 221	152
%	51 %	27 %	14 %	6 %	3 %	0 %	100 %		

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Tässä työssä käytetyt yhteisten vesialueiden pinta-alaluokat ovat siis seuraavat:

- alle 10 hehtaaria
- 10-49 hehtaaria
- 50-199 hehtaaria
- 200-999 hehtaaria
- 1 000-9 999 hehtaaria
- yli 10 000 hehtaaria.

Alle 50 hehtaarin pinta-alaluokka on muodostanut pienimmän luokan aikaisemmissa osakaskuntien suuruutta koskevissa luokitteluissa. Viiska totesi omassa tutkimuksessaan tämän luokan kuitenkin liian suureksi. Samaan johtopäätökseen olisin tullut myös tässä tutkimuksessa. Käsittelemäni kahdeksan maakunnan yhteisten vesialueiden osakaskunnista 51 % kuuluu alle kymmenen hehtaarin pinta-alaluokkaan. Perustelut alle 50 hehtaarin rajalle ovat kalastuslain 73 §:ssä, jonka mukaan kalastuskunta, jossa on

vesialuetta vähintään 50 hehtaaria, saa lähettää yhden edustajan ja alle 50 hehtaarin vesialueen omistajat saavat rekisterikylittäin lähettää yhden yhteisesti valitsemansa edustajan kalastusalueen kokoukseen. Luokittelemani maakuntien osakaskunnista 27 % kuuluu pinta-alaluokkaan 10–49 hehtaaria. (1, s. 45–47; 25.)

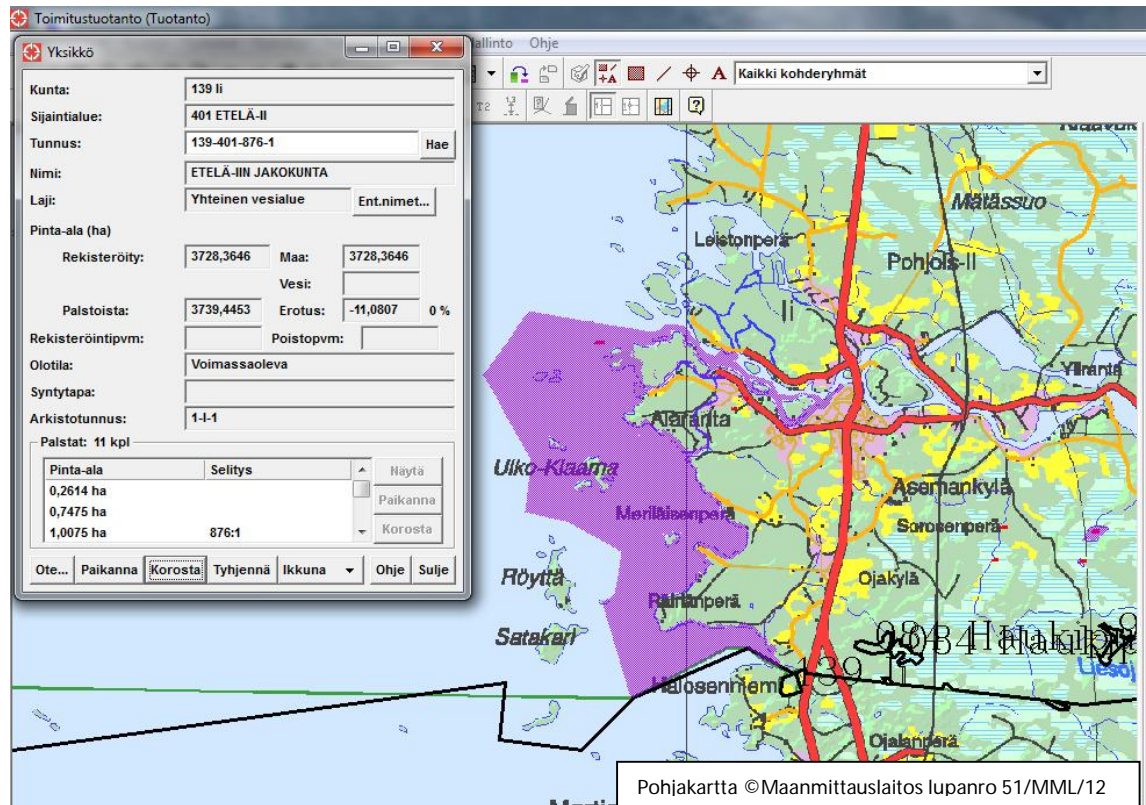
Seuraavan luokan, 50–199 hehtaaria, ylärajan valintaa Viilka perusteli sen sopivuudella niin Etelä-Savon kuin koko Suomen yhteisten vesialueiden tilastoihin. Etelä-Savon yhteisten vesialueiden pinta-alojen keskiarvo oli Viilkan tutkimuksessa 195 hehtaaria ja koko Suomen 191 hehtaaria. Tässä työssä saaduista keskiarvoista (taulukko 1) viisi maakuntaa (Etelä-Pohjanmaa, Kanta-Häme, Päijät-Häme, Uusimaa ja Varsinais-Suomi) jäävät 200 hehtaarin rajan alle ja kolme maakuntaa (Keski-Pohjanmaa, Pohjanmaa ja Pohjois-Pohjanmaa) ovat yli rajan. Myös entiset TE-keskukset jakoivat kalastuskuntia kahteen kokoluokkaan 200 hehtaarin pinta-alarajan perusteella. Luokitelluista maakuntien osakaskunnista yhteensä 14 % tuli tähän luokkaan. (1, s. 46.)

Tuhannen hehtaarin pinta-ala rajaan päätyi jo vuonna 1908 asetettu Kalastuskomitea. Se ehdotti, että jos tuhatta hehtaaria pienempi järvi kuuluu kahdelle tai useammalle kylälle eikä vettä ole jaettu, niin tällaisen järven osakkaat muodostavat yhteisen kalastuskunnan. Tuhannen hehtaarin pinta-alarajaa on käytetty myös RKTL:n tutkimuksissa ja KKL:n kalastuskuntatiedusteluissa ylimmän kokoluokan alarajana sekä järvirekisterissä. Kaikki maakunnat yhteenlaskettuna 200–999 hehtaarin luokkaan sijoittui kuusi prosenttia osakaskunnista. (1, s. 46.)

Pinta-alaluokkaan 1 000–9 999 hehtaaria jäi yhteensä 216 osakaskuntaa eli kolme prosenttia kaikista osakaskunnista ja tähän tutkimukseen lisäämäni yli 10 000 hehtaarin luokkaan 15 osakaskuntaa eli 0,2 % (≈ 0 %) kaikista maakuntien osakaskunnista. Kuten edellä jo esitettiin, yli 10 000 hehtaarin luokkaraja oli tarpeellinen niissä kunnissa, joissa oli 10 000 hehtaarin osakaskuntia.

Pinta-alaluokitusta suorittaessani tuli vastaan vesialueita, joilla ei lähtöaineiston mukaan ollut lainkaan pinta-alaa tai oli maapinta-alaa, mutta ei vesipinta-alaa. Osa oli alueita, joiden osakasluettelot oli jaettu kahden eri rekisteritunnuksen alle, ja osa vesijättömaita. Jossakin tapauksessa oli kyse yhteiseksi vesialueeksi merkitystä erityisestä etuudesta. Näiden tapausten jälkeen oli jäljellä useita vesipinta-alattomia alueita. Lisäselvitystä tehdessäni totesin, että kiinteistörekisteriin on joissakin tapauksissa rekiste-

röity yhteiselle vesialueelle maapinta-alaa, vaikka pinta-alatiedot pitäisi olla vesipinta-ala kohdalla. Suurin rekisteröintivirhe oli tapahtunut Iin kunnassa, Pohjois-Pohjanmaalla, josta on esimerkki alla olevassa kuvassa 3.

Kuva 3. Esimerkki yhteisen vesialueen pinta-alavirheestä JAKO-tietojärjestelmässä.

Kuvasta 3 ilmenee, kuinka yhteisen vesialueen pinta-ala, 3 728 hehtaaria, on rekisteröity maapinta-alan kohdalle. Myös kiinteistörekisteriotteeseen on merkitty vain maapinta-alaa. Kyseisen vesialueen pinta-alavirhe olisi aiheuttanut noin 30 %:n eron Iin kunnan luokittelutilastoihin. Pinta-alaltaan pienemmissä tapauksissa voitiin ilmakuvatarkastelun avulla vielä todeta, ettei kyseessä ole vesijättömaa. Vastaavanlaisista tapauksista raportoin maanmittaustoimistojen rekisteripäälliköille virheiden korjaamiseksi. Jotta rekisteriin pinta-alan osalta virheellisesti merkityt osakaskunnat voitiin ottaa mukaan luokitteluun, siirsin rekisteröidyn maapinta-alan vesipinta-alan paikalle luokitteluaineistoon. Lisäksi lisäsin tällaisen vesialueen kiinteistötunnuksen loppuun *-merkinnän (esim. 82-425-876-14 *), tällöin kyseiset tapaukset ilmenevät luokittelua varten tehdyistä kunta-kohtaisista taulukoista. Kaikkien 31 tapauksen kiinteistötunnukset on listattu liitteeseen 2.

5.4.1 Uudenmaan osakaskunnat pinta-aloittain

Uudenmaan maakunnassa on taulukon 2 mukaisesti yhteisten vesialueiden osakaskuntia yhteensä 2 470 kappaletta ja niiden yhteispinta-ala on 121 470 hehtaaria. Uudenmaan osakaskuntien kuntakohtainen jakaantuminen eri pinta-alaluokkiin käy ilmi taulukosta 3. Liitteeseen 3 on koottu lisäksi tiedot Uudenmaan erikokoisten osakaskuntien lukumäärien prosentti- ja pinta-alaosuuksista.

Uudenmaan yhteisten vesialueiden osakaskuntien vesialueista 54 % on alle kymmenen hehtaarin kokoisia. Alle kymmenen hehtaarin osakaskunnilla on Uudellamaalla vesialuetta 4 504 hehtaaria, mikä on vain neljä prosenttia osakaskuntien vesistä. Pinta-alaluokkaan 10–49 hehtaaria sijoittuu 29 % osakaskunnista ja 14 % niiden pinta-alasta, 50–199 hehtaarin luokkaan 13 % / 26 % ja 200–999 hehtaarin luokkaan 4 % / 33 %. Kokoluokassa 1 000–9 999 hehtaaria on 12 osakaskuntaa, mikä vastaa 0,49 %:a (≈ 0 %) osakaskuntien lukumäärästä ja 22 %:a osakaskuntien pinta-alasta. Yli 10 000 hehtaarin osakaskuntia ei Uudellamaalla ole. Vesialueiden keskikoko on luokitelluista maakunnista pienen (49 ha). (Taulukko 3.) (Liite 3.)

Eniten alle kymmenen hehtaarin osakaskuntia Uudellamaalla on Raaseporissa (279 osakaskuntaa / 54 % osakaskuntien lukumäärästä), seuraavina Loviisa (132/53 %), Porvoo (132/52 %), Inkoo (112/47 %) ja Vihti (101/63 %). Prosentuaalisesti eniten alle kymmenen hehtaarin osakaskuntia on Vantaalla (30 osakaskuntaa / 91 % osakaskuntien lukumäärästä), seuraavina Siuntio (61/86 %), Järvenpää (11/73 %), Tuusula (17/71 %) ja Pukkila (7/70 %). Alle kymmenen hehtaarin kokoluokan suurimmat osuudet osakaskuntien vesialueiden pinta-aloista löytyvät Vantaalta (78 ha / 63 % osakaskuntien pinta-alasta). Keravan kunnassa osuus on 41 % (kahdeksan hehtaaria), seuraavina Pukkila (35 ha / 30 %) ja Siuntio (153 ha / 29 %). (Liite 3.)

Taulukko 3. Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain Uudellamaalla.

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Uusimaa									
Kunta (kunta nro.)	Pinta-alaluokitus, kpl						Yhteisten vesialueiden osakaskunnat		Vesi-ha/ osakas- kunta
	<10	10–49	50–199	200–999	1000–9999	≥10000	kpl	ha	
	ha	ha	ha	ha	ha	ha			
Askola (18)	31	14	2				47	500	11
Espoo (49)	61	36	12	1	1		111	7 711	69
Hanko (78)	10	16	12	6			44	3 943	90
Helsinki (91)	25	11	6	1			43	1 844	43
Hyvinkää (106)	9	4	4	2			19	1 245	66
Inkoo (149)	112	82	29	13	1		237	10 942	46
Järvenpää (186)	11	4					15	103	7
Karjalohja (223)	22	13	11	7			53	3 820	72
Karkkila (224)	7	7	3	2			19	1 259	66
Kauniainen (235)							0	0	
Kerava (245)	1	1					2	19	9
Kirkkonummi (257)	85	44	30	5			164	5 965	36
Lapinjärvi (407)	3	6	3	2			14	966	69
Lohja (444)	44	43	22	11			120	7 526	63
Loviisa (434)	132	67	33	13	3		248	15 959	64
Myrskylä (504)	5	1	2	1			9	644	72
Mäntsälä (505)	24	6	11	1			42	1 632	39
Nummi-Pusula (540)	45	31	9	3	1		89	3 419	38
Nurmijärvi (543)	10	8	1				19	342	18
Pornainen (611)	3	2		1			6	362	60
Porvoo (638)	132	76	33	9	5		255	23 303	91
Pukkila (616)	7	2	1				10	113	11
Raasepori (710)	279	156	64	20			519	19 287	37
Sipoo (753)	58	25	10	3	1		97	5 370	55
Siuntio (755)	61	8	2				71	520	7
Tuusula (858)	17	3	4				24	618	26
Vantaa (92)	30	3					33	123	4
Vihti (927)	101	41	15	3			160	3 934	25
Yhteensä	1325	710	319	104	12	0	2470	121 470	49
%	54 %	29 %	13 %	4 %	0 %	0 %	100 %		

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Kokoluokassa 10–49 hehtaaria osakaskuntien lukumäärissä ovat kärjessä samat kunnat, Raasepori (156 osakaskuntaa), Inkoo, Porvoo ja Loviisa, kuin alemmassa kokoluokassa (taulukko 3). Vesialueiden keskikoot Uudellamaalla ovat todella pieniä (maakun-

nan keskiarvo 49 hehtaaria) ja vaihtelevat välillä 4–91 hehtaaria. Pienen keskikoko on Vantaalla (4 ha) ja suurin Porvoossa (91 ha). Uudellamaalla vain neljän kunnan (Inkoo, Loviisa, Porvoo ja Raasepori) osakaskunnilla on yli 10 000 hehtaaria vesialuetta. Näiden kuntien pienin keksikoko on Raaseporissa, 19 287 hehtaaria vesialueita ja keskikoko vain 37 hehtaaria. Inkoossa vastaavat lukemat ovat 10 942 ha / 46 ha. Molemmat jäävät alle maakunnan keskiarvojen. (Taulukko 3.)

Yli 1 000 hehtaarin osakaskuntia on Uudellamaalla vain kuudessa kunnassa (Espoo 1 osakaskunta, Inkoo 1, Loviisa 3, Nummi-Pusula 1, Porvoo 5 ja Sipoo 1). Näiden osakaskuntien pinta-alojen osuudet kunnan kaikkien osakaskuntien vesialueiden pinta-aloista vaihtelevat 12:sta 64 %:iin. Espoon yksi yli tuhannen hehtaarin osakaskunta vastaa 64 % osakaskuntien kaikista vesialueista. Porvoon keskikoko-arvoja tasoittavat viisi osakaskuntaa, joissa on 60 % kaupungin osakaskuntien vesialueiden pinta-aloista. (Liite 3.)

5.4.2 Varsinais-Suomen pinta-alaluokitus

Varsinais-Suomen maakunnassa yhteisten vesialueiden osakaskuntia on 3 358 kappaletta, ja niiden yhteispinta-ala on 446 426 hehtaaria (taulukko 2). Se on niin osakaskuntien lukumäärän kuin pinta-alankin suhteen suurin luokittelemistani maakunnista. Varsinais-Suomen osakaskuntien kuntakohtainen jakaantuminen käy ilmi taulukosta 4. Liitteeseen 4 on koottu tiedot Varsinais-Suomen erikokoisten osakaskuntien lukumäärien prosentti- ja pinta-alaosuuksista.

Varsinais-Suomen osakaskunnista 55 % asettuu pinta-alaluokkaan alle kymmenen hehtaaria. Vesialuetta näillä osakaskunnilla on yhteensä 5 529 hehtaaria, mikä on vain yksi prosentti Varsinais-Suomen osakaskuntien pinta-aloista. Muissa luokissa osakaskuntien prosentuaaliset lukumäärä- ja pinta-alaosuudet ovat seuraavat: 10–49 hehtaarin luokassa 25 % osakaskunnista ja 4 % osakaskuntien pinta-alasta, 50–199 ha 13 % / 8 %, 200–999 ha 5 % / 15 %, 1 000–9 999 ha 2 % / 39 % ja yli 10 000 hehtaaria 0,3 % / 31 %. (Liite 4.)

Taulukko 4. Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain Varsinais-Suomessa.

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Varsinais-Suomi									
Kunta (kunta nro.)	Pinta-alaluokitus, kpl						Yhteisten vesialueiden osakaskunnat		Vesi-ha/ osakas- kunta
	<10 ha	10–49 ha	50–199 ha	200–999 ha	1000–9999 ha	≥10000 ha	kpl	ha	
	Aura (19)	21						21	
Kaarina (202)	69	29	7	1			106	1 835	17
Kemiönsaari (322)	108	97	58	23	10	2	298	90 086	302
KoskiTi (284)	17	1					18	75	4
Kustavi (304)	91	51	27	5	1		175	9 975	57
Laitila (400)	44	23	8				75	1 423	19
Lieto (423)	39		1				40	153	4
Loimaa (430)	65	9					74	384	5
Marttila (480)	24						24	50	2
Masku (481)	64	31	11				106	1 818	17
Mynämäki (503)	90	15	3	1			109	991	9
Naantali (529)	124	93	65	33	2		317	25 131	79
Nousiainen (538)	26	1					27	41	2
Oripää (561)	4						4	9	2
Paimio (577)	60	2	1				63	206	3
Parainen (445)	262	158	95	55	31	7	608	245 144	403
Pyhäranta (631)	15	9	6	5	1		36	4 229	117
Pöytyä (636)	46	3	1	1	1		52	2 030	39
Raisio (680)	11	1					12	66	5
Rusko (704)	20						20	18	1
Salo (734)	247	119	50	11			427	12 783	30
Sauvo (738)	60	26	18	5			109	3 998	37
Somero (761)	28	18	9	4			59	2 483	42
Taivassalo (833)	64	44	16	1			125	2 895	23
Tarvasjoki (838)	15						15	28	2
Turku (853)	77	21	18	4			120	3 582	30
Uusikaupunki (895)	108	73	33	18	9		241	36 163	150
Vehmaa (918)	53	22	2				77	785	10
Yhteensä	1852	846	429	167	55	9	3358	446 426	133
%	55 %	25 %	13 %	5 %	2 %	0 %	100 %		
Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011									

Varsinais-Suomen osakaskuntien pinta-alasta yli puolet on Paraisten kaupungissa (245 144 ha). Maakunnan 28 kunnasta 13:ssa on yhteisiä vesialueita alle tuhat hehta-

ria/kunta (kahdeksan kuntaa, joissa alle sata hehtaaria/kunta). Sisämaan kuntien ja rannikkokuntien erot ovat maakunnassa poikkeuksellisen suuret. Kuntien, joiden osakaskuntien pinta-alat ovat alle tuhat hehtaaria/kunta, vesialueiden keskikoot ovat alle kymmenen hehtaaria. Pienimpänä Rusko, jossa osakaskuntien (20 osakaskuntaa) vesialueiden keskikoko on yksi hehtaari. Alle 10 000 hehtaaria osakaskuntien vettä sisältävien kuntien vesialueiden keskikoot vaihtelevat välillä 17–117 hehtaaria. Yli 10 000 hehtaaria osakaskuntien vettä sisältävien kuntien vesialueiden keskikoot vaihtelevat välillä 30–403 hehtaaria. Kun kuntien vesialueiden keskikoot suhteutetaan edellä esitetyksi kokonaispinta-aloihin, saadaan parempi kuva vesialueiden jakaantumisesta. Salossa osakaskuntien yhteispinta-ala on 12 783 hehtaaria, mutta keskikoko vain 30 hehtaaria. Kustavissa vastaavat luvut ovat 9 975 ha / 57 ha ja Naantalissa 25 131 ha / 79 ha, kun taas Kemiönsaaren vesialueiden (90 086 ha) keskikoko on 302 ja Paraisten 403 hehtaaria. (Taulukko 4.)

Alle kymmenen hehtaarin kokoluokassa eniten osakaskuntia on Paraisilla (262 osakaskuntaa / 43 % osakaskuntien lukumäärästä), seuraavina Salo (247/58 %), Naantali (124 / 39 %), Kemiönsaari (108/36 %) ja Uusikaupunki (108/45 %). Samoissa kunnissa prosenttiosuudet osuuskuntien lukumäärästä ovat kuitenkin maakunnan pienimpiä, lukuun ottamatta Saloa. Kokoluokan osakaskunnat vievät Paraisilla osakaskuntien pinta-alasta vain 989 hehtaaria, mikä on 0,4 % kaupungin osakaskuntien pinta-alasta. Salossa vastaavat luvut ovat 665 ha / 5 %, Naantalissa 424 ha / 2 %, Kemiönsaarella 460 ha / 1 % ja Uudessakaupungissa 319 ha / 1 %. Suurimmat osuudet löytyvät maakunnan sisämaan kunnista. Aurassa (47 hehtaaria) Marttilassa (50 ha), Oripäässä (9 ha), Ruskolla (18 ha) ja Tarvasjoella (28 ha) kaikki osakaskunnat ovat alle kymmen hehtaarin kokoisia. (Liite 4.)

Pinta-alaluokassa 10–49 hehtaaria ovat Uudenmaan tavoin samat kunnat kuin osakaskuntien lukumäärän suhteen edellä muita, kuin alle kymmenen hehtaarin luokassa. Prosenttiosuuksissa osakaskuntien pinta-alaan nähden on kuitenkin selvä ero Salossa (23 % osakaskuntien pinta-alasta), Paraisiin (2 %) ja Kemiönsaareen (2 %) verrattuna. Naantalissa ja Uudessakaupungissa kokoluokan osakaskunnat vastaavat yhdeksän ja viisi prosenttia osakaskuntien pinta-alasta. (Liite 4.)

Yli 200 hehtaarin, mutta alle tuhannen hehtaarin osakaskuntia on 14 kunnassa (yhteensä 167 osakaskuntaa) ja yli tuhannen hehtaarin osakaskuntia seitsemässä kunnas-

sa (55 osakaskuntaa). Lisäksi Kemiönsaarella ja Paraisilla on yhteensä yhdeksän yli 10 000 hehtaarin osakaskuntaa. Yli tuhannen hehtaarin osakaskunnat vastaavat vain 1–5 % osakaskuntien lukumääristä kunnissa, mutta osakaskuntien pinta-alasta 18–66 %. Suurimmat pinta-alaosuudet ovat Uudessakaupungissa (23 891 hehtaaria / 66 % osakaskuntien pinta-alasta), seuraavina Pöytyä (1 173 ha / 58 %) ja Parainen (105 754 ha / 43 %). Lisäksi jo luokitteluperusteluissa esitetyt Paraisten ja Kemiönsaaren yli 10 000 hehtaarin ”jättiläisosakaskunnat” käsittivät 40 % ja 44 % kunnan kaikkien osakaskuntien pinta-alasta. (Liite 4.)

5.4.3 Kanta-Hämeen pinta-alaluokitus

Kanta-Hämeessä osakaskuntien vesialueita on pinta-alaan nähden lähes kymmenen kertaa vähemmän kuin Varsinais-Suomessa ja alle puolet vähemmän kuin Uudellamaalla. Kanta-Hämeessä yhteisten vesialueiden osakaskuntia on 501 kappaletta, ja niiden yhteispinta-ala on 47 423 hehtaaria (taulukko 2). Uudestamaasta ja Varsinais-Suomesta poiketen, Kanta-Hämeen vesialueet koostuvat vain sisävesistä. Kanta-Hämeen osakaskuntien kuntakohtainen jakaantuminen käy ilmi taulukosta 5. Liitteessä 5 on tiedot Kanta-Hämeen erikokoisten osakaskuntien lukumäärien prosentti- ja pinta-alaosuuksista.

Kanta-Häme oli luokittelemistani maakunnista ainoa, missä pinta-alaluokituksessa suurin osa osakaskunnista ei ollut alle kymmenen hehtaarin kokoluokassa. Alle kymmenen hehtaarin osakaskuntia on Kanta-Hämeessä 155, mikä vastaa 31 %:a maakunnan kaikkia osakaskunnista (taulukko 5). Kokoluokka vastaa vain yhtä prosenttia maakunnan osakaskuntien pinta-alasta. Eniten osakaskuntia, 177 kappaletta, on luokassa 10–49 hehtaaria. Se on 35 % osakaskuntien lukumäärästä ja 10 % osakaskuntien pinta-alasta. Muissa pinta-alaluokissa osuudet ovat seuraavat: 50–199 hehtaaria luokassa 23 % osakaskunnista ja 24 % pinta-alasta, 200–999 hehtaaria 10 % / 50 % ja 1 000–9 999 hehtaaria 1 % / 14 %. Yli 10 000 hehtaarin osakaskuntia ei Kanta-Hämeessä ole. (Liite 5.)

Taulukko 5. Osakaskuntien pinta-alaluokitus Kanta-Hämeessä.

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Kanta-Häme									
Kunta (kunta nro.)	Pinta-alaluokitus, kpl						Yhteisten vesialueiden osakaskunnat		Vesi-ha/ osakas- kunta
	<10 ha	10–49 ha	50–199 ha	200–999 ha	1000–9999 ha	≥10000 ha	kpl	ha	
	Forssa (61)	11	6	4				21	
Hattula (82)	25	32	24	7			88	6 122	70
Hausjärvi (86)	8	6	3	1			18	883	49
Humppila (103)	3	3					6	65	11
Hämeenlinna (109)	57	53	43	23	2		178	23 086	130
Janakkala (165)	8	18	17	3			46	3 855	84
Jokioinen (169)	3	6					9	155	17
Loppi (433)	13	32	9	7			61	5 341	88
Riihimäki (694)	4	4	1	1			10	422	42
Tammela (834)	18	15	15	8	1		57	7 005	123
Ypäjä (981)	5	2					7	58	8
Yhteensä	155	177	116	50	3	0	501	47 423	95
%	31 %	35 %	23 %	10 %	1 %	0 %	100 %		

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Kanta-Hämeen kuntien vesialueiden osakaskuntien erot pinta-aloissa tulevat esille taulukossa 5. Hämeenlinnassa osakaskuntien pinta-ala (23 086 hehtaaria) on huomattavasti suurempi kuin maakunnan muissa kunnissa. Osaltaan taustalla on vuoden 2009 alussa tapahtunut kuntaliitos, jolloin kaupunkiin liitettiin Hauho, Kalvola, Lammi, Renko ja Tuulos. Seuraavina ovat Tammela (7 005 ha), Hattula (6 122 ha), Loppi (5 341 ha) ja Janakkala (3 855 ha). Varsinais-Suomen sisämaan kuntia vastaavia kuntia Kanta-Hämeessä ovat Forssa, Humppila, Jokioinen, Riihimäki ja Ypäjä, joissa vesialueita on vähän ja keskikoot ovat pieniä. Vesialueiden keskikoko on maakunnassa 95 hehtaaria, mutta keskikoon yläpuolella kunnista ovat vain Hämeenlinna (130 ha) ja Tammela (123 ha). Melko lähellä maakunnan keskikokoa ovat Hattula (70 ha), Janakkala (84 ha) ja Loppi (88 ha). Pienin keskikoko löytyy Ypäjän kunnasta, jossa kunnan seitsemän osakaskunnan ja 58 hehtaarin keskikoko on kahdeksan hehtaaria. (Taulukko 5.)

Hämeenlinna on kaikissa pinta-alaluokissa maakunnan suurin osakaskuntien lukumäärän ja osakaskuntien pinta-alan suhteen. Alle kymmenen hehtaarin osakaskuntia Hä-

meenlinnassa on 57 kappaletta (32 % osakaskuntien lukumäärästä), ja ne vastaavat pinta-alaltaan yhtä prosenttia kaupungin osakaskuntien pinta-alasta. Seuraavina tulevat Hattula (25 osakaskuntaa / 28 % osakaskuntien lukumäärästä), Tammela (18/32 %), Loppi (13/21 %) ja Forssa (11/52 %). Suurimmat prosentuaaliset osuudet osakaskuntien lukumäärässä ja pinta-alassa alle kymmenen hehtaarin luokassa löytyvät Ypäjältä (5 osakaskuntaa / 71 % osakaskuntien lukumäärästä ja 27 ha / 47 % osakaskuntien pinta-alasta). Lisäksi Humppilassa ja Jokioisilla kokoluokan osakaskuntien pinta-alat vastaavat yli kymmentä prosenttia osakaskuntien pinta-alasta (17 % ja 10 %). (Liite 5.)

Kokoluokassa 10–49 hehtaaria eniten osakaskuntia on Hämeenlinnassa (53 osakaskuntaa / 30 % osakaskuntien lukumäärästä), jota seuraavat Hattula (32/36 %), Loppi (32/52 %), Janakkala (18/39 %) ja Tammela (15/26 %). Osakaskuntien prosentuaaliset osuudet osakaskuntien pinta-alasta ovat edellä mainituissa kunnissa kuitenkin maakunnan pienimpiä (Tammela 5 % ja Hämeenlinna 6 %) Varsinais-Suomen vastaavien kuntien tapaan. Suurimmat pinta-alaosuudet osakaskuntien pinta-alasta 10–49 hehtaarin kokoluokassa ovat Jokioisilla (90 %) ja Humppilassa (83 %). (Liite 5.)

Pinta-alaluokissa 50–199 hehtaaria osakaskuntien osuudet osakaskuntien lukumäärästä vaihtelevat välillä 10–37 %. Samankaltaiset osuudet osakaskuntien pinta-aloissa ovat 15–67 %. Pinta-alaluokassa 200–999 hehtaaria viidessä kunnassa osakaskuntien pinta-alat kattavat yli puolet osakaskuntien pinta-alasta. Mukaan ei ole laskettu Humppilaa, Jokioista ja Ypäjää, joissa ei yli 50 hehtaarin osakaskuntia ole lainkaan. (Liite 5.)

Yli tuhannen hehtaarin osakaskuntia Kanta-Hämeestä löytyy kolme kappaletta, kaksi Hämeenlinnasta ja yksi Tammelasta. Hämeenlinnan yli 1 000 hehtaarin osakaskuntien pinta-alat ovat 24 % osakaskuntien pinta-alasta. Tammelassa osuus on 18 %. Yli 10 000 hehtaarin pinta-alaluokkaan maakunnassa ei sijoittunut yhtään osakaskuntaa. (Liite 5.)

5.4.4 Päijät-Hämeen pinta-alaluokitus

Päijät-Hämeen maakunta on osakaskuntien yhteenlasketun pinta-alan suhteen lähimpänä Uuttamaata. Osakaskuntien yhteispinta-ala on 104 170 hehtaaria (Uusimaa 121 470 ha). Päijät-Hämeen vesialueet sisältävät kuitenkin Kanta-Hämeen tapaan vain sisävesialueita. Osakaskuntia Päijät-Hämeessä on yhteensä 655 kappaletta ja vesialueiden keskikoko 159 hehtaaria. Päijät-Hämeen osakaskuntien kuntakohtainen jakaantuminen esitetään taulukossa 6. Liitteessä 6 on tiedot Päijät-Hämeen osakaskuntien lukumäärien prosentti- ja pinta-alaosuuksista. (Taulukko 6.)

Taulukko 6. Osakaskuntien pinta-alaluokitus Päijät-Hämeessä.

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Päijät-Häme									
Kunta (kunta nro.)	Pinta-alaluokitus, kpl						Yhteisten vesialueiden osakaskunnat		Vesi-ha/ osakas- kunta
	<10 ha	10–49 ha	50–199 ha	200–999 ha	1000–9999 ha	≥10000 ha	kpl	ha	
Asikkala (16)	10	3	5	8	8		34	20 447	601
Hartola (81)	2	4	9	11	3		29	17 214	594
Heinola (111)	106	67	26	8	2		209	10 638	51
Hollola (98)	51	16	16	7	1		91	6 031	66
Hämeenkoski (283)	14	7	2	2			25	822	33
Kärkölä (316)	6	2	3				11	329	30
Lahti (398)	18	5	3	1			27	815	30
Nastola (532)	4	4	6	4	1		19	3 532	186
Orimattila (560)	7	7	1	5			20	2 966	148
Padasjoki (576)	16	12	15	11	4		58	18 147	313
Sysmä (781)	48	35	28	15	6		132	23 230	176
Yhteensä	282	162	114	72	25	0	655	104 170	159
%	43 %	25 %	17 %	11 %	4 %	0 %	100 %		

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Taulukosta 6 nähdään, että Päijät-Hämeen osakaskunnista 282 eli 43 % on alle kymmenen hehtaarin kokoisia. Pinta-alaluokassa 10–49 hehtaaria on 25 % osakaskunnista, 50–199 hehtaarin luokassa 17 %, 200–999 hehtaarin luokassa 11 % ja yli tuhannen hehtaarin luokassa 4 %. Yli 10 000 hehtaarin osakaskuntia ei ole Päijät-Hämeessä. Aikaisemmista kolmesta maakunnasta poiketen, Päijät-Hämeen osakaskuntien pinta-

alasta 55 % on kokoluokassa 1 000–9 999 hehtaaria, mikä on eniten maakunnan kokoluokkien pinta-alaosuuksista. Varsinais-Suomessa sama kokoluokka oli pinta-alan suhteen suurin, mutta vastaava prosenttiosuus oli vain 39 %. Osakaskuntia samassa kokoluokassa on Päijät-Hämeessä kuitenkin vain 25. (Liite 1; liite 6.)

Vesialueiden keskikoot vaihtelevat Päijät-Hämeessä 30 hehtaarista 601 hehtaarin. Pie-nimmät keskikoot ovat Kärkölässä (30 ha), Lahdessa (30 ha) ja Hämeenkoskella (33 ha). Osakaskuntien yhteispinta-alaan nähden keskikoko on hyvin pieni myös Heinolassa (10 638 ha / keskikoko 51 ha). Suurin keskikoko on Asikkalassa (601 ha), toisena Hartola (594 ha). Pinta-alaltaan eniten vesialueita on Sysmässä (23 230 ha), seuraavina Asikkala (20 447 ha), Padasjoki (18 147 ha) ja Hartola (17 214 ha). (Taulukko 6.)

Heinolassa on eniten alle kymmenen hehtaarin kokoisia osakaskuntia. Kaupungin 106 alle kymmenen hehtaarin osakaskuntaa käsittää 51 % osakaskuntien lukumäärästä. Seuraavina tulevat Hollola (51/56 %), Sysmä (48/36 %) ja Lahti (18/67 %). Osakaskuntien pinta-alasta saman kokoluokan osakaskunnat sisältävät 0,05–9 %:iin, maakunnan keskiarvon ollessa alle yhden prosentin. (Liite 6.)

Heinola on kärjessä myös kokoluokan 10–49 hehtaaria osakaskuntien lukumäärissä 67 osakaskunnallaan. Sysmä ja Hollola vaihtavat paikkoja alle kymmenen hehtaarin luokkaan verrattuna 35 ja 16 osakaskunnan luvuillaan. Kokoluokan osakaskuntien suurin osuus osakaskuntien pinta-alasta on Lahdessa (18 %). (Liite 6.)

Päijät-Hämeen yhdestätoista kunnasta seitsemässä on pinta-alaltaan yli tuhannen hehtaarin kokoisia osakaskuntia. Yli tuhannen hehtaarin kokoluokan osakaskunnat sisältävät suuren osan kunnan osakaskuntien pinta-aloista. Eniten pinta-alaluokan 1 000–9 999 hehtaaria osakaskuntia on Asikkalassa (8 osakaskuntaa / 57 % osakaskuntien pinta-alasta), seuraavina Sysmä (6/56 %), Padasjoki (4/61 %) ja Hartola (3/69 %). Heinolassa on lukuisista pienistä osakaskunnista huolimatta myös kaksi yli tuhannen hehtaarin osakaskuntaa, jotka vastaavat 28 % osakaskuntien pinta-alasta. Lisäksi Hollolassa ja Nastolassa on molemmissa yksi yli tuhannen hehtaarin osakaskunta 21 %:n ja 30 %:n osuuksin osakaskuntien pinta-alasta. (Liite 6.)

5.4.5 Etelä-Pohjanmaan pinta-alaluokitus

Seuraavaksi pinta-alaluokittelussa siirrytään etelästä pohjoisemmaksi. Pohjanmaan maakunnissa pinta-alaltaan suurten osakaskuntien osuus osakaskuntien yhteispinta-alasta kasvaa selvästi etelän maakuntiin verrattuna. Etelä-Pohjanmaa on osakaskuntien yhteispinta-alaltaan lähes samansuuruinen kuin Kanta-Häme, mutta osakaskuntien lukumäärässä se ylittää vain noin puoleen Kanta-Hämeeseen verrattuna. Maakunnan osakaskuntien pinta-ala on 46 458 hehtaaria ja lukumäärä 248 kappaletta (taulukko 2). Etelä-Pohjanmaan osakaskuntien kuntakohtainen jakaantuminen ilmenee taulukosta 7. Liitteessä 7 on taulukko Etelä-Pohjanmaan osakaskuntien lukumäärien prosentti- ja pinta-alaosuuksista.

Taulukon 7 mukaan Etelä-Pohjanmaan yhteisten vesialueiden osakaskuntien vesialueista 54 % on alle kymmenen hehtaarin kokoisia. Se on saman verran kuin Uudellamaalla, mutta Etelä-Pohjanmaalla alle kymmenen hehtaarin osakaskuntia (134 osakaskuntaa) on kokoluokassa kymmenen kertaa vähemmän kuin Uudenmaan maakunnassa (taulukko 2). Alle kymmenen hehtaarin osakaskunnilla on Etelä-Pohjanmaalla vesialuetta vain 383 hehtaaria, mikä on yksi prosentti osakaskuntien vesistä. Pinta-alaluokkaan 10–49 hehtaaria sijoittuu 18 % osakaskunnista / 2 % osakaskuntien pinta-alasta, 50–199 hehtaarin luokkaan 10 % / 6 % ja 200–999 hehtaarin luokkaan 13 % / 29 %. Kokoluokkaan 1 000–9 999 hehtaaria kuuluu 12 osakaskuntaa, mikä on myös saman verran kuin Uudellamaalla vastaavassa luokassa. Etelä-Pohjanmaan 12 osakaskunnan pinta-ala on kuitenkin 5 % osakaskuntien lukumäärästä ja jopa 62 % osakaskuntien pinta-alasta, mikä on selvästi enemmän Uudenmaan 22 %:iin verrattuna. Yli 10 000 hehtaarin osakaskuntia ei Etelä-Pohjanmaalla ole.

Taulukko 7. Osakaskuntien pinta-alaluokitus Etelä-Pohjanmaalla.

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Etelä-Pohjanmaa									
Kunta (kunta nro.)	Pinta-alaluokitus, kpl						Yhteisten vesialueiden osakaskunnat		Vesi-ha/ osakas- kunta
	<10 ha	10–49 ha	50–199 ha	200–999 ha	1000–9999 ha	≥10000 ha	kpl	ha	
Alajärvi (5)	12	5	2	5	1		25	4 621	185
Alavus (10)	11	4	2		1		18	4 850	269
Evijärvi (52)	9	6	1	6			22	3 795	172
Ilmajoki (145)				1			1	251	251
Isojoki (151)	5	2	1	1			9	492	55
Jalasjärvi (164)	33	3	1	1			38	626	16
Karjajoki (218)	6	1	1				8	95	12
Kauhajoki (232)	6	2	1		1		10	1 205	121
Kauhava (233)	7	3	3	4			17	1 743	103
Kuortane (300)	2				1		3	2 528	843
Kurikka (301)	2	1	1				4	215	54
Lappajärvi (403)	2	2			2		6	8 564	1427
Lapua (408)	1	2	2	2			7	1 259	180
Seinäjoki (743)	17	6	4	2			29	998	34
Soini (759)	6	5	4	3			18	1 533	85
Teuva (846)	1		1				2	90	45
Töysä (863)	1	1			1		3	1 757	586
Vimpeli (934)	1			1	1		3	2 056	685
Ähtäri (989)	12	2	2	5	4		25	9 777	391
Yhteensä	134	45	26	31	12	0	248	46 458	187
%	54 %	18 %	10 %	13 %	5 %	0 %	100 %		

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Vesialueiden keskikoko Etelä-Pohjanmaalla on etelän maakuntia selvästi suurempi (187 hehtaaria). Ylivoimaisesti suurin keskikoko on Lappajärven kunnassa (1 427 hehtaaria). Mainittava on myös Lappajärven 2 927 hehtaarin yleinen vesialue (1, s. 167). Seuraavina keskikokoissa ovat Kuortane (843 ha), Vimpeli (685 ha), Töysä (586 ha) ja Ähtäri (989 ha). Pienimmät keskikoot ovat Karjajoella (12 ha), Jalasjärvellä (16 ha) ja Seinäjoella (34 ha). Näissä kunnissa osakaskuntien yhteispinta-ala on kuitenkin alle tuhat hehtaaria, kun taas Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakunnissa

vastaavia keskikokoja on vielä jopa 10 000 hehtaarin kunnissa. Pinta-alaltaan eniten osakaskuntien vesialuetta on Ähtärissä (9 777 ha). (Taulukko 7.)

Jalasjärvellä on eniten osakaskuntia (33 osakaskuntaa) alle kymmenen hehtaarin pinta-alaluokassa Etelä-Pohjanmaan kunnista. Osakaskuntien osuus osakaskuntien lukumäärästä kunnassa on 87 %, joka on myös maakunnan suurin osuus. Seuraavina osakaskuntien lukumäärissä tulevat Seinäjoki (17 osakaskuntaa / 59 % osakaskuntien lukumäärästä), Alajärvi (12/48 %), Ähtäri (12/48 %) ja Alavus (11/61 %). Muissa maakunnan kunnissa osakaskuntia on alle kymmenen kappaletta alle kymmenen hehtaarin kokoluokassa. Alle kymmenen hehtaarin kokoluokan kunnista mainittakoon myös Karijoki, jossa kuusi alle kymmenen hehtaarin osakaskuntaa vastaavat 75 %:a osakaskuntien lukumäärästä ja näiden osakaskuntien pinta-ala (11 hehtaaria) 11 % kunnan osakaskuntien pinta-alasta. (Liite 7.)

Pinta-alaluokassa 10–49 hehtaaria eniten osakaskuntia on Evijärvellä ja Seinäjoella, mutta molemmissa vain kuusi kappaletta. Osakaskuntien osuus osakaskuntien lukumäärästä on Evijärvellä 27 % ja Seinäjoella 21 %. Seuraavina ovat Alajärvi (5/20 %), Soini (5/28 %) ja Alavus (4/22 %). Kokoluokan suurimmat osuudet osakaskuntien pinta-alasta ovat Karijoelta (21 hehtaaria / 22 % osakaskuntien pinta-alasta). Myös Seinäjoella (150 ha / 15 %) ero maakunnan muihin kuntiin (0–8 % osakaskuntien pinta-alasta) verrattuna on huomattava. (Liite 7.)

Vaikka maakunnan 19 kunnasta vai kahdeksassa on yli 1 000 hehtaarin osakaskuntia, vastaavat niiden pinta-alat 62 % maakunnan osakaskuntien pinta-alasta. Alajärveä lukuun ottamatta kaikkien kuntien, joissa yli 1 000 hehtaarin osakaskuntia on, osakaskuntien pinta-alaosuudet ovat vielä maakunnan keskiarvoa suuremmat. Lappajärven kaksi yli 1 000 hehtaarin osakaskuntaa kattavat käytännössä kunnan kaikkien osakaskuntien pinta-alan 99,9 %:n osuudellaan (≈ 100 %). Myös Kuortaneella yksi osakaskunta vastaa 99,9 %:a (≈ 100 %) osakaskuntien pinta-alasta. Muissa kunnissa osuudet ovat seuraavat: Töysä 1 osakaskunta / 99 % osakaskuntien pinta-alasta, Alavus 1 / 93 %, Kauhajoki 1 / 88 %, Vimpeli 1 / 81 %, Ähtäri 4 / 75 % ja Alajärvi 1 / 34 %. (Liite 7.)

5.4.6 Pohjanmaan pinta-alaluokitus

Pohjanmaan maakunnassa on luokitelluista maakunnista vähiten pieniä osakaskuntia ja eniten suuria osakaskuntia maakunnan osakaskuntien lukumäärään nähden. Maakunnan osakaskuntien pinta-ala on 270 055 hehtaaria, mikä on Varsinais-Suomen jälkeen toiseksi suurin osuus luokitelluista maakunnista. Osakaskuntien lukumäärä on taas toiseksi pienin, 244 osakaskuntaa. Pohjanmaan osakaskuntien kuntakohtainen jakaantuminen esitetään taulukossa 8 ja osakaskuntien lukumäärien prosentti- ja pinta-alaosuudet liitteessä 8. (Taulukko 2.)

Taulukko 8. Osakaskuntien pinta-alaluokitus Pohjanmaalla.

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Pohjanmaa									
Kunta (kunta nro.)	Pinta-alaluokitus, kpl						Yhteisten vesialueiden osakaskunnat		Vesi-ha/ osakas- kunta
	<10 ha	10–49 ha	50–199 ha	200–999 ha	1000–9999 ha	≥10000 ha	kpl	ha	
	Isokyrö (152)	5	10					15	
Korsnäs (280)	2				3		5	17 005	3401
Kristiinankaupunki (287)	4	6	2	3	3		18	10 275	571
Kruunupyy (288)	5	1	3		2		11	2 597	236
Laihia (399)			1				1	112	112
Luoto (440)					2		2	16 312	8156
Maalahti (475)					1	2	3	53 097	17699
Mustasaari (499)	18	9	16	13	9	2	67	68 678	1025
Närpiö (545)	4	3	1	3	8		19	20 072	1056
Pedersören kunta (599)	18	19	2	1	1		41	3 769	92
Pietarsaari (598)	1	1	1	2	1		6	2 940	490
Uusikaarlepyy (893)	1	2		1	5		9	21 275	2364
Vaasa (905)	2				2	1	5	19 614	3923
Vähäkyrö (942)	2		2				4	196	49
Vöyri (946)	12	6	4	10	5	1	38	33 879	892
Yhteensä	74	57	32	33	42	6	244	270 055	1 107
%	30 %	23 %	13 %	14 %	17 %	2 %	100 %		

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Pohjanmaan osakaskunnista 74 kappaletta eli 30 % on alle kymmenen hehtaarin kokoisia (taulukko 8). Osuus on pienin kaikista tässä työssä luokitelluista maakunnista. Alle kymmenen hehtaarin osakaskuntien 208 hehtaarin pinta-ala vastaa vain 0,1 %:a (≈ 0 %) maakunnan osakaskuntien pinta-alasta. Pinta-alaluokkaan 10–49 hehtaaria

asettuu 23 % osakaskunnista / 1 % osakaskuntien pinta-alasta. Kokoluokkien 50–199 hehtaaria ja 200–999 hehtaaria 13 %:n ja 14 %:n osuudet osakaskuntien lukumääristä eivät eroa merkittävästi muista maakunnista, mutta 50–199 hehtaarin luokan yhden prosentin osuus ja 200–999 hehtaarin luokan kuuden prosentin osuus osakaskuntien pinta-alasta on maakuntien vertailussa selvästi vähiten (liite 1). Osakaskuntien pinta-alat ovatkin Pohjanmaan kunnissa keskittyneet 1 000–9 999 hehtaarin sekä yli 10 000 hehtaarin luokkiin. Kokoluokan 1 000–9 999 hehtaaria 42 osakaskuntaa vastaavat 17 % osakaskuntien lukumäärästä, mikä on ylivoimaisesti eniten luokitelluista maakunnista (toisena Keski-Pohjanmaa yhdeksän prosentin osuudella). Pinta-alaluokan osakaskuntien yhteispinta-ala 135 745 hehtaaria on 50 % maakunnan osakaskuntien pinta-alasta. Pohjanmaa ja Varsinais-Suomi olivat luokitelluista maakunnista ainoat, joissa on yli 10 000 hehtaarin osakaskuntia. Pohjanmaalla tämän kokoluokan osakaskuntia on kuusi kappaletta eli kaksi prosenttia osakaskuntien lukumäärästä. Näiden kuuden osakaskunnan 111 951 hehtaarin yhteispinta-ala vastaa kuitenkin 41 % osakaskuntien pinta-alasta. Osuus on Varsinais-Suomeakin (31 %) kymmenen prosenttia suurempi. Yli tuhannen hehtaarin osakaskuntien pinta-ala on siis 91 % (50 % + 41 %) osakaskuntien pinta-alasta Pohjanmaalla. (Liite 1; liite 8.)

Pinta-alaltaan suurten osakaskuntien määrästä johtuen, myös vesialueiden keskikoot ovat suuria. Maakunnan osakaskuntien keskikoko, 1 107 hehtaaria, on täysin omaa luokkaansa tämän työn maakunnista. Pohjanmaan maakunnan vesialueita vertailtaessa on muistettava, että vesialueet sisältävät sisävesien lisäksi myös merialueita, mikä selittää pinta-alaltaan todella suurien osakaskuntien olemassaoloa. Maakunnan pienin keskikoko on sisämaassa sijaitsevassa Isokyrössä, 16 hehtaaria. Pieni keskikoko on myös Vähäkyrössä sekä osakaskuntien yhteispinta-alaan verrattuna Pedersören kunnassa (3 769 hehtaaria, keskikoko 92 hehtaaria). Ylivoimaisesti suurin keskikoko kaikista tässä työssä luokitelluista kunnista on Maalahden kunnassa, jossa kunnan kolmen osakaskunnan keskikoko on valtavat 17 699 hehtaaria. Myös Luodon kunnan kahden osakaskunnan keskikoko on muihin kuntiin nähden suuri, 8 156 hehtaaria. Seuraavina ovat Vaasa (keskikoko 3 923 hehtaaria), Korsnäs (3 401 ha) ja Uusikaarlepyy (2 364 ha). Osakaskuntien yhteispinta-aloissa maakunnan muista kunnista eroavat sisämaassa sijaitsevat Isokyrö (234 ha), Laihia (112 ha) ja Vähäkyrö (196 ha). Muissa kunnissa yhteisiä vesialueita on yli 2 000 hehtaaria, eniten Mustasaassa (68 678 ha). Kuntien vesipinta-aloista mainittakoon vielä Pedersören kunta, jossa osakaskuntien yhteispinta-

ala on 3 769 hehtaaria, vaikka kunta sijaitsee myös sisämaassa eivätkä osakaskuntien pinta-alat näin sisällä merivesiä. (Taulukko 8; 7, s. 18.)

Alle kymmenen hehtaarin kokoluokassa eniten osakaskuntia on Mustasaassa ja Pedersören kunnassa, molemmissa 18 osakaskuntaa. Laihian, Luodon ja Maalahden kunnissa ei alle kymmenen hehtaarin osakaskuntia ole lainkaan. Kokoluokan osakaskuntien suurimmat osuudet osakaskuntien lukumäärästä löytyvät Vähäkyröstä (2 osakaskuntaa / 50 % osakaskuntien lukumäärästä), seuraavina Kruunupyy (4/45 %), Pedersören kunta (18/44 %), Korsnäs (2/40 %) ja Vaasa (2/40 %). Osakaskuntien pinta-alat alle kymmen hehtaarin kokoluokassa vastaavat vain nollassa yhteen prosenttia kuntien osakaskuntien yhteispinta-alasta Pohjanmaalla lukuun ottamatta Isokyröä, missä viiden alle kymmenen hehtaarin osakaskunnan 31 hehtaarin pinta-ala on 13 % osakaskuntien pinta-alasta. (Liite 8.)

Alle 50 hehtaarin kokoluokassa (10–49 hehtaaria) osakaskuntien lukumäärässä kärjessä on alemmasta luokan tapaan Pedersören kunta 19 osakaskunnallaan, mikä on 46 % osakaskuntien lukumäärästä kunnassa, mutta vain 15 % osakaskuntien pinta-alasta. Isokyrössä kokoluokassa 10–49 hehtaaria on kymmenen osakaskuntaa. Tämä on 67 % osakaskuntien lukumäärästä ja jopa 87 % osakaskuntien pinta-alasta Isokyrössä, missä ei yli 50 hehtaarin osakaskuntia ole. Myös Kristiinankaupungissa kuuden osakaskunnan 33 %:n osuus osakaskuntien lukumäärästä on maakunnan keskiarvon (23 %) yläpuolella. (Liite 8.)

Kokoluokan 50–199 hehtaaria osakaskuntia löytyy yhdeksästä maakunnan 15 kunnasta. Eniten osakaskuntia on Mustasaassa (16 osakaskuntaa), toisena Vöyri neljällä osakaskunnalla. Lahiolla on ainoastaan yksi osakaskunta, joka sijoittuu 112 hehtaariin tähän luokaan. Myös Vähäkyrössä kahden osakaskunnan pinta-ala vastaa osuudellaan (99 %) lähes kaikkien osakaskuntien pinta-alasta. Muissa kunnissa osakaskuntien pinta-alaosuudet osakaskuntien pinta-alasta vaihtelevat nollassa kymmeneen prosenttiin. (Liite 8.)

Maakunnan seitsemässä kunnassa on osakaskuntia 200–999 hehtaarin pinta-alaluokassa, eniten 50–199 hehtaarin luokan tapaan Mustasaassa (13 osakaskuntaa). Osakaskuntien osuudet osakaskuntien lukumäärästä vaihtelevat välillä 2–33 % ja osuudet osakaskuntien pinta-alasta 1–31 %:n välillä. (Liite 8.)

Mustasaari on kärjessä myös 1 000–9 999 hehtaarin luokassa osakaskuntien lukumäärän suhteen. Yhdeksän osakaskuntaa ovat 13 % osakaskuntien lukumäärästä, mutta niiden 29 827 hehtaarin yhteispinta-ala vastaa 43 % kunnan osakaskuntien pinta-alasta. Mustasaari on pinta-alaosuuksissa kuitenkin maakunnan keskiarvon (50 %) alapuolella ja kuntien (13 kunnassa yli tuhannen hehtaarin osakaskuntia) järjestyksessä neljänneksi viimeisin. Luodossa kunnan kaksi ainoaa osakaskuntaa 16 312 hehtaarin yhteispinta-alalla ovat tässä kokoluokassa. Korsnäsissä kokoluokan kolme osakaskuntaa vastaavat 99,99 %:a (≈ 100 %) osakaskuntien pinta-alasta, seuraavina Uusikaarlepyy (5 osakaskuntaa / 98 % osakaskuntien pinta-alasta), Närpiö (8/95 %), Kruunupyö (2/87 %) ja Kristiinankaupunki (3/77 %). Maakunnan keskiarvon (50 %) yläpuolelle osuudessa osakaskuntien pinta-alasta päästään myös Pietarsaareissa (1/63 %) ja Pedersören kunnassa (1/60 %). Suurimmat osuudet osakaskuntien lukumäärästä Luodon lisäksi löytyvät Korsnäsistä (3 osakaskuntaa / 60 % osakaskuntien lukumäärästä), Uusikaarlepyystä (5/56 %), Närpiöstä (8/42 %), Vaasasta (2/40 %) ja Maalahdesta (1/33 %). (Liite 8.)

Yli 10 000 hehtaarin osakaskuntia on neljässä Pohjanmaan kunnassa. Maalahden kunnassa kaksi osakaskuntaa ovat 67 % kunnan osakaskuntien lukumäärästä ja niiden 47 875 hehtaarin yhteispinta-ala 90 % osakaskuntien pinta-alasta. Myös Mustasaareissa on kaksi yli 10 000 hehtaarin osakaskuntaa (3 % osakaskuntien lukumäärästä) ja niiden 30 292 hehtaarin yhteispinta-ala 44 % osakaskuntien pinta-alasta. Vaasassa yksi yli 10 000 hehtaarin osakaskunta kunnan viidestä osakaskunnasta vastaa 77 % osakaskuntien pinta-alasta. Vöyrissä kokoluokan yksi osakaskunta (3 % osakaskuntien lukumäärästä) käsittää 55 % osakaskuntien pinta-alasta. (Liite 8.)

5.4.7 Keski-Pohjanmaan pinta-alaluokitus

Keski-Pohjanmaan maakunta on luokitelluista maakunnista pienin niin osakaskuntien lukumäärän kuin osakaskuntien pinta-alan suhteen. Maakunnassa on vain 76 osakaskuntaa, joiden yhteispinta-ala on 32 802 hehtaaria (taulukko 2). Vesialueiden keskikoko on kuitenkin kahdeksasta maakunnassa toiseksi suurin (432 hehtaaria). Keski-Pohjanmaan osakaskuntien kuntakohtainen jakaantuminen eri pinta-alaluokkiin käy ilmi taulukosta 9. Liitteeseen 9 on koottu tiedot Keski-Pohjanmaan erikokoisten osakaskuntien prosentti- ja pinta-alaosuuksista.

Keski-Pohjanmaan osakaskunnista 43 % on alle kymmenen hehtaarin kokoisia (taulukko 9). Muissa luokissa osuudet ovat seuraavat: 10–49 hehtaaria / 22 % osakaskunnista, 50–199 ha / 11 %, 200–999 ha / 14 % ja 1 000–9 999 ha / 9 %. Pinta-alaltaan yli 10 000 hehtaarin osakaskuntia ei Keski-Pohjanmaalla ole. Osakaskuntien jakaantumisessa lukumäärän suhteen, maakunta noudattelee samankaltaista rakennetta kuin muissakin maakunnissa. Yli tuhannen hehtaarin osakaskuntia on Keski-Pohjanmaalla prosentuaalisesti toiseksi eniten niin osakaskuntien lukumäärän (7 osakaskuntaa / 9 % osakaskuntien lukumäärästä) kuin osakaskuntien pinta-alan (78 % osakaskuntien pinta-alasta) suhteen. Eri pinta-alaluokkien osakaskuntien pinta-alaosuudet osakaskuntien yhteispinta-alasta ovat hyvin samankaltaiset kuin viimeisenä luokiteltavana Pohjois-Pohjanmaalla. Alle kymmenen hehtaarin osakaskunnat kattavat vain 1 %:n osakaskuntien pinta-alasta, 10–49 hehtaarin osakaskunnat 4 %, 50–199 hehtaarin osakaskunnat 9 %, 200–999 hehtaarin osakaskunnat 18 % ja yli 1 000 hehtaarin osakaskunnat edellä mainitut 78 %. (Taulukko 9; liite 1, liite 9.)

Keski-Pohjanmaan osakaskuntien keskikoko on 432 hehtaaria (taulukko 9). Se on Pohjanmaan jälkeen toiseksi suurin keskikoko luokitelluista maakunnista. Taulukosta 9 nähdään kuitenkin, että maakunnan kahdeksasta kunnasta viidessä keskikoko on alle maakunnan keskiarvon. Pienin keskikoko on Kannuksella (23 ha), toisena Toholampi (33 ha) ja kolmantena Veteli (90 ha). Suurin keskikoko löytyy Lestijärveltä (1 658 ha), seuraavina Kokkola (793 ha), Halsua (316 ha) ja Perho (297 ha). Kokkolassa osakaskuntien yhteispinta-ala on maakunnan kunnista selvästi suurin, 23 000 hehtaaria. Muissa kunnissa yhteisiä vesialueita on alle 5 000 hehtaaria, pienimpänä Toholampi 199 hehtaarillaan. Keski-Pohjanmaan kunnista vain Kokkolalla vesialueet sisältävät myös merivesiä, mikä osaltaan vaikuttaa kunnan selvään kärkiasemaan vesipinta-aloissa. (Taulukko 9; 7, s. 17.)

Taulukko 9. Osakaskuntien pinta-alaluokitus Keski-Pohjanmaalla.

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Keski-Pohjanmaa									
Kunta (kunta nro.)	Pinta-alaluokitus, kpl						Yhteisten vesialueiden osakaskunnat		Vesi-ha/ osakas- kunta
	<10 ha	10–49 ha	50–199 ha	200–999 ha	1000–9999 ha	≥10000 ha	kpl	ha	
Halsua (74)	1			2			3	947	316
Kannus (217)	4	6	1				11	254	23
Kaustinen (236)	2	1		1			4	597	149
Kokkola (272)	10	7	3	3	6		29	23 000	793
Lestijärvi (421)		1	1		1		3	4 973	1658
Perho (584)	2		1	2			5	1 487	297
Toholampi (849)	5		1				6	199	33
Veteli (924)	9	2	1	3			15	1 345	90
Yhteensä	33	17	8	11	7	0	76	32 802	432
%	43 %	22 %	11 %	14 %	9 %	0 %	100 %		

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Kokkolassa on Etelä-Pohjanmaan kunnista eniten yhteisten vesialueiden osakaskuntia, yhteensä 29 osakaskuntaa (taulukko 9). Luku on muiden maakuntien kuntiin verrattuna todella pieni. Silti Kokkola on Etelä-Pohjanmaan pinta-alaluokituksessa osakaskuntamäärältään jokaisessa pinta-alaluokassa suurin. Alle kymmenen hehtaarin kokoisia osakaskuntia Kokkolassa on kymmenen kappaletta. Osakaskuntien osuus osakaskuntien lukumäärästä on 34 %. Osakaskuntien määrissä seuraavina ovat Veteli (9 osakaskuntaa / 60 % osakaskuntien lukumäärästä), Toholampi (5/83 %) ja Kannus (4/36 %). Toholammilla prosenttiosuus kunnan osakaskuntien lukumäärästä on maakunnan suurin ja Vetelin toiseksi suurin, kolmantena kunnista on vielä mainitsematon Kaustinen (2 osakaskuntaa / 50 % osakaskuntien lukumäärästä). Toholammilla alle kymmenen hehtaarin osakaskuntien osuus osakaskuntien pinta-alasta on 14 %, mikä on maakunnan suurin. Seuraavina tulevat Kannus (7 %) ja Veteli (3 %). (Liite 9.)

Kokoluokassa 10–49 hehtaaria suurimmat osuudet osakaskuntien lukumäärästä ovat Kannuksella (6 osakaskuntaa / 55 % osakaskuntien lukumäärästä), seuraavina Lestijärvi (1/33 %), Kaustinen (1/25 %), Kokkola (7/24 %) ja Veteli (2/13 %). Kannuksella

kokoluokan osakaskuntien pinta-ala vastaa 40 %:a osakaskuntien pinta-alasta, mikä poikkeaa maakunnan muista kunnista (0–6 %) merkittävästi. (Liite 9.)

Kannuksella ja Toholammilla ei ole yli 200 hehtaarin kokoisia osakaskuntia. Näissä kunnissa 50–199 hehtaarin kokoluokan osakaskunnat, molemmissa kunnissa yksi osakaskunta, käsittävät suurimman osan osakaskuntien pinta-alasta. Kannuksella osuus on 53 % ja Toholammilla 86 %. Muissa kunnissa osuudet ovat 0–14 %. (Liite 9.)

Yli tuhannen hehtaarin osakaskuntia on Keski-Pohjanmaalla vain Kokkolassa ja Lestijärvellä. Kokkolassa kuusi osakaskuntaa käsittävät 21 % osakaskuntien lukumäärästä ja 90 % osakaskuntien pinta-alasta. Lestijärvellä yksi osakaskunta vastaa 33 %:a osakaskuntien lukumäärästä ja 97 % osakaskuntien pinta-alasta. Kokoluokan 200–999 hehtaaria osakaskuntien osuudet osakaskuntien lukumäärästä ovat 10–67 %. Kun Kokkolan kolme 200–999 hehtaarin kokoluokan osakaskuntaa (10 % osakaskuntien lukumäärästä / 7 % osakaskuntien pinta-alasta) jätetään huomiotta, 200–999 hehtaarin kokoluokan osakaskunnat käsittävät 80–99 % osakaskuntien pinta-alasta. Lestijärvellä kyseiseen kokoluokkaan ei kuulu osakaskuntia. (Liite 9.)

5.4.8 Pohjois-Pohjanmaan pinta-alaluokitus

Pinta-alaluokittelussa on edetty työn kahdeksasta maakunnasta viimeiseen. Pohjois-Pohjanmaan maakunta on käsitellyistä maakunnista kokonaispinta-alaltaan kaikkein suurin, yli kaksi kertaa suurempi kuin toiseksi suurin Varsinais-Suomi (7, s. 19). Pohjois-Pohjanmaalla on 796 yhteisten vesialueiden osakaskuntaa, ja niiden yhteispinta-ala on 202 418 hehtaaria, kolmanneksi eniten niin lukumäärän kuin pinta-alan suhteen luokitelluista maakunnista. Pohjois-Pohjanmaan osakaskuntien kuntakohtainen jakaantuminen esitetään taulukossa 10. Liitteessä 10 on tiedot Pohjois-Pohjanmaan osakaskuntien lukumäärien prosentti- ja pinta-alaosuuksista. (Taulukko 2.)

Taulukko 10. Osakaskuntien pinta-alaluokitus Pohjois-Pohjanmaalla.

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Pohjois-Pohjanmaa									
Kunta (kunta nro.)	Pinta-alaluokitus, kpl						Yhteisten vesialueiden osakaskunnat		Vesi-ha/ osakas- kunta
	<10 ha	10–49 ha	50–199 ha	200–999 ha	1000–9999 ha	≥10000 ha	kpl	ha	
	Alavieska (9)	3	3					6	
Haapajärvi (69)	23	6	1	1			31	541	17
Haapavesi (71)	2	1	2	1	2		8	3 870	484
Hailuoto (72)	2						2	1	1
Haukipudas (84)	9	3		2	2		16	7 469	467
Ii (139)	51	10	7	4	5		77	13 647	177
Kalajoki (208)	4	4	3	2	5		18	10 559	587
Kempele (244)	1						1	2	2
Kiiminki (255)	6	4		2			12	1 129	94
Kuusamo (305)	26	20	12	6	24		88	73 840	839
Kärsämäki (317)	2	1	3				6	320	53
Liminka (425)	5	3		3			11	1 572	143
Lumijoki (436)				1	1		2	5 933	2966
Merijärvi (483)	1						1	5	5
Muhos (494)	3		3	2			8	920	115
Nivala (535)	9	4	2				15	278	19
Oulainen (563)	4		4	1			9	980	109
Oulu (564)	23	3		2	1		29	1 960	68
Oulunsalo (567)	1			1	1		3	8 718	2906
Pudasjärvi (615)	58	51	19	12	5		145	16 408	113
Pyhäjoki (625)	1	1	1	3	1		7	4 597	657
Pyhäjärvi (626)	2	2	1		5		10	15 256	1526
Pyhäntä (630)	21	5	1	2			29	1 212	42
Raahe (678)				4	1		5	3 978	796
Reisjärvi (691)	23	5			1		29	2 331	80
Sievi (746)	7	3		1			11	347	32
Siikajoki (748)	10	1	4	1	2		18	9 877	549
Siiikalatva (791)	21	4	5	3			33	2 021	61
Taivalkoski (832)	28	45	20	7	3		103	9 042	88
Tyrnävä (859)	3	6	1				10	288	29
Utajärvi (889)	9	13	2	4	1		29	3 526	122
Vihanti (926)			4	1			5	568	114
Yli-Ii (972)	8			3			11	857	78
Ylivieska	5	2		1			8	291	36
Yhteensä	371	200	95	70	60	0	796	202 418	254
%	47 %	25 %	12 %	9 %	8 %	0 %	100 %		

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Taulukon 10 mukaan Pohjois-Pohjanmaan osakaskunnista 47 % on alle kymmenen hehtaarin kokoisia. Pinta-alaluokassa 10–49 hehtaaria on 25 % osakaskunnista, 50–199 hehtaarin luokassa 12 %, 200–999 hehtaarin luokassa 9 % ja yli tuhannen hehtaarin luokassa 8 %. Yli 10 000 hehtaarin osakaskuntia ei ole Pohjois-Pohjanmaalla. Osakaskuntien osuudet osakaskuntien pinta-alasta ovat lähes samat kuin Keski-Pohjanmaalla (liite 1). Eniten osakaskuntien pinta-alaa on 1 000–9 999 hehtaarin luokassa (77 %). Muissa luokissa osuudet ovat seuraavat: alle 10 hehtaaria / 1 %, 10–49 ha / 2 %, 50–199 ha / 5 % ja 200–999 ha / 16 %. (Taulukko 10; liite 10.)

Pohjois-Pohjanmaan kuntien keskinäiset erot osakaskuntien pinta-aloissa ja lukumäärissä ovat suuria. Hailuodossa, Kempeleellä ja Merijärvellä osakaskuntien vesialueita on alle kuusi hehtaaria. Alle tuhat hehtaaria osakaskuntien vettä on maakunnan 34 kunnasta 11:ssä. Selvästi eniten yhteisten vesialueiden osakaskuntien vesialueita on Kuusamossa (73 840 ha), toisena Pudasjärvi (16 408 ha) ja kolmantena Pyhäjärvi (15 256 ha). Eniten osakaskuntia löytyy Pudasjärveltä (145 osakaskuntaa) ja Taivalkoskelta (103 osakaskuntaa), jotka ovatkin ainoat yli sadan osakaskunnan kunnat Pohjanmaan maakunnissa. Pohjois-Pohjanmaan 14 kunnassa osakaskuntia on alle kymmenen kappaletta. (Taulukko 10.)

Maakunnan osakaskuntien vesialueiden keskikoko on 254 hehtaaria. Keskikoot vaihtelevat kuitenkin kunnittain Hailuodon vaatimattomasta yhdestä hehtaarista Lumijoen 2 966 hehtaariin. Kun keskikokojen rinnalla tarkastellaan myös osakaskuntien yhteispinta-alaa, keskiko'oiltaan mainittavan pieniä lukuja on seuraavissa kunnissa: Alavieska (keskikoko 12 hehtaaria), Haapajärvi (17 ha), Kärsämäki (53 ha), Nivala (19 ha), Oulu (68 ha), Pyhäntä (42 ha), Reisjärvi (80 ha), Sievi (32 ha), Siikalatva (61 ha), Taivalkoski (88 ha), Tyrnävä (29 ha), Yli-Ii (78 ha) ja Ylivieska (36 ha). Edellä mainituista 13 kunnasta vain Alavieskassa osakaskuntien yhteispinta-ala on alle 200 hehtaaria. Lisäksi 11 kunnassa jääetään maakunnan keksiärvon alapuolelle. Loput kymmenen kuntaa ovat maakunnan keskiärvon yläpuolella. Lumijoen jälkeen toiseksi suurin keskikoko on Oulunsalossa (2 906 ha), seuraavina Pyhäjärvi (1 526 ha) ja Kuusamo (839 ha). (Taulukko 10.)

Eniten alle kymmenen hehtaarin kokoisia osakaskuntia on Pudasjärvellä (58 osakaskuntaa / 40 % osakaskuntien lukumäärästä), seuraavina Ii (51/66 %), Taivalkoski (28/27 %) ja Kuusamo (26/30 %). Suurimmat osuudet osakaskuntien lukumäärästä

Hailuotoa, Kempelettä ja Merijärveä lukuun ottamatta (100 %) ovat Oulussa (23 osakaskuntaa / 79 % osakaskuntien lukumäärästä) ja Reisjärvellä (23/79 %), myös Haapajärvellä (23/74 %), Yli-Iissä (8/73 %), Pyhännällä (21/72 %), Iissä (51/66 %), Sievissä (7/64 %), Siikalatvalla (21/64 %), Ylivieskassa (5/63 %) ja Nivalassa (9/60 %) osuus on yli 60 %. Kokoluokassa muista kunnista selvästi poikkeavia osakaskuntien osuuksia yhteispinta-alaan nähden on Alavieskassa (3 osakaskuntaa/22 % osakaskuntien pinta-alasta), Yli-Iissä (8/14 %), Nivalassa (9/12 %) ja Haapajärvellä (23/11 %), kokoluokan keskiarvon ollessa yksi prosentti. (Liite 10.)

Pinta-alaluokassa 10–49 hehtaaria eniten osakaskuntia on alle kymmenen hehtaarin luokan tapaan Pudasjärvellä (51 osakaskuntaa / 35 % osakaskuntien lukumäärästä) ja Taivalkoskella (45/44 %), yli kymmenen osakaskuntaa löytyy myös Kuusamosta (20/23 %), Utajärveltä (13/45 %) ja Iistä (10/13 %). Vastaavasti suurin osuus osakaskuntien lukumäärästä on Tyrnävällä, jossa kokoluokan kuusi osakaskuntaa vastaavat 60 %:a kunnan osakaskuntien lukumäärästä. Muita maakunnan keskiarvosta (25 %) huomattavasti poikkeavia suurempia osuuksia on Alavieskassa (3 osakaskuntaa/50 % osakaskuntien lukumäärästä), Utajärvellä (13/45 %), Taivalkoskella (45/44 %) ja jo mainitulla Pudasjärvellä (51/35 %). Pinta-alaluokan 10–49 hehtaaria osakaskuntien suurin osuus osakaskuntien pinta-alaan nähden on Alavieskassa (78 % osakaskuntien pinta-alasta), seuraavina Tyrnävä (55 %), Nivala (33 %), Sievi (33 %) ja Haapajarvi (20 %). (Liite 10.)

Yli tuhannen hehtaarin osakaskuntia on Pohjois-Pohjanmaalla 16 kunnassa. Viidessä kunnassa (Pudasjärvi, Pyhäjoki, Raahe, Taivalkoski ja Utajärvi) yli tuhannen hehtaarin osakaskunnat käsittävät alle 50 % osakaskuntien pinta-alasta, muissa 11 kunnassa yli 50 %. Suurin osuus on Pyhäjärvellä, jossa kunnan viisi yli tuhannen hehtaarin osakaskuntaa vastaavat 99 %:a osakaskuntien pinta-alasta. Eniten yli tuhannen hehtaarin osakaskuntia on Kuusamossa. Kokoluokan 24 osakaskuntaa kattavat 27 % kunnan osakaskuntien lukumäärästä ja 95 % osakaskuntien pinta-alasta. Lukumääräisesti yli tuhannen hehtaarin osakaskuntia on Pohjois-Pohjanmaalla 60 kappaletta, mikä on Varsinais-Suomen jälkeen toiseksi eniten luokitelluista maakunnista. Yli 10 000 hehtaarin osakaskuntia ei Pohjois-Pohjanmaalla ole. (Liite 1; liite 10.)

5.5 Luokittelu osakaskiinteistöjen lukumäärän suhteen

Osakaskuntien pinta-alaluokittelun jälkeen työssä käsitellään seuraavaksi osakaskiinteistöjen lukumäärän mukainen luokittelu. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tuottama raportti "Kalastuskuntien ja kalastusalueiden profiilit vuonna 1999" luokitteli yhteisten vesialueiden osakaskunnat alle 10 osakkaan, 10–49, 50–149 ja vähintään 150 osakkaan luokkiin. Samaan luokitteluun päätyi myös Vilska väitöskirjassaan RKTL:n tutkijoiden ja Kalatalouden Keskusliiton edustajan kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen. (1, s. 49.)

Alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskunta voi toimia järjestäytymättömänä osakaskuntana. Osakaskunnan kokous on helpommin koolle kutsuttava kuin yli kymmenen osakaskiinteistön osakaskunnan kokous, jonka hallinnosta ja kokouksen järjestelystä aiheutuu enemmän kustannuksia. (1, s. 50.)

Kokoluokan 10–49 osakaskiinteistöä yläraja perustuu Vilskan mukaan osakasluetteloista laskettuun osakaskiinteistöjen keskiarvoon. Vuonna 2004 koko maan keskiarvo oli 67 osakaskiinteistöä yhteistä vesialueyksikköä kohti ja Etelä-Savon keskiarvo 56 osakaskiinteistöä. Tässä insinööriyössä käsitellyn kahdeksan maakunnan keskiarvoksi saatiin 72 osakaskiinteistöä mikä tukee aikaisempia tuloksia (taulukko 11). (1, s. 50.)

Luokan 50–149 osakaskiinteistöä osakaskunnat ovat säännönmukaisesti järjestäytyneitä ja yli 150 osakaskiinteistöä sisältävät osakaskunnat lähes aina. Vilska esitti mahdollisten 500 ja 2 000 osakaskiinteistön rajoja muun muassa Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnissa. Tämän työn luokitteluun on lisätty edellä mainitut rajat. Tilastojen yhdenmukaisuuden vuoksi kaikissa maakunnissa on käytetty samoja rajoja. Perustelut löytyvät luokkien osakaskuntien lukumääristä. Kokoluokkaan 150–499 osakaskiinteistöä tuli Pohjanmaalla 33 % osakaskunnista ja luokkaan 500–1 999 osakaskiinteistöä 20 % osakaskunnista (liite 11). Lisäksi Etelä-Pohjanmaalla yli 2 000 osakaskiinteistön luokkaan sijoittui 11 osakaskuntaa (4 % osakaskunnista). Taulukosta 11 ja liitteessä 11 olevista osakaskiinteistöjen lukumäärä- ja pinta-alaosuuksista nähdään, että yli 150 osakaskiinteistön luokan jakaminen vielä kahteen kokoluokkaan oli kannattavaa ainakin Pohjanmaan maakunnissa. (1, s. 50, 53)

Taulukko 11. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus maakunnittain.

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus maakunnittain												
Maakunta	Osakaskiinteistöluokitus							Osakas- kunnat yht. kpl	Osakas- kiinteistöt yht. kpl	Osakas- kiinteistöt/ osakaskunta	Osakaskunt. pinta-ala, yht. ha	Vesi-ha/ osakaskiint.
	0*	1-9	10-49	50-149	150-499	500-1999	≥2000					
	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl					
Etelä-Pohjanmaa	3	37	102	42	36	17	11	248	71 306	288	46 458	0,65
Kanta-Häme	6	71	145	156	110	13	0	501	56 962	114	47 423	0,83
Keski-Pohjanmaa	0	10	21	20	18	7	0	76	15 518	204	32 802	2,11
Pohjanmaa	3	16	45	46	81	49	4	244	85 855	352	270 055	3,15
Pohjois-Pohjanmaa	95	335	152	51	105	52	6	796	115 909	146	202 418	1,75
Päijät-Häme	6	263	176	106	74	29	1	655	61 705	94	104 170	1,69
Uusimaa	14	1205	672	394	168	17	0	2470	107 978	44	121 470	1,12
Varsinais-Suomi	20	1555	1271	449	62	1	0	3358	87 010	26	446 426	5,13
Yhteensä	147	3492	2584	1264	654	185	22	8348	602 243	72	1 271 221	2,11
%	2 %	42 %	31 %	15 %	8 %	2 %	0 %	100 %				

0* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskiinteistökohtaista luokittelua suorittaessani eteeni tuli useita kiinteistörekisterin yhteisiä vesialueita, joiden osakaskiinteistömäärä oli rekisterin mukaan nolla. Osa tunnuksista oli samaa yhteistä vesialuetta toisessa kunnassa, jotka yhdistin yhdeksi osakaskunnaksi. Jotkut tunnuksiset olivat maarekisterimerkintöjen aikaisia turhia tunnuksia ja muutamat yhteisiksi vesialueiksi tietoteknisistä syistä merkittyjä erityisiä etuuksia. Näidenkin tapausten jälkeen osakaskiinteistömiä yhteisten vesialueiden tunnuksia oli jäljellä 147 kappaletta, suurin osa Pohjois-Pohjanmaalla. Tiedustellessani asiaa Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimiston rekisteripäälliköltä Arhi Tervolta selvisi, että osakaskiinteistömäärältään selvittämättömiä yhteisiä vesialueita on vielä jäljellä. Useat niistä ovat niin sanottuja umpilampia, joiden omistuksen/osuuksien selvittäminen vaatii toimituksen. Toimitukset tullaan tekemään vuoden 2015 loppuun mennessä, joka on takaraja kaikkien yhteisten alueiden selvittämiselle. Jotta näidenkin vesialueiden pinta-alat tulisivat mukaan kuntien tilastoihin, päätin lisätä luokitteluun vielä niin sanotun "nolla-luokan". Tästä luokasta ilmenee kaikki yhteiset vesialueet, joiden osakaskiinteistömäärä kiinteistörekisterissä on nolla ja joita ei muuten voi lukea edellä mainittuihin tapauksiin.

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokittelussa käytettävät luokkarajat ovat tässä työssä seuraavat:

- 0 * (selvittämättömät / toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat)
- 1-9 osakaskiinteistöä

- 10–49 osakaskiinteistöä
- 50–149 osakaskiinteistöä
- 150–499 osakaskiinteistöä
- 500–1 999 osakaskiinteistöä
- yli 2 000 osakaskiinteistöä.

Oman hankaluutensa osakaskiinteistöluokitteluun toivat vielä eri rekisteritunnuksille merkityt saman yhteisen vesialueen järvi- ja koskivedet sekä vanhat vesioikeudelliset kylät. Järvi- ja koskivesien tapauksessa on käytännössä toiselle rekisteritunnukselle merkitty osakaskiinteistömäärä sekä pinta-ala ja toiselle vain osakaskiinteistömäärä. Koska osakaskiinteistöt eivät välttämättä ole täysin toisiaan vastaavia molemmissa osakaskunnissa, ainoa mahdollisuus oli jakaa vesialueen pinta-ala molempien kesken tasan. Joissakin vesioikeudellisten kylien tapauksissa jouduttiin samankaltaiseen pinta-alan jakamiseen rekisteritunnusten kesken. Esimerkiksi Kanta-Hämeessä on vielä muutama vanha jakokunta, joista on muodostettu uusia vesioikeudellisten kylien rekisteriyksikköjä, mutta kylien vesipiirirajat ovat käymättä ja näin ollen yhteisen vesialueen pinta-ala on vielä vanhan jakokunnan rekisteritunnuksen mukainen. Näissä tapauksissa jakokunnan pinta-ala on jaettu vesipiirirajoja käymättä olevien vesioikeudellisten kylien kesken. Kaikki edellä esitetyt tapaukset merkittiin selvitystyötä tehdessä kuntakohtaisiin tilastoihin.

Maakuntien osakaskuntien osakaskiinteistölukumäärän mukainen jakautuminen esitetään taulukossa 11. Taulukosta ilmenevät luokkarajojen lisäksi maakuntien osakaskuntien osakaskiinteistömäärät, osakaskiinteistöjen keskiarvot osakaskuntien lukumäärään nähden sekä osakaskiinteistökohtainen vesihehtaarimäärä. Liitteessä 11 on tiedot maakuntien osakaskuntien osakaskiinteistömäärien prosentti- ja pinta-alaosuuksista.

Luokittelemissani kahdeksassa maakunnassa on yhteensä 8 348 osakaskuntaa, joihin kuuluu 602 243 osakaskiinteistöä (taulukko 11). Maakunnista laskettu osakaskiinteistöjen keskiarvo osakaskuntiin nähden on aikaisemmin mainittu 72 osakaskiinteistöä ja osakaskiinteistökohtaisen vesihehtaarimäärän keskiarvo 2,11 hehtaaria. Eniten yhteisten vesialueiden osakaskiinteistöjä on Pohjois-Pohjanmaalla (115 909 kpl), seuraavina Uusimaa (107 978 kpl), Varsinais-Suomi (87 010 kpl), Pohjanmaa (85 855 kpl), Etelä-

Pohjanmaa (71 306 kpl) ja Päijät-Häme (61 705 kpl). Vähiten osakaskiinteistöjä on Keski-Pohjanmaalla (15 518 kpl) ja toiseksi vähiten Kanta-Hämeessä (56 962 kpl). (Taulukko 11.)

Suurimmat luvut osakaskiinteistöjen keskiarvoissa osakaskuntien lukumäärään nähden ovat Pohjanmaan maakunnissa. Pohjanmaan maakunnassa osakaskunnalla on keskimäärin 352 osakaskiinteistöä, Etelä-Pohjanmaalla 288 osakaskiinteistöä, Keski-Pohjanmaalla 204 osakaskiinteistöä ja Pohjois-Pohjanmaalla 146 osakaskiinteistöä. Etelän maakunnista vain Kanta-Häme yltää yli sadan osakaskiinteistömäärän keskiarvon yläpuolelle, 114 osakaskiinteistöä / osakaskunta. Päijät-Hämeessä luku on 94 osakaskiinteistöä, Uudellamaalla 44 ja Varsinais-Suomessa vaivaiset 26 osakaskiinteistöä / osakaskunta. Osakaskiinteistökohtainen vesihehtaarin määrä on taas keskiarvoltaan suurin Varsinais-Suomessa (5,13 hehtaaria / osakaskiinteistö). Toiseksi suurin arvo on Pohjanmaalla (3,15 ha), seuraavina Keski-Pohjanmaa (2,11 ha) ja Pohjois-Pohjanmaa (1,75 ha). Alle yhden hehtaarin keskiarvon alle jäädään Etelä-Pohjanmaalla (0,65 hehtaaria / osakaskiinteistö) ja Kanta-Hämeessä (0,83 ha). (Taulukko 11.)

Taulukosta 11 nähdään, että käsitellyn kahdeksan maakunnan 3 492 osakaskuntaa eli 42 % osakaskuntien lukumäärästä sijoittuu 1–9 osakaskiinteistön kokoluokkaan. Muissa kokoluokissa osuudet ovat seuraavat: 10–49 osakaskiinteistöä/31 % osakaskuntien lukumäärästä, 50–149 osakaskiinteistöä / 15 %, 150–499 osakaskiinteistöä / 8 %, 500–1 999 osakaskiinteistöä / 2 % ja yli 2 000 osakaskiinteistöä / 0,3 % (≈ 0 %). Selvittämättömiä eli niin sanotun nollaluokan (0* kpl) osakaskiinteistömiä yhteisiä vesialueita on yhteensä 147 mikä vastaa 2 %:a osakaskuntien lukumäärästä ja niiden yhteispinta-ala (2 421 ha) 0,2 %:a (≈ 0 %) osakaskuntien pinta-alasta. Keski-Pohjanmaalla selvittämättömiä vesialueita ei ole lainkaan, Etelä-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla kolme (1 % osakaskuntien lukumäärästä), Kanta-Hämeessä ja Päijät-Hämeessä kuusi (1 %), Uudellamaalla 14 (1 %) ja Varsinais-Suomessa 20 (1 %) Suhteessa eniten selvittämättömiä vesialueita on Pohjois-Pohjanmaalla, 95 osakaskuntaa (12 %). (Taulukko 11; liite 11)

Eniten alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskuntia on Varsinais-Suomessa (1 555 osakaskuntaa / 46 % osakaskuntien lukumäärästä). Suhteellisesti eniten niitä on Uudellamaalla (1 205/49 %), toiseksi eniten Varsinais-Suomessa, kolmanneksi eniten Pohjois-Pohjanmaa (335/42 %). Myös Päijät-Hämeessä päästään yli 40 %:iin

(263 osakaskuntaa) alle kymmenen osakaskiinteistön kokoluokassa. Muissa maakunnissa osuudet jäävät alle 16 %:n, pienimpänä Pohjanmaa (16/7 %). Suurin prosentuaalinen osuus osakaskiinteistöluokan osuudessa osakaskuntien pinta-alassa on Uudellamaalla, jossa alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskunnat kattavat 27 % maakunnan osakaskuntien pinta-alasta. Myös Varsinais-Suomessa (13 %) osuus on muita maakuntia (0–5 %) suurempi. (Taulukko 11; liite 11)

Yli 150 osakaskiinteistön osakaskuntien (kolme osakaskiinteistöluokkaa) prosenttiosuudet ovat suurimmat Pohjanmaalla (55 % osakaskunnista), Keski-Pohjanmaalla (33 %) ja Etelä-Pohjanmaalla (26 %). Pohjanmaan maakunnassa yli 500 osakaskiinteistön osakaskuntien (kaksi kokoluokkaa) osuus (22 %) eroaa muihin maakuntiin (0–11 %) nähden huomattavasti. Yli 2 000 osakaskiinteistön osakaskuntia on neljässä maakunnassa. Eniten niitä on Etelä-Pohjanmaalla (11 osakaskuntaa / 4 % osakaskuntien lukumäärästä). Yli 150 osakaskiinteistön osakaskuntien osuus Kanta-Hämeessä on 25 % ja Pohjois-Pohjanmaalla 21 %. Pienimmät osuudet yli 150 osakaskiinteistön luokissa ovat Varsinais-Suomessa (2 %), Uudellamaalla (8 %) ja Päijät-Hämeessä (15 %). (Liite 11.)

5.5.1 Uudenmaan osakaskunnat osakaskiinteistömäärän mukaan

Uudenmaan maakunnan 2 470 yhteisen vesialueen osakaskunnassa on 107 978 osakaskiinteistöä. Määrä on Pohjois-Pohjanmaan jälkeen toiseksi suurin (taulukko 11). Uudenmaan osakaskuntien osakaskiinteistölukumäärän mukainen jakautuminen kunnittain esitetään taulukossa 12. Liitteeseen 12 on koottu tiedot Uudenmaan osakaskuntien osakaskiinteistömäärien prosentti- ja pinta-alaosuuksista kunnittain.

Uudenmaan osakaskunnista 49 % on alle kymmenen osakaskiinteistön kokoisia. Muissa luokissa osuudet ovat seuraavat: 10–49 osakaskiinteistöä 27 %, 50–149 osakaskiinteistöä 16 %, 150–499 osakaskiinteistöä 7 %, 500–999 osakaskiinteistöä 1 % ja yli 2 000 osakaskiinteistöä 0 %. Selvittämättömiä vesialueita Uudellamaalla on 14 (71 hehtaaria), mikä on yksi prosentti osakaskuntien lukumäärästä. (Liite 12.)

Taulukon 12 mukaan Uudenmaan suurimmat luvut osakaskiinteistöjen keskiarvoissa osakaskuntien lukumäärään nähden ovat Keravalla (547 osakaskiinteistöä / osakaskun-

ta), Pornaisissa (226) ja Myrskylässä (212). Yli sadan osakaskiinteistön keskiarvon yläpuolelle päästään kuitenkin vain kahdeksassa kunnassa. Maakunnan keskiarvon (44 osakaskiinteistöä / osakaskunta) alle jäädyään Helsingissä (40), Kirkkonummella (40), Porvoossa (29), Siuntiossa (23), Loviisassa (22), Inkoossa (19) ja Raaseporissa (14). Huomioitavaa edellä mainituissa kunnissa on osakaskuntien suuret yhteispinta-alat etenkin Inkoon, Loviisan, Porvoon ja Raaseporin kunnissa. Kauniaisissa ei yhteisten vesialueiden osakaskunta ole lainkaan. (Taulukko 12.)

Taulukko 12. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus Uudenmaan maakunnassa.

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Uusimaa													
Kunta (kunta nro.)	Osakaskiinteistöluokitus							Osakas- kunnat yht. kpl	Osakas- kiinteistöt yht. kpl	Osakas- kiinteistöt/ osakaskunta	Osakaskunt. pinta-ala, yht. ha	Vesi-ha/ osakaskiint.	
	0* kpl	1-9 kpl	10-49 kpl	50-149 kpl	150-499 kpl	500-1999 kpl	≥2000 kpl						
Askola (18)		14	14	10	9			47	3 369	72	500	0,15	
Espoo (49)	6	28	31	28	14	4		111	9 981	90	7 711	0,77	
Hanko (78)		23	14	3	4			44	2 172	49	3 943	1,82	
Helsinki (91)		27	9	5	1	1		43	1 732	40	1 844	1,06	
Hyvinkää (106)		6	3	8	2			19	1 658	87	1 245	0,75	
Inkoo (149)		153	64	15	4	1		237	4 421	19	10 942	2,48	
Järvenpää (186)		5	7	1	1	1		15	1 396	93	103	0,07	
Karjalohja (223)		15	18	14	6			53	3 376	64	3 820	1,13	
Karkkila (224)		1	10	6	2			19	1 436	76	1 259	0,88	
Kauniainen (235)								0	0				
Kerava (245)					1	1		2	1 094	547	19	0,02	
Kirkkonummi (257)	1	84	50	19	9	1		164	6 489	40	5 965	0,92	
Lapinjärvi (407)		1	3	8	2			14	1 360	97	966	0,71	
Lohja (444)		29	40	32	19			120	8 110	68	7 526	0,93	
Loviisa (434)		157	48	41	2			248	5 572	22	15 959	2,86	
Myrskylä (504)			1	5	2	1		9	1 912	212	644	0,34	
Mäntsälä (505)		9	6	14	13			42	5 615	134	1 632	0,29	
Nummi-Pusula (540)		20	34	31	3	1		89	5 064	57	3 419	0,68	
Nurmijärvi (543)	3	1	1	6	7	1		19	3 008	158	342	0,11	
Pornainen (611)				3	2	1		6	1 356	226	362	0,27	
Porvoo (638)		142	64	37	12			255	7 334	29	23 303	3,18	
Pukkila (616)				8	2			10	1 228	123	113	0,09	
Raasepori (710)		341	140	36	2			519	7 280	14	19 287	2,65	
Sipoo (753)	1	38	19	16	23			97	7 266	75	5 370	0,74	
Siuntio (755)		34	24	13				71	1 599	23	520	0,32	
Tuusula (858)	2	6	5	3	6	2		24	3 413	142	618	0,18	
Vantaa (92)	1	10	8	5	7	2		33	3 392	103	123	0,04	
Vihti (927)		61	59	27	13			160	7 345	46	3 934	0,54	
Yhteensä		14	1205	672	394	168	17	0	2470	107 978	44	121 470	1,12
%		1 %	49 %	27 %	16 %	7 %	1 %	0 %	100 %				

0* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Uudenmaan kuntien osakaskiinteistökohtainen vesihehtaarimäärä on taas suurin juuri osakaskiinteistöjen keskiarvoissa osakaskuntiin nähden pienissä kunnissa. Koko Uudenmaan arvo on 1,12 vesihehtaaria osakaskiinteistöä kohti. Maakunnan keskiarvon yläpuolelle päästään vain kuudessa kunnassa. Suurimmat pinta-alat ovat Porvoon (3,18 ha), Loviisan (2,86 ha) ja Raaseporin (2,65 ha) kunnissa. Pienin pinta-ala on Ke-

ravalla (0,02 ha), seuraavina Vantaa (0,04 ha), Järvenpää (0,07 ha), Pukkila (0,09 ha) ja Nurmijärvi (0,11 ha). (Taulukko 12.)

Osakaskiinteistöluokassa 1–9 osakaskiinteistöä selvästi eniten osakaskuntia on Raaseporissa (341 osakaskuntaa / 66 % osakaskuntien lukumäärästä), toiseksi eniten Loviisassa (157/63 %) ja kolmantena Inkoo (153/65 %). Suhteellisesti suurin osuus kokoluokan osakaskunnista on edellä mainituissa kunnissa sekä Helsingissä (27/63 %). Maakunnan keskiarvon (49 %) yläpuolelle päästään myös Porvoossa (56 %), Hangossa (52 %) ja Kirkkonummella (51 %). Uudenmaan viidessä kunnassa ei ole yhtään alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskuntaa. Inkoossa kokoluokan osakaskunnat kattavat 68 % osakaskuntien pinta-alasta. Keskiarvon (27 %) yläpuolella on Raasepori (43 %), Loviisa (40 %), Hanko (33 %), Kirkkonummi (32 %) ja Helsinki (31 %). (Liite 12.)

Yli 2 000 osakaskiinteistön osakaskuntia ei Uudenmaan kunnissa ole ja 500–1 999 osakaskiinteistön osakaskuntiakin yhteensä vain 17 (1 %) osakaskuntaa. Maakunnan tapauksessa onkin parempi puhua Vilskan tutkimuksen tapaan yli 150 osakaskiinteistön osakaskunnista. Eniten yli 150 osakaskiinteistön osakaskuntia on Sipoossa (23 osakaskuntaa / 24 % osakaskuntien lukumäärästä), seuraavina Lohja (19/16 %) ja Espoo (18/17 %). Prosentuaalisesti eniten niitä on Keravalla, jonka kaksi osakaskuntaa ovat molemmat osakaskiinteistömäärältään yli 150 osakaskiinteistöä, toiseksi eniten Pornaisissa (3/50 %) ja kolmanneksi eniten Nurmijärvellä (8/42 %). Yli 150 osakaskiinteistön osakaskuntien osuudet osakaskuntien pinta-alasta Keravan jälkeen ovat suurimmat Pornaisissa (94 %), Tuusulassa (68 %) ja Nurmijärvellä (67 %). (Liite 12.)

5.5.2 Varsinais-Suomen osakaskiinteistöluokitus

Varsinais-Suomessa yhteisten vesialueiden osakaskuntia on selvästi eniten, mutta osakaskuntien osakaskiinteistöjen lukumäärä 87 010 kiinteistöä on maakunnista vasta kolmanneksi eniten (taulukko 11). Varsinais-Suomen osakaskuntien jakaantuminen osakaskiinteistömäärän mukaan ilmenee taulukosta 13. Selvittämättömiä osakaskuntia on maakunnassa 20 kappaletta (164 ha), mikä on kuitenkin vain yksi prosentti osakaskuntien lukumäärästä (liite 13). Liitteessä 13 on tarkemmat tiedot kuntien osakaskuntien osakaskiinteistömäärien prosentti- ja pinta-alaosuuksista.

Varsinais-Suomen osakaskuntien osakaskiinteistömäärän keskiarvo (26 osakaskiinteistöä / osakaskunta) on käsitellyistä maakunnista pienin (taulukko 11). Taulukosta 13 nähdään, että kuntakohtaiset keskiarvot vaihtelevat välillä 12–98 osakaskiinteistöä / osakaskunta. Suurin luku on Somerolla (98), seuraavina Oripää (71), Pöytyä (71), Pyhäranta (67) ja Koski TI (65). Maakunnan keskiarvon alapuolelle jäädään 11 kunnassa, pienimpinä Paimio (12), Taivassalo (12), Sauvo (14) ja Vehmaa (14). Osakaskuntien pinta-aloissa suurissa kunnissa keskiarvot ovat seuraavat: Kemiönsaari 18, Naantali 17, Parainen 20 ja Uusikaupunki 24. (Taulukko 13.)

Taulukko 13. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus Varsinais-Suomessa.

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Varsinais-Suomi												
Kunta (kunta nro.)	Osakaskiinteistöluokitus						Osakas- kunnat yht. kpl	Osakas- kiinteistöt yht. kpl	Osakas- kiinteistöt/ osakaskunta	Osakaskunt. pinta-ala, yht. ha	Vesi-ha/ osakaskiint.	
	0* kpl	1–9 kpl	10–49 kpl	50–149 kpl	150–499 kpl	500–1999 kpl						≥2000 kpl
Aura (19)		2	17	2			21	652	31	47	0,07	
Kaarina (202)	1	61	32	10	2		106	2 202	21	1 835	0,83	
Kemiönsaari (322)		172	93	31	2		298	5 454	18	90 086	16,52	
Koski TI (284)			9	8	1		18	1 162	65	75	0,06	
Kustavi (304)		120	40	15			175	2 721	16	9 975	3,67	
Laitila (400)		14	29	29	3		75	4 221	56	1 423	0,34	
Lieto (423)		8	24	8			40	1 313	33	153	0,12	
Loimaa (430)		15	40	16	3		74	3 084	42	384	0,12	
Marttila (480)		4	11	9			24	949	40	50	0,05	
Masku (481)	2	56	34	14			106	1 722	16	1 818	1,06	
Mynämäki (503)		44	57	8			109	1 926	18	991	0,51	
Naantali (529)	1	177	114	25			317	5 238	17	25 131	4,80	
Nousiainen (538)		9	13	5			27	899	33	41	0,05	
Oripää (561)	2			1	1		4	283	71	9	0,03	
Paimio (577)		35	27	1			63	781	12	206	0,26	
Parainen (445)		342	193	70	3		608	12 191	20	245 144	20,11	
Pyhäranta (631)	6	1	8	16	5		36	2 401	67	4 229	1,76	
Pöytyä (636)		5	27	12	7	1	52	3 674	71	2 030	0,55	
Raisio (680)		3	7	2			12	331	28	66	0,20	
Rusko (704)	1	4	12	3			20	515	26	18	0,03	
Salo (734)	2	143	187	81	14		427	14 976	35	12 783	0,85	
Sauvo (738)		67	38	4			109	1 499	14	3 998	2,67	
Somero (761)	2	5	12	29	11		59	5 796	98	2 483	0,43	
Taivassalo (833)		85	32	8			125	1 553	12	2 895	1,86	
Tarvasjoki (838)		3	9	3			15	436	29	28	0,06	
Turku (853)	3	34	59	21	3		120	4 078	34	3 582	0,88	
Uusikaupunki (895)		101	116	18	6		241	5 863	24	36 163	6,17	
Vehmaa (918)		45	31		1		77	1 090	14	785	0,72	
Yhteensä	20	1555	1271	449	62	1	0	3358	87 010	26	446 426	5,13
%	1 %	46 %	38 %	13 %	2 %	0 %	0 %	100 %				

0* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Varsinais-Suomen osakaskiinteistökohtainen vesihehtaarimäärä on keskiarvoltaan kahdeksasta maakunnasta selvästi suurin (5,13 ha). Paraisilla on huima 20,11 hehtaarin keskiarvo ja Kemiönsaarelta lähes yhtä korkea 16,52 hehtaaria. Seuraavina kunnista tulevat Uusikaupunki (6,17 ha), Naantali (4,80 ha), Kustavi (3,67 ha) ja Sauvo

(2,67 ha). Vastaavasti pienimmät pinta-alat ovat Oripään (0,03 ha) ja Ruskon (0,03 ha) kunnissa, seuraavina Marttila (0,05 ha), Nousiainen (0,05 ha), Koski TI (0,06 ha), Tarvasjoki (0,06 ha) ja Aura (0,07 ha). (Taulukko 13.)

Varsinais-Suomen osakaskunnat jakaantuvat osakaskiinteistöluokkiin seuraavin osuuksin: 1–9 osakaskiinteistöä 46 %, 10–49 osakaskiinteistöä 38 %, 50–149 osakaskiinteistöä 13 %, 150–499 osakaskiinteistöä 2 %, 500–999 osakaskiinteistöä 0 % ja yli 2 000 osakaskiinteistöä 0 %. Alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskuntia on eniten Paraisilla (342 osakaskuntaa / 56 % osakaskuntien lukumäärästä), lähes kaksi kertaa enemmän kuin toisena olevalla Naantalilla (177/56 %), seuraavina Kemiönsaari (172/58 %), Salo (143/33 %), Kustavi (120/69 %) ja Uusikaupunki (101/42 %). Suhteellisesti eniten kokoluokan osakaskuntia on edellä mainitussa Kustavissa, toisena Taivassalo (85/68 %) ja kolmantena Sauvo (67/61 %). Koskella TI ja Oripäässä ei ole lainkaan alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskuntia. Suhteellisesti vähiten niitä on Pyhärannassa (1/3 %), Somerolla (5/8 %), Aurassa (2/10 %) ja Pöytyällä (5/10 %). Huomattavat pinta-alaosuudet kokoluokan osakaskuntien pinta-alasta kunnan muihin kokoluokkiin verrattuna ovat Kustavissa (70 %) ja Taivassalossa (55 %). (Liite 13.)

Uudenmaan tapaan Varsinais-Suomessa voidaan puhua vain yli 150 osakaskiinteistön osakaskunnista, sillä ainoastaan Pöytyällä on yksi yli 500 osakaskiinteistön osakaskunta. Muissa Varsinais-Suomen kunnissa ei yli 500 tai yli 2 000 osakaskiinteistön osakaskuntia ole. Maakunnan 28 kunnasta 14:ssä eli puolessa ei myöskään ole yli 150 osakaskiinteistön osakaskuntia. Suhteessa vähiten yli 150 osakaskiinteistön osakaskuntia on Paraisilla, jossa vain kolme kokoluokan osakaskuntaa käsittävät 0,5 % (≈ 0 %) osakaskuntien lukumäärästä. Suurin osuus on Oripäässä, jossa kokoluokan yksi osakaskunta vastaa 25 %:a osakaskuntien lukumäärästä ja 55 %:a osakaskuntien pinta-alasta. Muita huomattavia osuuksia yli 150 osakaskiinteistön osakaskunnilla on Pöytyällä (13 % osakaskuntien lukumäärästä / 62 % pinta-alasta), Somerolla (19 % / 36 %), Pyhärannassa (14 % / 25 %), Uudessakaupungissa (2 % / 27 %) ja Kemiönsaarella (1 % / 22 %). (Liite 13.)

5.5.3 Kanta-Hämeen osakaskiinteistöluokitus

Kanta-Hämeen osakaskuntien jakaantuminen osakaskiinteistöluokkiin poikkeaa rakenteeltaan selvästi Uudenmaan ja Varsinais-Suomen vastaavista. Osakaskiinteistömäärältään suurten osakaskuntien osuus on suurempi, eikä alle kymmenen osakaskiinteistön luokka ole kahden edellisen maakunnan tapaan suurin kokoluokista. Maakunnan osakaskunnissa (501 kpl) on osakkaana 56 962 osakaskiinteistöä (taulukko 11). Kanta-Hämeen osakaskuntien osakaskiinteistölukumäärän mukainen jakautuminen kunnittain on esitetty taulukossa 14. Tiedot osakaskuntien osakaskiinteistömäärien prosentti- ja pinta-alaosuuksista kunnittain ovat liitteessä 14.

Kanta-Hämeen osakaskunnista 14 %:ssa on alle kymmenen osakaskiinteistöä. Kokoluokassa 10–49 osakaskiinteistöä on 29 % osakaskunnista. Maakunnan suurin kokoluokka on 50–149 osakaskiinteistöä, johon kuuluu 31 % osakaskunnista. Yli 500 osakaskiinteistön osakaskuntia on 13 %. Yli 2 000 osakaskiinteistön osakaskuntia ei Kanta-Hämeessä ole. Maakunnan osakaskunnista kuusi osakaskuntaa (1 %) joiden yhteispinta-ala on 345 hehtaaria (1 %) ovat selvittämättömiä. (Taulukko 14; liite 14.)

Taulukko 14. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus Kanta-Hämeessä.

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Kanta-Häme												
Kunta (kunta nro.)	Osakaskiinteistöluokitus							Osakas- kunnat yht. kpl	Osakas- kiinteistöt yht. kpl	Osakas- kiinteistöt/ osakaskunta	Osakaskunt. pinta-ala, yht. ha	Vesi-ha/ osakaskiint.
	0* kpl	1–9 kpl	10–49 kpl	50–149 kpl	150–499 kpl	500–1999 kpl	≥2000 kpl					
Forssa (61)		1	6	8	6			21	2 563	122	431	0,17
Hattula (82)	1	28	27	10	22			88	6 560	75	6 122	0,93
Hausjärvi (86)		1	2	6	9			18	2 663	148	883	0,33
Humppila (103)			1	3	2			6	959	160	65	0,07
Hämeenlinna (109)		24	58	61	32	3		178	19 097	107	23 086	1,21
Janakkala (165)	2	5	11	16	11	1		46	5 781	126	3 855	0,67
Jokioinen (169)			3	4	2			9	968	108	155	0,16
Loppi (433)	1	9	20	16	8	7		61	8 750	143	5 341	0,61
Riihimäki (694)			3	7				10	801	80	422	0,53
Tammela (834)	2	3	14	22	14	2		57	7 437	130	7 005	0,94
Ypäjä (981)				3	4			7	1 383	198	58	0,04
Yhteensä	6	71	145	156	110	13	0	501	56 962	114	47 423	0,83
%	1 %	14 %	29 %	31 %	22 %	3 %	0 %	100 %				

0* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Taulukosta 14 nähdään, että Kanta-Hämeen osakaskuntien osakaskiinteistömäärän keskiarvo on 114 osakaskiinteistöä/osakaskunta. Luku on tämän työn maakunnista neljänneksi pienin, mutta selvästi suurempi kuin Uudellamaalla tai Varsinais-Suomessa. Pienin luku on Hattulassa (75), toiseksi pienin Riihimäellä (80). Muissa Kanta-Hämeen

kunnissa liikutaan sadan osakaskiinteistön keskiarvoa suuremmissa luvuissa. Korkein luku on Ypäjällä (198), jota seuraavat Humppila (160), Hausjärvi (148) ja Loppi (143). (Taulukko 14.)

Kanta-Hämeen osakaskiinteistökohtainen vesihehtaarimäärä on keskiarvoltaan maakunnista toiseksi pienin (0,83 ha). Pienimmät pinta-alat ovat Ypäjällä (0,04 ha) ja Humppilassa (0,07 ha). Maakunnan keskiarvon yläpuolella ollaan vain Hämeenlinnassa (1,21 ha), Tammelassa (0,94 ha) ja Hattulassa (0,93 ha). (Taulukko 14.)

Humppilassa, Jokioisilla, Riihimäellä ja Tammelassa ei ole lainkaan alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskuntia. Forssassa ja Hausjärvellä on yksi kokoluokan osakaskunta, joka vastaa viidestä kuuteen prosenttia osakaskuntien lukumäärästä. Eniten alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskuntia on Hattulassa (28 osakaskuntaa / 32 % osakaskuntien lukumäärästä), seuraavina Hämeenlinna (24/13 %), Loppi (9/15 %), Janakkala (5/11 %) ja Tammela (3/5 %). Kanta-Hämeen kuntien osuudet alle kymmenen osakaskiinteistön kokoluokassa ovat Uttamaata ja Varsinais-Suomea merkittävästi pienemmät. (Liite 14.)

Kanta-Hämeen osakaskiinteistöluokista osakaskuntamäärältään suurimmassa, eli 50–149 osakaskiinteistön luokassa, osakaskuntien osuudet osakaskuntien lukumäärästä vaihtelevat välillä 11–70 %. Kokoluokassa 150–499 osakaskuntia löytyy Riihimäkeä lukuun ottamatta kaikista kunnista, 13–57 %:n osuuksin osakaskuntien lukumäärästä. Yli 500 osakaskiinteistön osakaskuntia on Hämeenlinnassa, Janakkalassa, Lopella ja Tammelassa, mutta yli 2 000 osakaskiinteistön osakaskuntia eli ole Kanta-Hämeessä. (Liite 14.)

Kun tarkastellaan osakaskiinteistöluokitusta Uudenmaan ja Varsinais-Suomen tavoin yli 150 osakaskiinteistön luokkana, Kanta-Hämeessä kokoluokan osakaskuntia on 25 %. Uudellamaalla luku oli 8 % ja Varsinais-Suomessa vain 2 %. Yli 150 osakaskiinteistön osakaskuntiin sitoutunut pinta-ala on Kanta-Hämeessä (60 %) vielä merkittävästi suurempi kuin Uudellamaalla (23 %) tai Varsinais-Suomessa (10 %). Eniten yli 150 osakaskiinteistön osakaskuntia Kanta-Hämeessä on Hämeenlinnassa (36 osakaskuntaa / 20 % osakaskuntien lukumäärästä), toisena Hattula (22/25 %) ja kolmantena Tammela (16/29 %). Prosentuaalisesti eniten kokoluokan osakaskuntia on Ypäjällä (4/57 %) ja toiseksi eniten Hausjärvellä (9/50 %). Yli 500 osakaskiinteistön osakaskunnat muo-

dostavat mainitsemisen arvoisen osuuden Lopen kunnassa, jossa 150–499 osakaskiinteistön luokkaan sijoittuu kahdeksan osakaskuntaa (13 %) ja yli 500 osakaskiinteistön luokkaan seitsemän osakaskuntaa (11 %) ja 47 % osakaskuntien pinta-alasta. (Liite 11; liite 14.)

5.5.4 Päijät-Hämeen osakaskiinteistöluokitus

Päijät-Hämeen osakaskuntien (655 kpl) osakaskiinteistömäärä 61 705 on maakunnista lähimpänä Kanta-Hämeen lukumäärää, mutta osakaskiinteistöjen lukumääräisen jakaantumisen kannalta Päijät-Häme muistuttaa Uttamaata (taulukko 11; liite 11). Uudestamaasta ja Varsinais-Suomesta poiketen Päijät-Hämeen osakaskuntien pinta-ala on kuitenkin sijoittunut suuriin osakaskuntiin. Päijät-Hämeen osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain esitetään taulukossa 15. Liitteessä 15 ovat tiedot osakaskuntien osakaskiinteistömäärien prosentti- ja pinta-alaosuuksista kunnittain.

Taulukko 15. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus Päijät-Hämeessä.

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Päijät-Häme												
Kunta (kunta nro.)	Osakaskiinteistöluokitus							Osakas- kunnat yht. kpl	Osakas- kiinteistöt yht. kpl	Osakas- kiinteistöt/ osakaskunta	Osakaskunt. pinta-ala, yht. ha	Vesi-ha/ osakaskiint.
	0* kpl	1–9 kpl	10–49 kpl	50–149 kpl	150–499 kpl	500–1999 kpl	≥2000 kpl					
Asikkala (16)		4	4	9	9	8		34	9 930	292	20 447	2,06
Hartola (81)	2	5	9	5	4	3	1	29	6 494	224	17 214	2,65
Heinola (111)	2	114	59	16	17	1		209	9 451	45	10 638	1,13
Hollola (98)		43	21	18	8	1		91	5 439	60	6 031	1,11
Hämeenkoski (283)		2	10	12	1			25	1 735	69	822	0,47
Kärkölä (316)		1	3	6		1		11	1 346	122	329	0,24
Lahti (398)		8	9	6	2	2		27	2 951	109	815	0,28
Nastola (532)		1	6	1	8	3		19	5 248	276	3 532	0,67
Orimattila (560)			1	6	11	2		20	5 404	270	2 966	0,55
Padasjoki (576)	2	14	21	14	4	3		58	4 625	80	18 147	3,92
Sysmä (781)		71	33	13	10	5		132	9 082	69	23 230	2,56
Yhteensä	6	263	176	106	74	29	1	655	61 705	94	104 170	1,69
%	1 %	40 %	27 %	16 %	11 %	4 %	0 %	100 %				

0* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Taulukosta 15 nähdään, että Päijät-Hämeen osakaskunnista 40 % on alle kymmenen osakaskiinteistön kokoisia. Kokoluokkaan 10–49 osakaskiinteistöä kuuluu 27 % osakaskunnista, 50–149 kiinteistön luokkaan 16 %, 150–499 kiinteistön luokkaan 11 %, 500–1 999 kiinteistön luokkaan 4 % ja yli 2 000 kiinteistön luokkaan 0 %. Selvittämättömiä vesialueita on maakunnassa kuusi (1 %), ja niiden yhteispinta-ala on 1 161 hehtaaria (1 %). (Taulukko 15; liite 15.)

Päijät-Hämeen osakaskuntien osakaskiinteistömäärän keskiarvon (94 osakaskiinteistöä / osakaskunta) alle jäädään viidessä kunnassa ja yläpuolelle päästään kuudessa kunnassa. Pienin keskiarvo on Heinolassa (45), jota seuraavat Hollola (60), Hämeenkoski (69), Sysmä (69) ja Padasjoki (80). Suurin keskiarvo on Asikkalassa (292), toisena Nastola (276) ja kolmantena Orimattila (270). (Taulukko 15.)

Osakaskiinteistökohtainen vesihehtaarimäärä on suurin Padasjoella (3,92 ha). Maakunnan keskiarvoa (1,69 ha) suuremmat pinta-alat ovat myös Hartolassa (2,65 ha), Sysmässä (2,56 ha) ja Asikkalassa (2,06 ha). Pienin pinta-ala on Kärkölässä (0,24 ha), seuraavina Lahti (0,28 ha) ja Hämeenkoski (0,47 ha). (Taulukko 15.)

Päijät-Hämeen kunnista, Orimattilaa lukuun ottamatta, kaikissa on alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskuntia. Heinolassa kokoluokan osakaskuntia on selvästi eniten (114 osakaskuntaa / 55 % osakaskuntien lukumäärästä), seuraavina Sysmä (71/54 %) ja Hollola (43/47 %). Pienimmät osuudet ovat Nastolassa (1/5 %), Hämeenkoskella (2/8 %) ja Kärkölässä (1/9 %). Osakaskuntien pinta-alasta kokoluokan osakaskunnat kattavat maakunnassa vain viisi prosenttia (Uusimaa 27 %, Varsinais-Suomi 13 %). (Liite 11; liite 15).

Kokoluokkien 10–49 ja 50–149 osakaskiinteistöä osakaskuntien osuudet osakaskuntien lukumäärästä ovat Päijät-Hämeessä ja Uudellamaalla samat (27 % ja 16 %). Yli 150 osakaskiinteistön osakaskuntia on Päijät-Hämeessä 15 %, mutta Kanta-Hämeen tavoin niiden yhteispinta-ala vastaa suurta osaa osakaskuntien pinta-alasta. Päijät-Hämeessä 69 % osakaskuntien pinta-alasta on yli 150 osakaskiinteistön osakaskunnissa, 150–499 kiinteistön kokoluokan osuus on 33 %, 500–1 999 kiinteistön kokoluokan 27 % ja yli 2 000 kiinteistön 9 %. (Liite 11.)

Päijät-Hämeen kunnista Hartolassa on osakaskuntia jokaiseen osakaskiinteistöluokkaan. Kunnan ja maakunnan ainoa yli 2 000 osakaskiinteistön osakaskunta on vain 3 % Hartolan osakaskuntien lukumäärästä, mutta jopa 52 % osakaskuntien pinta-alasta. Jos osakaskuntia tarkastellaan yli 150 osakaskiinteistön luokkana (kolme kokoluokkaa), suhteellisesti eniten osakaskuntia on Orimattilassa (13 osakaskuntaa / 65 % osakaskunnista), seuraavina Nastola (11/58 %) ja Asikkala (17/50 %). Selvästi pienin osuus niin osakaskuntien lukumäärässä kuin pinta-alassa yli 150 osakaskiinteistön luokassa on Hämeenkoskella, vain yksi osakaskunta (4 % osakaskunnista/ 1 % osakaskuntien

pinta-alasta). Kärkölässä kokoluokan osakaskunnat vastaavat 42 %:a osakaskuntien pinta-alasta ja muissa kunnissa yli 50 %:a. (Liite 15.)

Aikaisemmista maakunnista poiketen Päijät-Hämeen kunnista myös 500–1 999 osakaskiinteistön luokkaan sijoittuu merkittäviä osuuksia osakaskuntien lukumääristä ja pinta-aloista. Asikkalassa kokoluokan osakaskunnat kattavat 24 % osakaskuntien lukumäärästä ja 46 % pinta-alasta. Muita mainittavia kuntia ovat Nastola (16 % / 32 %), Hartola (10 % / 11 %) ja Orimattila (10 % / 23 %). (Liite 15.)

5.5.5 Etelä-Pohjanmaan osakaskiinteistöluokitus

Osakaskiinteistöluokittelun siirtyessä Pohjanmaan maakuntiin, osakaskiinteistömäärältään suurten osakaskuntien osuudet kasvavat entisestään. Etelä-Pohjanmaalla on 248 osakaskuntaa ja niissä 71 306 osakaskiinteistöä (taulukko 11). Etelä-Pohjanmaan osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain esitetään taulukossa 16. Liitteeseen 16 on koottu tiedot Etelä-Pohjanmaan osakaskuntien osakaskiinteistömäärien prosentti- ja pinta-alaosuuksista kunnittain.

Etelä-Pohjanmaan yhteisten vesialueiden osakaskunnista vain 15 %:ssa on alle kymmenen osakaskiinteistöä. Suurin osuus osakaskunnista on 10–49 osakaskiinteistön kokoluokassa, 41 % osakaskunnista. Muissa luokissa osuudet ovat seuraavat: 50–149 osakaskiinteistöä 17 %, 150–499 osakaskiinteistöä 15 %, 500–1 999 osakaskiinteistöä 7 % ja yli 2 000 osakaskiinteistöä 4 %. Yli 150 osakaskiinteistön osakaskuntien osuus on siis 26 %. Selvittämättömiä osakaskuntia on vain kolme (146 ha), mikä on yksi prosentti maakunnan osakaskuntien lukumäärästä. (Taulukko 16; liite 16.)

Etelä-Pohjanmaan osakaskuntien osakaskiinteistömäärän keskiarvo (288) on luokitelluista maakunnista toiseksi suurin. Luku on yli kaksi kertaa suurempi kuin etelän maakuntien vastaavat luvut. Kuntien luvut vaihtelevat välillä 89–5 429 osakaskiinteistöä / osakaskunta. Alle sadan keskiarvon jäädään vain Soinissa (89) ja Jalasjärvellä (97). Maakunnan keskiarvon alapuolelle jäädään edellä mainittujen kuntien lisäksi seitsemässä kunnassa. Ilmajoen huikea keskiarvo (5 429) selittyy kunnan ainoalla osakaskunnalla, seuraavina tulevat Teuva (2 014), Lapua (1 070) ja Kuortane (783). (Taulukko 16.)

Suurimmat osakaskiinteistökohtaiset vesihehtaaramäärät löytyvät Ähtäristä (2,64 ha), Lappajärveltä (2,15 ha) ja Evijärveltä (1,50 ha), maakunnan keskiarvon ollessa 0,65 hehtaaria. Pienimmät pinta-alat ovat Teuvassa (0,02 ha), Ilmajoella (0,05 ha), Kurikassa (0,07 ha) ja Karijoella (0,08 ha). (Taulukko 16.)

Taulukko 16. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus Etelä-Pohjanmaalla.

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Etelä-Pohjanmaa												
Kunta (kunta nro.)	Osakaskiinteistöluokitus							Osakas- kunnat yht. kpl	Osakas- kiinteistöt yht. kpl	Osakas- kiinteistöt/ osakaskunta	Osakaskunt. pinta-ala, yht. ha	Vesi-ha/ osakaskiint.
	0*	1-9	10-49	50-149	150-499	500-1999	≥2000					
Alajärvi (5)	1	8	7	4	1	4	1	25	4 396	176	4 621	1,05
Alavus (10)		7	10					18	3 312	184	4 850	1,46
Evijärvi (52)		2	8	5	7			22	2 537	115	3 795	1,50
Ilmajoki (145)							1	1	5 429	5429	251	0,05
Isojoki (151)		2	2	3	1	1		9	2 362	262	492	0,21
Jalasjärvi (164)		3	32	2			1	38	3 675	97	626	0,17
Karijoki (218)		1	5		1	1		8	1 136	142	95	0,08
Kauhajoki (232)		1	2	6			1	10	5 416	542	1 205	0,22
Kauhava (233)	1	2	4	2	5	2	1	17	6 977	410	1 743	0,25
Kuortane (300)		1	1					3	2 348	783	2 528	1,08
Kurikka (301)		1	1	1				4	3 098	775	215	0,07
Lappajärvi (403)		1		3	1			6	3 981	664	8 564	2,15
Lapua (408)				1	3	1	2	7	7 491	1070	1 259	0,17
Seinäjoki (743)	1		12	8	4	4		29	5 965	206	998	0,17
Soini (759)		6	6	2	3	1		18	1 597	89	1 533	0,96
Teuva (846)				1			1	2	4 028	2014	90	0,02
Töysä (863)			2					3	1 943	648	1 757	0,90
Vimpeli (934)					2	1		3	1 914	638	2 056	1,07
Ähtäri (989)		2	10	4	8	1		25	3 701	148	9 777	2,64
Yhteensä	3	37	102	42	36	17	11	248	71 306	288	46 458	0,65
%	1 %	15 %	41 %	17 %	15 %	7 %	4 %	100 %				

0* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Taulukosta 16 nähdään, että Alajärvellä on eniten alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskuntia. Alajärvellä kokoluokan kahdeksan osakaskuntaa vastaavat 32 %:a osakaskuntien lukumäärästä. Suhteessa eniten kokoluokan osakaskuntia on Alavudella (7/39 %), jota seuraavat Kuortane (1/33 %), Soini (6/33 %) ja jo mainittu Alajärvi. Alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskunnat eivät kuitenkaan vastaa missään kunnassa kahdeksaa prosenttia enempää osakaskuntien pinta-alasta. Kuudessa kunnassa ei tässä kokoluokassa ole lainkaan osakaskuntia. (Taulukko 16; liite 16).

Kokoluokassa 10-49 osakaskiinteistöä prosentuaalisesti eniten osakaskuntia on Jalasjärvellä (32 osakaskuntaa / 84 % osakaskuntien lukumäärästä). Myös Töysässä (2/67 %), Karijoella (5/63 %) ja Alavudella (10/56 %) luvut ovat maakunnan keskiar-

von (41 %) yläpuolella. Vain Jalasjärvellä 21 %:n osuus kokoluokan osakaskuntien pinta-alasta on huomattava muihin kuntiin (0–10 %) nähden. (Liite 16.)

Prosentuaalisesti vähiten yli 150 osakaskiinteistön (kolme kokoluokkaa) osakaskuntia on Jalasjärvellä (1/3 %), Alavudella (1/6 %), Kauhajoella (1/10 %) ja Alajärvellä (5/20 %). Etelä-Pohjanmaan yli 150 osakaskiinteistön osakaskunnat sisältävät kuitenkin kaikissa kunnissa 58–100 % osakaskuntien pinta-alasta. Yli 2 000 osakaskiinteistön osakaskuntia on kymmenessä kunnassa. Osuudet osakaskuntien lukumäärästä vaihtelevat välillä 3–100 % ja osuudet pinta-alasta välillä 18–100 %. Yli 2 000 osakaskiinteistön osakaskunnat kattavat 35 % maakunnan osakaskuntien pinta-alasta. Osuus on tässä työssä käsitellyistä maakunnista suurin. Osakaskiinteistöluokan 500–1 999 kiinteistöä osakaskuntia on myös kymmenessä kunnassa. Vastaavat osuudet osakaskuntien lukumäärästä vaihtelevat välillä 4–33 % ja osuudet pinta-alasta välillä 5–99 %. Etelä-Pohjanmaan maakunnan osakaskuntien pinta-alasta yli 150 osakaskiinteistön osakaskunnat kattavat 93 %. Ainakin Etelä-Pohjanmaan tapauksessa yli 150 osakaskiinteistön luokan jako vielä kahteen kokoluokkaan oli järkevää osakaskuntien osakaskiinteistörakenteen ilmenemisen kannalta. (Liite 11; liite 16.)

5.5.6 Pohjanmaan osakaskiinteistöluokitus

Pohjanmaan maakunnassa on luokitelluista maakunnista vähiten niin alle kymmenen osakaskiinteistön kuin 10–49 osakaskiinteistön osakaskuntia verrattuna osakaskuntien lukumäärään nähden (liite 11). Pohjanmaan osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain tulee ilmi taulukosta 17. Maakunnan 244 osakaskunnassa on osakkaana 85 855 kiinteistöä. Liitteessä 17 on tiedot Pohjanmaan osakaskuntien osakaskiinteistömäärien prosentti- ja pinta-alaosuuksista kunnittain.

Maakunnan osakaskunnat jakaantuvat osakaskiinteistöluokkiin seuraavin osuuksin: 1–9 osakaskiinteistöä 7 %, 10–49 osakaskiinteistöä 18 %, 50–149 osakaskiinteistöä 19 %, 150–499 osakaskiinteistöä 33 %, 500–1 999 osakaskiinteistöä 20 % ja yli 2 000 osakaskiinteistöä 2 %. Vertailtavuuden vuoksi kerrottakoon, että yli 150 osakaskiinteistön osakaskuntia on täten 55 % osakaskunnista. Selvittämättömiä vesialueita on kolme, mikä on yksi prosentti osakaskuntien lukumäärästä. (Taulukko 17; liite 17.)

Taulukkoon 17 listatuista Pohjanmaan kunnista, vain Pedersören kunnassa osakaskuntien osakaskiinteistömäärän keskiarvo (99) jää alle sadan. Pohjanmaan maakunnan keskiarvo (352) on luokitelluista maakunnista suurin. Laihialla on vain yksi osakaskunta, jossa on 5 071 kiinteistöä osakkaana. Luku on maakunnan keskiarvoissa suurin. Toisena on Maalahti (2 536) ja kolmantena Vähäkyrö (752). (Taulukko 17.)

Taulukko 17. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus Pohjanmaalla.

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Pohjanmaa												
Kunta (kunta nro.)	Osakaskiinteistöluokitus							Osakas- kunnat yht. kpl	Osakas- kiinteistöt yht. kpl	Osakas- kiinteistöt/ osakaskunta	Osakaskunt. pinta-ala, yht. ha	Vesi-ha/ osakaskiint.
	0*	1-9	10-49	50-149	150-499	500-1999	≥2000					
	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl	kpl					
Isokyrö (152)		1		1	13			15	3 861	257	234	0,06
Korsnäs (280)			1	1		3		5	2 700	540	17 005	6,30
Kristiinankaupunki (287)	1		3	5	4	5		18	5 912	328	10 275	1,74
Kruunupyö (288)			5	1	3	2		11	3 090	281	2 597	0,84
Laihia (399)							1	1	5 071	5071	112	0,02
Luoto (440)					2			2	668	334	16 312	24,42
Maalahti (475)						2	1	3	7 608	2536	53 097	6,98
Mustasaari (499)		1	12	18	21	15		67	19 227	287	68 678	3,57
Närpiö (545)			3	1	5	10		19	10 413	548	20 072	1,93
Pedersören kunta (599)	11	12	10	7	1			41	4 039	99	3 769	0,93
Pietarsaari (598)			3	1	2			6	712	119	2 940	4,13
Uusikaarlepyy (893)			1	1	4	3		9	3 928	436	21 275	5,42
Vaasa (905)	1					4		5	3 402	680	19 614	5,77
Vähäkyrö (942)		1			2		1	4	3 006	752	196	0,07
Vöyri (946)	2	1	5	7	18	4	1	38	12 218	322	33 879	2,77
Yhteensä	3	16	45	46	81	49	4	244	85 855	352	270 055	3,15
%	1 %	7 %	18 %	19 %	33 %	20 %	2 %	100 %				

0* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Pohjanmaan osakaskiinteistökohtaisen vesihehtaarimäärän keskiarvo on 3,15 hehtaaria / osakaskiinteistö. Vielä Varsinais-Suomen Paraistakin suurempi pinta-ala löytyy Luodon kunnasta, jossa kunnan kahden osakaskunnan 668 osakaskiinteistöllä on keskimäärin 24,42 hehtaaria vettä osakaskiinteistöä kohden. Luodon jälkeen suurimmat keskiarvot ovat Maalahdessa (6,98 ha), Korsnäsissä (6,30 ha), Vaasassa (5,77 ha) ja Uusikaarlepyyssä (5,42 ha). Pienimmät pinta-alat ovat Laihialta (0,02 ha), Isokyrössä (0,06 ha) ja Vähäkyrössä (0,07 ha). (Taulukko 17.)

Pohjanmaan maakunnan 16 kunnasta vain kuudessa on alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskuntia. Pedersören kunnassa niitä on eniten, 11 osakaskuntaa (27 % osakaskuntien lukumäärästä). Muissa viidessä kunnassa on vain yksi alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskunta, mikä vastaa Vähäkyrössä 25 %:a osakaskuntien lukumäärästä ja muissa kunnissa yhdestä seitsemään prosenttia. (Taulukko 17; liite 17.)

Kokoluokassa 10–49 osakaskiinteistöä mainittavia osuuksia on muutamassa kunnissa. Pietarsaaressa kolme 10–49 osakaskiinteistön osakaskuntaa vastaavat 50 %:a kunnan osakaskuntien lukumäärästä ja 26 %:a pinta-alasta. Pedersören kunnassa kokoluokkaan kuuluu 12 osakaskuntaa (29 %) ja Kruunupyssä viisi osakaskuntaa (45 %). (Liite 17.)

Pohjanmaan kunnista Laihialla, Luodossa, Maalahdella ja Vaasassa ei ole lainkaan alle 150 osakaskiinteistön osakaskuntaa. Osakaskiinteistöluokka 150–499 osakaskiinteistöä muodostuukin maakunnan suurimmaksi 81 osakaskunnalla ja 31 %:n osuudella osakaskuntien lukumäärään verrattuna. Kokoluokassa 150–499 osakaskiinteistöä eniten osakaskuntia on Mustasaassa (21 osakaskuntaa / 31 % osakaskunnista). Suhteessa eniten osakaskuntia on Luodossa (2/100 %), seuraavina Isokyrö (13/87 %), Vähäkyrö (2/50 %) ja Vöyri (18/47 %). Myös Uusikaarlepyyssä (4/44 %) ollaan maakunnan keskiarvon (33 %) yläpuolella. (Liite 17.)

Osakaskiinteistöluokan 500–1 999 osakaskiinteistöä osakaskuntia on alemman luokan tapaan eniten Mustasaassa (15/22 %), toisena Närpiö (10/53 %). Prosentuaalisesti eniten kokoluokan osakaskuntia on Vaasassa (4/80 %). Kokoluokan osakaskunnat kattavat 59 % maakunnan osakaskuntien pinta-alasta. Yli 2 000 osakaskiinteistön osakaskuntia on neljässä kunnassa. Laihialta, Maalahdesta, Vähäkyröstä ja Vöyristä löytyy kustakin yksi yli 2 000 kiinteistön osakaskunta. Kuntien osakaskuntien pinta-alasta kyseiset osakaskunnat muodostavat 38–100 %. Pohjanmaan maakunnan osakaskuntien pinta-alasta yli 150 osakaskiinteistön osakaskunnat kattavat jopa 98 %. Osuus on käsittelemistäni maakunnista suurin. (Liite 11; liite 17.)

5.5.7 Keski-Pohjanmaan osakaskiinteistöluokitus

Keski-Pohjanmaan maakunta on osakaskuntien ja osakaskiinteistöjen lukumäärässä luokitelluista maakunnista pienin. Osakaskuntia on vain 76 kappaletta ja osakaskiinteistöjä 15 518 (taulukko 11). Osakaskuntien suhteellisessa jakaantumisessa osakaskiinteistöjen lukumäärän mukaan Keski-Pohjanmaa on lähimpänä Kanta-Hämettä. Osakaskiinteistömäärältään suurten osakaskuntien osuus on kuitenkin Kanta-Hämettä hieman suurempi. Keski-Pohjanmaan osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain esite-

tään taulukossa 18. Liitteessä 18 on tiedot Keski-Pohjanmaan osakaskuntien osakaskiinteistömäärien prosentti- ja pinta-alaosuuksista kunnittain.

Taulukko 18. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus Keski-Pohjanmaalla.

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Keski-Pohjanmaa												
Kunta (kunta nro.)	Osakaskiinteistöluokitus							Osakas- kunnat yht. kpl	Osakas- kiinteistöt yht. kpl	Osakas- kiinteistöt/ osakaskunta	Osakaskunt. pinta-ala, yht. ha	Vesi-ha/ osakaskiint.
	0* kpl	1-9 kpl	10-49 kpl	50-149 kpl	150-499 kpl	500-1999 kpl	≥2000 kpl					
Halsua (74)			1	1	1			3	641	214	947	1,48
Kannus (217)			5		6			11	1 644	149	254	0,15
Kaustinen (236)		1	1		1	1		4	1 764	441	597	0,34
Kokkola (272)		2	4	13	8	2		29	6 466	223	23 000	3,56
Lestijärvi (421)			2			1		3	820	273	4 973	6,06
Perho (584)		2	1	1		1		5	974	195	1 487	1,53
Toholampi (849)		1	4			1		6	1 138	190	199	0,17
Veteli (924)		4	3	5	2	1		15	2 071	138	1 345	0,65
Yhteensä	0	10	21	20	18	7	0	76	15 518	204	32 802	2,11
%	0 %	13 %	28 %	26 %	24 %	9 %	0 %	100 %				

0* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Taulukosta 18 nähdään, että Keski-Pohjanmaan osakaskunnista kymmenen eli 13 % kuuluu osakaskiinteistöluokkaan 1–9 osakaskiinteistöä. Muissa kokoluokissa osuudet ovat seuraavat: 10–49 osakaskiinteistöä 28 %, 50–149 osakaskiinteistöä 26 %, 150–499 osakaskiinteistöä 24 %, 500–1 999 osakaskiinteistöä 9 %. Yli 2 000 osakaskiinteistön osakaskuntia ja selvittämättömiä osakaskuntia ei Keski-Pohjanmaalla ole. (Taulukko 18.)

Osakaskuntien osakaskiinteistömäärän keskiarvo vaihtelee maakunnan kunnissa välillä 138–441. Suurin keskiarvo on Kaustisilla ja pienin Vetelissä. Kunnat jakaantuvat tasan maakunnan keskiarvon (204) molemmin puolin. Maakuntien välisessä vertailussa Keski-Pohjanmaan keskiarvo on kolmanneksi suurin (taulukko 11). (Taulukko 18.)

Osakaskiinteistökohtaisen vesihehtaaramäärän keskiarvo Keski-Pohjanmaalla on 2,11 hehtaaria. Kuntien välillä on suuria eroja. Selvästi suurin pinta-ala on Lestijärvellä (6,06 ha) ja myös Kokkolassa (3,56 ha) ollaan maakunnan keskiarvon yläpuolella. Pienin pinta-ala on Kannuksella (0,15 ha), seuraavina Toholampi (0,17 ha), Kaustinen (0,34 ha) ja Veteli (0,65 ha). (Taulukko 18.)

Alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskuntia on Keski-Pohjanmaalla kahdeksasta kunnasta viidessä. Eniten niitä on Vetelissä (4 osakaskuntaa / 27 % osakaskuntien lukumäärästä), seuraavina Kokkola (2/7 %), Perho (2/40 %), Kaustinen (1/25 %) ja Toholampi (1/17 %). Kokoluokassa 10–49 osakaskiinteistöä osakaskuntien suhteelliset osuudet osakaskuntien lukumäärästä ovat suuria Kannuksella (45 %), Lestijärvellä (67 %) ja Toholammilla (67 %). Alle 50 osakaskiinteistön osakaskuntia (kaksi kokoluokkaa) on osakaskuntien lukumäärästä yli puolet Toholammilla (84 %), Lestijärvellä (67 %), Perhossa (60 %) ja Kaustisilla (50 %). Pienimpiä osuudet ovat Kokkolassa (21 %) ja Halsuassa (33 %). Osakaskuntien pinta-alasta kokoluokkien osakaskunnat vastaavat kuitenkin enimmilläänkin vain 45 %:a (Vetelin kunnassa). (Taulukko 18; liite 18.)

Yli 150 osakaskiinteistön osakaskuntia on Keski-Pohjanmaalla jokaisessa kunnassa vähintään yksi. Kokoluokassa 150–499 osakaskiinteistöä prosentuaalisesti eniten osakaskuntia on Kannuksella (6 osakaskuntaa / 55 % osakaskuntien lukumäärästä), seuraavina Halsua (1/33 %), Kokkola (8/28 %), Kaustinen (1/25 %) ja Veteli (2/13 %). Yli 500 osakaskiinteistön osakaskuntien osuudet ovat seuraavat: Kaustinen (1/25 %), Kokkola (2/7 %), Lestijärvi (1/33 %), Perho (1/20 %), Toholampi (1/17 %) ja Veteli (1/7 %). Yli 150 osakaskiinteistön osakaskunnat vastaavat 20–55 %:a osakaskuntien lukumäärästä ja 43–98 % osakaskuntien pinta-alasta Keski-Pohjanmaan kunnissa. (Taulukko 18; liite 18.)

5.5.8 Pohjois-Pohjanmaan osakaskiinteistöluokitus

Pohjois-Pohjanmaan erikoisuudeksi nousi luokittelussa muihin maakuntiin nähden suuri selvittämättömien eli osakaskiinteistöjen osakaskuntien (yhteisten vesialueiden) lukumäärä. Taulukosta 19 ilmenee Pohjois-Pohjanmaan osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain. Liitteessä 19 on tiedot Pohjois-Pohjanmaan osakaskuntien osakaskiinteistömäärien prosentti- ja pinta-alaosuuksista kunnittain.

Pohjois-Pohjanmaan osakaskunnista (796 kpl) 95 "osakaskuntaa" (yhteistä vesialuetta) eli 12 % on vielä selvittämättömiä tai osuuksien selvittäminen vaatii toimituksen. Maakunnan 34 kunnasta 28 kunnassa on selvittämättömiä vesialueita. Eniten niitä on Reisjärvellä (17 osakaskuntaa / 59 % osakaskuntien lukumäärästä). Merijärvellä kunnan

yksi osakaskunta (kaksi muuta yhdistetty naapurikuntien osakaskuntiin) on kiinteistörekisterin osakaskiinteistömäärältään nolla. Rekisteriotteen lisätiedoista selviää, että koko rekisteriyksiköllä on jakosuunnitelma. Vain kuudessa kunnassa (28:sta) ollaan maakunnan keskiarvon (12 %) alapuolella selvittämättömien osakaskuntien suhteessa osakaskuntien lukumäärän nähden. Hailuodossa kunnan toinen osakaskunta on selvittämätön, ja se vastaa 22 %:a osakaskuntien pinta-alasta. Yli neljäsosan osuus osakaskiinteistömäärältään selvittämättömiä osakaskuntia on Alavieskassa (33 %), Haapajärvellä (45 %), Haapavedellä (25 %), Hailuodossa (50 %), Limingalla (27 %), Merijärvellä (100 %), Nivalassa (27 %), Oulaisissa (33 %), Oulussa (28 %), Reisjärvellä (59 %), Sievissä (36 %), Yli-Iissä (36 %) ja Ylivieskassa (25 %). Selvittämättömien osakaskuntien osuudet tulee ottaa huomioon osakaskunta- ja osakaskiinteistökohtaisia keskiarvoja tarkasteltaessa. (Taulukko 19; liite 19.)

Kuntien osakaskuntien osakaskiinteistömäärän keskiarvo on Pohjois-Pohjanmaalla 146 osakaskiinteistöä osakaskuntaan nähden. Luvut vaihtelevat Merijärven nollostä Oulunsalon 1 162:een. Keskiarvon yläpuolella ollaan 19 kunnassa. Alle sata osakaskiinteistöä/osakaskunta on Haapajärvellä (46), Hailuodossa (5), Iissä (66), Merijärvellä (0), Oulussa (69), Pudasjärvellä (61), Pyhännässä (12), Reisjärvellä (42), Taivalkoskella (26) ja Utajärvellä (79). (Taulukko 19.)

Selvästi maakunnan suurin osakaskiinteistökohtainen vesihehtaarimäärä (keskiarvo) on Lumijoella (10,50 ha), seuraavina Haukipudas (3,73 ha), Taivalkoski (3,38 ha) ja Pyhäntä (3,37 ha). Merijärven selvittämättömän osakaskunnan jälkeen pienin pinta-ala on Kempeleellä (0,01 ha), jota seuraavat Alavieska (0,05 ha), Nivala (0,09 ha), Ylivieska (0,10 ha) ja Hailuoto (0,14 ha). Maakunnan keskiarvon (1,75 ha) alapuolella on 20 kuntaa ja yläpuolella loput 14 kuntaa. (Taulukko 19.)

Taulukko 19. Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus Pohjois-Pohjanmaalla.

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Pohjois-Pohjanmaa												
Kunta (kunta nro.)	Osakaskiinteistöluokitus							Osakas- kunnat yht. kpl	Osakas- kiinteistöt yht. kpl	Osakas- kiinteistöt/ osakaskunta	Osakaskunt. pinta-ala, yht. ha	Vesi-ha/ osakaskiint.
	0* kpl	1–9 kpl	10–49 kpl	50–149 kpl	150–499 kpl	500–1999 kpl	≥2000 kpl					
Alavieska (9)	2			2	1	1		6	1 433	239	74	0,05
Haapajärvi (69)	14	13	1	1		2		31	1 439	46	541	0,38
Haapavesi (71)	2				3	3		8	4 762	595	3 870	0,81
Hailuoto (72)	1		1					2	10	5	1	0,14
Haukipudas (84)	2	8	1	1	3	1		16	2 005	125	7 469	3,73
Ii (139)	5	34	28	4	2	4		77	5 103	66	13 647	2,67
Kalajoki (208)	1	1	2	3	9	2		18	3 836	213	10 559	2,75
Kempele (244)					1			1	386	386	2	0,01
Kiiminki (255)	2	7			1	2		12	3 982	332	1 129	0,28
Kuusamo (305)		33	21	6	17	9	2	88	32 313	367	73 840	2,29
Kärsämäki (317)	1	1			3	1		6	1 422	237	320	0,23
Liminka (425)	3	4		1	1	1	1	11	4 156	378	1 572	0,38
Lumijoki (436)				1	1			2	565	283	5 933	10,50
Merijärvi (483)	1							1	0	0	5	0,00
Muhos (494)		1		1	1	5		8	3 863	483	920	0,24
Nivala (535)	4	1	6	2	1		1	15	3 018	201	278	0,09
Oulainen (563)	3	1			2	3		9	2 592	288	980	0,38
Oulu (564)	8	10	8		2	1		29	2 002	69	1 960	0,98
Oulunsalo (567)		1				1	1	3	3 486	1162	8 718	2,50
Pudasjärvi (615)		85	34	7	14	5		145	8 861	61	16 408	1,85
Pyhäjoki (625)	1			1	4	1		7	1 919	274	4 597	2,40
Pyhäjärvi (626)	2	2		1		5		10	4 814	481	15 256	3,17
Pyhäntä (630)	2	20	5	2				29	360	12	1 212	3,37
Raahe (678)				1	4			5	1 491	298	3 978	2,67
Reisjärvi (691)	17	10	1			1		29	1 216	42	2 331	1,92
Sievi (746)	4	3	1	2		1		11	1 453	132	347	0,24
Siikajoki (748)	3	2	2	1	9	1		18	4 189	233	9 877	2,36
Siikalatva (791)	2	16	4	1	9	1		33	3 697	112	2 021	0,55
Taivalkoski (832)	2	57	30	12	2			103	2 672	26	9 042	3,38
Tyrnävä (859)	1	5	1		3			10	1 203	120	288	0,24
Utajärvi (889)	6	14	2	1	5	1		29	2 281	79	3 526	1,55
Vihanti (926)			2		3			5	1 133	227	568	0,50
Yli-Ii (972)	4	2	1		4			11	1 318	120	857	0,65
Ylivieska	2	4	1				1	8	2 929	366	291	0,10
Yhteensä	95	335	152	51	105	52	6	796	115 909	146	202 418	1,75
%	12 %	42 %	19 %	6 %	13 %	7 %	1 %	100 %				

0* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Kokoluokan 1–9 osakaskiinteistöä osakaskuntia on eniten Pudasjärvellä (85 osakaskuntaa / 59 % osakaskuntien lukumäärästä), seuraavina Taivalkoski (57/55 %), Ii (34/44 %) ja Kuusamo (33/38 %). Suhteellisesti eniten niitä on Pyhäntällä (20/69 %). Yhdeksässä kunnassa ei kuulu osakaskuntia tähän kokoluokkaan. Keskimäärin kokoluokan osakaskuntien osuudet osakaskuntien lukumäärästä ovat 30–60 %. Muista kunnista selvästi eroavia osuuksia on Kalajoella (1/6 %), Kärsämäellä (1/17 %), Muhoksella (1/13 %), Nivalassa (1/7 %), Oulaisissa (1/11 %), Siikajoella (2/11 %) ja Yli-Iissä (2/18 %). (Liite 19.)

Samat kunnat ovat kärjessä myös kokoluokassa 10–49 osakaskiinteistöä ja samassa järjestyksessä, Pudasjärvi (34 osakaskuntaa / 23 % osakaskuntien lukumäärästä), Tai-

valkoski (30/39 %), Ii (28/36 %) ja Kuusamo (21/24 %). Prosentuaalisesti eniten kokoluokan osakaskuntia on Hailuodossa (1/50 %), Nivalassa (6/40 %) ja Vihannissa (2/40 %). (Liite 19.)

Yli 150 osakaskiinteistön osakaskuntia löytyy Hailuotoa, Merijärveä ja Pyhäntää lukuun ottamatta kaikista Pohjois-Pohjanmaan kunnista. Yli 150 osakaskiinteistön osakaskunnat sisältävät, kolmea edellä mainittua kuntaa sekä Alavieskaa (48 %) ja Taivalkoskea (27 %) lukuun ottamatta, kaikissa kunnissa yli 50 % osakaskuntien pinta-alasta. Eniten kokoluokan 150–499 osakaskiinteistöä osakaskuntia on Kuusamossa (17 osakaskuntaa / 19 % osakaskuntien lukumäärästä) ja toiseksi eniten Pudasjärvellä (14/10 %). Suhteellisesti eniten niitä on Kempeleellä (1/100 %), Raahessa (4/80 %), Vihannissa (3/60 %) ja Pyhäjoella (4/57 %). (Liite 19.)

Osakaskiinteistöluokassa 500–1 999 osakaskiinteistöä eniten osakaskuntia on alemman luokan tapaan Kuusamossa (9/10 %). Suhteellisesti suurimmat osuudet ovat Muhoksella (5/63 %), Pyhäjärvellä (5/50 %) ja Haapavedellä (3/38 %). Yli 2 000 osakaskiinteistön osakaskuntia on Pohjois-Pohjanmaalla viidessä kunnassa. Kuusamossa kaksi (2 % osakaskunnista) ja muissa kunnissa, Liminka (9 %), Nivala (7 %), Oulunsalo (33 %) ja Ylivieska (13 %) kussakin yksi. Limingalla (53 %) ja Ylivieskassa (89 %) yli 2 000 osakaskiinteistön osakaskunnat sisältävät suurimman osan kunnan osakaskuntien pinta-alasta. Selvästi muita kuntia pienemmät osuudet (alle 10 %) osakaskuntien lukumäärästä yli 150 osakaskiinteistön kokoluokassa on Haapajärvellä (2 osakaskuntaa / 6 % osakaskuntien pinta-alasta), Iissä (6/8 %), Oulussa (3/10 %), Reisjärvellä (1/3 %), Sievissä (1/9 %) ja Taivalkoskella (2/2 %). (Liite 19.)

6 Analyysi

Kiinteistörekisteristä maakunnittain kootut yhteisten vesialueiden osakaskuntien keski-koot ja osakaskiinteistömäärien keskiarvot vaihtelivat paljon. Pohjanmaan maakunnan osakaskuntien keskikoko on yli 22 kertaa suurempi kuin Uudellamaalla. Puhuttaessa suurista ja pienistä osakaskunnista on otettava huomioon maakuntakohtaiset eroavai-suudet. Varsinais-Suomessa osakaskiinteistömäärältään suuri osakaskunta käsittää 150 osakasta, kun taas Pohjanmaalla puhutaan yli tuhannen osakkaan osakaskunnista. Maakuntakohtaisia tarkemmat selvitykset vesialueiden rakenteesta ovat suurten paikal-listen erojen takia tarpeen.

6.1 Luokittelumenetelmästä

Luokitusmenetelmän tavoitteena oli erottaa pienten ja rikkonaisten vesialueiden kunnat maakunnan keskimääräistä tasoa edustavista kunnista. Menetelmän lähtötietoina käy-tettiin kiinteistörekisteristä koottuja kiinteistöjen ja yhteisten vesialueiden pinta-alatietoja sekä osakasluetteloita. Viiskan tutkimuksesta poiketen tässä työssä käytettiin yhteisen vesialueiden pinta-aloina rekisteröityjä pinta-aloja palstapinta-alojen sijaan, koska kahdeksan maakunnan palstapinta-alojen kokoaminen olisi ollut liian työlästä. Yhteisten vesialueiden kiinteistörekisteristä saatavien pinta-alatietojen tarkastelu niin, että merialueita ja sisävesiä sisältävät alueet esitettäisiin erikseen, voisi olla tarpeellista kunnissa, joissa merialueiden ja sisävesien osuudet eroavat merkittävästi toisistaan.

Menetelmän aluejakona käytettiin kiinteistörekisterin kuntajaotusta. Kiinteistörekisterin yhteisiä vesialueita koskevat pinta-alat ja osakaskiinteistömäärät ovat koottavissa kun-takohtaisiksi taulukoiksi, mutta työ voi joissakin tapauksissa olla haastavaa. Kalas-tusaluekohtainen tarkastelu olisi vielä työläämpää. Kunnan vesialueet voivat jakaantua useampaan eri kalastusalueeseen, eikä kalastusaluejako noudata kuntien eikä kylien rajoja. Kalastusaluekohtaiset tilastot voidaan kuitenkin laatia esitetystä aineistosta sel-vittämällä jakaantuvat kunnat ja osakaskunnat.

6.2 Kehittämistarpeelliset alueet

Luvussa 5 käsiteltiin jokaisen maakunnan yhteisten vesialueiden osakaskuntien jakaan-tuminen pinta-ala- ja osakaskiinteistöluokkiin kunnittain. Aikaisemmissa tutkimuksissa

on todettu vesialueiden pirstaleisuus ja pieni koko keskeiseksi ongelmaksi yhteisten vesialueiden hallinnon ja toimivuuden kannalta. Kehittämistarpeellisten alueiden paikallistaminen ja kiinteistörakenteen kehittämisen suuntaaminen oikeille alueille on tärkeää. Jokaisen maakunnan tapauksessa on kuitenkin otettava huomioon maakunnan erityispiirteet eikä verrattava tuloksia liikaa toisiinsa.

Uudenmaan yhteisten vesialueiden keskikoot (osakaskunnittain) ovat todella pieniä, eikä pelkästään niitä tarkastelemalla voi tehdä johtopäätöksiä. Raaseporissa, Loviisassa, Porvoossa ja Inkoossa on eniten alle kymmenen hehtaarin osakaskuntia, vaikka vesialueiden keskikoot ovat maakunnan keskitasoa, Porvoossa jopa maakunnan suurin. Suhteellisessa pinta-alatarkastelussa alle kymmenen hehtaarin luokan kärkeen nousivat Vantaa ja Siuntio. Alle kymmenen hehtaarin osakaskuntien pinta-alaosuus on suuri Vantaalla, Keravalla, Pukkilassa ja Siuntiossa. Eniten alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskuntia on Raaseporissa, Loviisassa ja Inkoossa. Suhteellisesti niitä on myös paljon Helsingissä, Porvoossa, Hangossa ja Kirkkonummella. (Taulukko 3; liite 3; taulukko 11; liite 11.)

Yhteisten vesialueiden kiinteistörakenne on Uudellamaalla luokittelumenetelmien perusteella kehnoin Raaseporissa, jossa on paljon pieniä osakaskuntia niin pinta-alan kuin osakaskiinteistömäärän suhteen, eikä suuria osakaskuntia juuri ole. Kiinteistörakenteen kehittämissuunnitelmia tarvittaisiin myös Loviisassa, Porvoossa ja Inkoossa, joissa osakaskuntien yhteispinta-ala on maakunnan muihin kuntiin nähden suuri, mutta kiinteistörakenne silti huono. Vesialueiltaan pienimmissä kunnissa kiinteistörakenteen parantaminen olisi tarpeellisinta Kirkkonummella, Siuntiossa ja Vantaalla.

Suurin osa Varsinais-Suomen kunnista on Uudenmaan tapaan vesialueiden suhteen pieniä. Keskikoot vaihtelevat suuresti saariston ja sisämaan kuntien välillä. Vesihehtaarimäärältään pienet kunnat ovat Varsinais-Suomessa jakaantuneet pieniin osakaskuntiin, mutta näiden kuntien merkitys esimerkiksi kalataloudellisesti on vähäinen. Pohjanmaalla on yhdessä osakaskunnassa enemmän osakaskiinteistöjä kuin Varsinais-Suomessa koko kunnan osakaskunnissa yhteensä. Varsinais-Suomessa ja Uudellamaalla vesialueiden lukumäärissä pienten kuntien yhteisiä vesiä riittäisikin hoitamaan yksi osakaskunta.

Varsinais-Suomessa eniten alle kymmenen hehtaarin osakaskuntia on Paraisilla ja Salossa, paljon myös Naantalissa, Kemiönsaarella ja Uudessakaupungissa. Sisämaan "pienissä" kunnissa ovat suurimmat osuudet alle kymmenen hehtaarin osakaskuntien lukumäärissä ja pinta-aloissa. Alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskuntia on eniten Paraisilla seuraavaksi eniten Kemiönsaarella, Salossa, Kustavissa ja Uudessakaupungissa. Suhteellisessa tarkastelussa esille nousivat myös Taivassalo ja Sauvo. (Taulukko 4; liite 4; taulukko 13; liite 13.)

Varsinais-Suomessa eniten yhteisten vesialueiden kehittämissuunnitelmia tarvittaisiin Paraisilla, Kemiönsaarella ja Salossa. Paraisilla ja Kemiönsaarella on osakaskuntia kaikissa pinta-alaluokissa, mutta yli 500 osakaskiinteistön osakaskuntia ei ole lainkaan. Saariston vesialueiden merkittävyys on kalataloudellisesti suuri. Salon yhteiset vesialueet ovat verrattain maakunnan pirstoutuneimmat, yli tuhannen hehtaarin yhteisiä vesialueita ei kunnasta löydy. Pienemmällä alueella tehtäviä selvityksiä tarvittaisiin myös Naantalissa, Kustavissa ja Uudessakaupungissa. Yhteisten vesialueiden kiinteistörakenteen parantamista kaivattaisiin myös Sauvossa ja Taivassalossa.

Kanta-Hämeen maakunnassa ei ole Uudenmaan ja Varsinais-Suomen tapaan merialueita, mikä näkyy vesialueiden pinta-aloissa. Kanta-Hämeen kunnat jakaantuvat yhteisten vesialueiden yhteispinta-alalta Uudenmaan ja Varsinais-Suomen sisämaan kuntien kaltaisiin kuntiin ja järviseutujen kuntiin. Sisämaan "kuivat" kunnat ovat vesialueiden pinta-aloiltaan pieniä ja pirstaleisia. Eniten alle kymmenen hehtaarin osakaskuntia on Hämeenlinnassa, Hattulassa, Tammelassa ja Lopella. Osakaskiinteistörakenteen kannalta Kanta-Hämeen kunnat ovat kuitenkin selvästi eheämpiä kuin esimerkiksi Varsinais-Suomen kunnat. Eniten alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskuntia on Hattulassa ja Hämeenlinnassa. (Taulukko 5; liite 5; taulukko 14; liite 14.)

Yhteisten vesialueiden kiinteistörakenteen kehittämistä tarvittaisiin Kanta-Hämeen kunnista eniten Hattulassa, missä pinta-alaltaan ja osakaskiinteistömäärältään pieniä osakaskuntia on suhteessa paljon osakaskuntien lukumäärään ja osakaskuntien verrattain suureen yhteispinta-alaan nähden. Hattulan jälkeen tarkasteltaviksi tulisivat Hämeenlinna ja Loppi. Tammelassa on hyvin erikoisia osakaskuntia, minkä vuoksi pienimuotoisempi kehittämissuunnittelu olisi tarpeellista.

Päijät-Hämeen kunnista Hämeenkoski, Kärkölä ja Lahti ovat yhteisten vesialueiden yhteispinta-alaltaan selvästi maakunnan muita kuntia pienempiä. Osakaskuntien keskipinta-ala on näissä kunnissa noin 30 hehtaaria. Eniten alle kymmenen hehtaarin osakaskuntia on Heinolassa ja Hollolassa. Osakaskiinteistöluokituksessa alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskuntia on niin ikään eniten Heinolassa, toiseksi nousee Sysmä ja kolmantena Hollola. Pinta-ala- ja osakaskiinteistökohtaiset keskiarvot osakaskuntiin nähden ovat pienimmät Heinolassa ja Hollolassa sekä jo mainituissa vesipinta-alaltaan pienissä kunnissa. (Taulukko 6; liite 6; taulukko 15; liite 15.)

Kipeimmin kiinteistörakenteen kehittämissuunnitelmia tarvittaisiin Päijät-Hämeessä Heinolassa ja Hollolassa. Seuraavana tutkimuskohteena voisi olla Sysmä, joka luokittelussa oli edellisen kahden kunnan tuntumassa. Päijät-Hämeessä kuntien väliset erot ovat selkeämmät kuin sen eteläisemmissä maakunnissa. Myös Lahdessa pienten osakaskuntien suuri osuus antaa aiheutta lisäselvityksiin.

Etelä-Pohjanmaalla eniten alle kymmenen hehtaarin osakaskuntia on Jalasjärvellä, seuraavina Seinäjoki ja Alajärvi. Maakunnan osakaskuntien yhteispinta-alat jäävät kunnissa alle 10 000 hehtaarin. Karijoella ja Teuvassa osakaskuntien pinta-ala on vain reilut 90 hehtaaria ja etenkin Karijoella suurin osa pieniä osakaskuntia. Verrattain pieniä keskikokoja on myös Isojoella, Kurikassa ja Soinissa. Osakaskiinteistöluokitus nostaa esille Alajärven, Alavuden, Jalasjärven ja Seinäjoen pienten osakaskuntien lukumäärissä. Osakaskuntakohtainen osakaskiinteistöjen keskiarvo on pienin Soinissa ja Jalasjärvellä. (Taulukko 7; liite 7; taulukko 16; liite 16.)

Etelä-Pohjanmaalla yhteisten vesialueiden kiinteistörakenteen kehittäminen olisi tarpeellisinta Jalasjärvellä ja Seinäjoella. Alajärvellä ja Alavudella on yhteisten vesialueiden pinta-ala Jalasjärveä ja Seinäjokea suurempi ja pienten osakaskuntien osuus verrattain suurempi, joten myös näissä kunnissa kehittämissuunnitelmat ovat tarpeellisia. Muista kunnista nostaisin esille myös Soinin, jossa vesialueiden keskikoko on suhteellisen pieni ja osakaskuntia on monessa eri osakaskiinteistöluokassa.

Pohjanmaan maakunnassa esille nousevat jälleen rannikkokuntien ja sisämaan kuntien suuret erot. Sisämaan kunnista Isokyrössä, Laihialla ja Vähäkyrössä osakaskuntien yhteispinta-ala on alle 300 hehtaaria, kun muissa kunnissa pinta-alat ovat 2 000–70 000 hehtaaria. Etenkin Isokyrö on osakaskiinteistörakenteeltaan hyvin pirstaleinen. Eniten

alle kymmenen hehtaarin osakaskuntia on Mustasaarella ja Pedersören kunnassa (sisämaata) sekä Vöyrissä. Korsnäsissä, Kruunupyysä ja Vaasassa alle kymmenen hehtaarin osakaskuntien suhteellinen osuus on suuri, mutta pinta-alaosuus mitättömän pieni. Osakaskiinteistöluokituksessa eniten pieniä osakaskuntia on Pedersören kunnassa. (Taulukko 8; liite 8; taulukko 17; liite 17.)

Vesialueiden kiinteistörakenteen kehittämissuunnittelua tarvittaisiin eniten Pedersören kunnassa, missä pienten osakaskuntien osuus on suuri. Mustasaarella osakaskuntien jakaantuminen eri pinta-ala- ja osakaskiinteistöluokkiin on hajanaista ja pinta-alaltaan pieniä osakaskuntia on suhteessa paljon. Mustasaari olisi näin toinen tutkimuskohde ja kolmas Vöyri, jossa on rakenne Mustasaaren kaltainen.

Keski-Pohjanmaan pinta-alatarkastelussa eniten alle kymmenen hehtaarin osakaskuntia on Kokkolassa ja Vetelissä. Suhteellisesti eniten niitä on Toholammilla. Selvästi pienimmät osakaskuntien keskikoot ovat Kannuksella ja Toholammilla, jossa osakaskuntien yhteispinta-ala on myös pieni. Osakaskiinteistöluokituksessa eniten osakaskiinteistömäärältään pieniä osakaskuntia on Vetelissä. (Taulukko 9; liite 9; taulukko 18; liite 18.)

Osakaskuntien pinta-alaan suhteutettuna yhteisten vesialueiden kiinteistörakenne on Keski-Pohjanmaalla huonoin Vetelissä. Toholammilla ja Kannuksella osakaskuntien pinta-ala on pieni, Toholammilla myös osakaskuntien rakenne hyvin pirstoutunut. Näissä kunnissa kiinteistörakenteen kehittämistoimenpiteet olisivat tarpeen. Kokkolassa kolmasosa osakaskunnista on alle kymmenen hehtaarin kokoisia, mutta niihin sitoutunut pinta-ala on olematon.

Pohjois-Pohjanmaan luokittelussa yllätyksenä tuli esille suuri osakaskiinteistömien yhteisten vesialueiden määrä. Kunnat, etenkin Reisjärvi ja Haapajärvi, joissa kyseisiä osakaskuntia on paljon, tarvitsevat lisäselvityksiä. Pohjois-Pohjanmaan kuntien väliset erot ovat suuria. Vesialueiden pinta-aloilta pienimmät kunnat muistuttavat Varsinais-Suomen ja Uudenmaan sisämaan kuntia. Eniten alle kymmenen hehtaarin osakaskuntia on Pudasjärvellä, Taivalkoskella ja Kuusamossa. Pienimpiä kuntia lukuun ottamatta, suurimmat osuudet alle kymmenen hehtaarin kokoluokassa ovat Oulussa, Reisjärvellä, Haapajärvellä, Yli-Iissä ja Pyhännällä. Verrattain paljon pieniä osakaskuntia on myös Siikalatvalla. Alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskuntia on niin ikään eniten Pudas-

järvellä, seuraavina Ii ja Kuusamo. Suhteellisesti eniten niitä on Pyhännällä. Osakaskuntien osakaskiinteistömäärien pienissä keskiarvoissa esille nousevat samat kunnat kuin pinta-alaluokituksen pirstoutuneimmat kunnat. (Taulukko 10; liite 10; taulukko 19; liite 19.)

Pohjois-Pohjanmaalla eniten kiinteistörakenteen kehittämissuunnittelua tarvitaan Pudasjärvellä ja Taivalkoskella. Kuusamossa yhteisten vesialueiden osakaskunnat jakaantuvat moneen eri luokkaan, minkä takia lisätutkimus on tarpeen. Seuraavina kehittämistoimenpiteitä tarvittaisiin Pyhännällä, Oulussa, Reisjärvellä ja Haapajärvellä.

7 Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset

7.1 Yleisesti

Suomen maakunnat ja niiden vesialueet poikkeavat paljon kiinteistörakenteeltaan toisistaan. Merialueiden ja sisävesien erot ovat vielä huomattavimmat. Myös kuntien välillä ja niiden sisällä voi olla merkittäviä eroja. Aikaisemmat kalastukseen ja vesialueiden omistukseen liittyvät tutkimukset ja kyselyt toivat esille kalastukseen liittyvät ongelmat. Vesialueen pieni koko ja pirstaleisuus koettiin toimintaa haittaavana tekijänä. Rannikkoalueiden kalastusalueet suhtautuivat myönteisemmin pienten vesialueiden yhdistämisiin, vaikka kalastuskuntien suhtautuminen yhdistämisiin ei ollut niin myönteistä. Yhdistämistarpeen selvittämiseksi eivät kuitenkaan riitä pelkät mielipidetiedustelut, vaan tueksi tarvitaan tässä työssä esiteltyjä kiinteistötekniisiä tietoja vesialueista, niiden pinta-alaluokista ja osakaskiinteistöjen lukumääristä. (1, s. 139)

Maakunta- ja kuntakohtainen yhteisten vesialueiden osakaskuntatarkastelu mahdollistaa kehittämistarpeellisten alueiden paikallistamisen. Osakaskuntien yhdistämismahdollisuutta tarkasteltaessa tämän työn taulukoihin koottu osakaskiinteistökohtainen vesipinta-ala auttaa kuvaamaan vesialueen merkitystä osakaskiinteistölle. Lukua voidaan verrata kiinteistön omaan vesialueeseen, yksityisen vesialueen pinta-alaan tai siihen, miten kiinteistöjen vesialueiden omistajat suhtautuvat yhdistämisesityksiin. Lisäksi lukuja voidaan tarkastella jo toteutuneisiin yhdistämisiin ja niistä syntyviin uusiin keskiarvoihin.

Laaditut taulukot pinta-ala- ja osakaskiinteistöluokituksineen voisivat toimia lähtöaineistona yhteisen vesialueiden osakaskuntien tai laajemmin jopa kalastusalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmia laadittaessa. Tietojen perusteella voidaan verrata kuntien vesialueiden rakenteita toisiinsa ja näin kohdistaa kehittämissuunnitelmat oikeille alueille.

Kalastusalueiden tulisi entistä enemmän käynnistää hankkeita vesialueiden pirstoutumisen vähentämiseksi. Yhteisten vesialueiden kiinteistörakenteen kehityssuunnitelmat tulisi ottaa osaksi kuntien kehystoimintaa. Kalastusalueet voisivat asettaa tavoitteita pienempien vesialueiden yhdistämiseksi yhdeksi osakaskunnaksi. Yhdistämisten pinta-alarajoja tulisi tarkastella niin, että alueelle ominaiset piirteet otetaan huomioon.

Yhteisluelainsäädännön ajan tasalla pitämiseksi ja kehittämiseksi tarvittavaan tutkimustarpeeseen, osakaskiinteistömäärältään suurten osakaskuntien lukumääristä ja esiintymisalueista, on tässä työssä vastattu kahdeksan maakunnan osalta. Pohjanmaan maakuntien suurten osakaskuntien esiintyminen on nyt tiedossa ja edellytykset jatkotutkimuksille olemassa.

7.2 Toimenpidesuosituksia Maanmittauslaitokselle ja maanmittaustoimistoille

Selvitystyötä tehdessäni ilmeni epäselvyyksiä tai puutteita kiinteistörekisterin yhteisiä vesialueita koskevissa tiedoissa. Maanmittauslaitoksen vuonna 2002 antama työohje yhteisten vesialueiden "monikuntaisuuden" ilmenemisestä rekisteriyksikön nimestä ei ole vielä toteutunut riittävällä tavalla. Jos osakaskunnan vesialueet muodostuvat eri kunnissa olevista rekisteriyksiköistä, tiedon pitäisi se olla pääteltävissä kunkin yksikön nimessä olevien kiinteistötunnusten avulla. Tutkimusta tehdessäni jouduin kuitenkin usein selvittämään kiinteistörekisteriotteiden avulla, mitkä tunnuksat kuuluvat samaan osakaskuntaan. Yleensä tieto saadaan vain kiinteistörekisterin kohdasta "muita tietoja".

Kuntaliitosten jälkeisissä tilanteissa tulisi kiinteistörekisterin luettavuutta parantaa. Jouduin usein tilanteeseen, jossa osakasluettelo tai tieto yhteisen vesialueen kuuluvan samaan osakaskuntaan toisen yhteisen vesialueen kanssa, on vasta useamman lakanneen tunnuksen alla.

Kiinteistörekisteriin jääneet turhat yhteisten vesialueiden tunnuksat tulisi listata ja poistaa tarpeettomina. Lisäksi yhteisinä vesialueina merkityt erityiset etuudet voivat aiheuttaa sekaannusta joissakin tapauksissa. Kiinteistötoimituksia rekisteröitäessä tulisi myös kiinnittää tarkkaavaisuutta, ettei lin kunnan kaltaisia rekisteröintivirheitä tapahtuisi.

8 Yhteenveto

Tämän insinööriyön tavoitteena oli yhteisten vesialueiden kiinteistötietojen kuntakoh-
tainen kokoaminen ja luokittelu niin, että kehittämistarpeelliset alueet paikallistetaan.
Aikaisemmissa tutkimuksissa vesialueyksiköiden pirstaleisuus ja pieni koko on todettu
vesialueiden käyttöä ja kalastusta haittaavaksi tekijäksi. Lisäksi esitettiin vesialueiden
omistuksen jakaantuminen kiinteistörekisterin mukaan sekä yhteisten vesialueiden lain-
säädännön ja hallinnon kehittyminen historian saatossa. Pirstoutumisen taustoja esitet-
tiin lainsäädäntöjen kehityksellä ja muutamien oikeustapauksin vesialueiden jakoon liit-
tyen. Insinööriyössä raportoitiin myös kiinteistörekisteristä ilmitulleista epäselvyyksistä.

Yhteisten vesialueiden osakasluettelot valmistuivat vuonna 2003, jota ennen eri maa-
kuntien tai kuntien välistä osakaskunta- ja osakaskiinteistörakennetta ei ole ollut mah-
dollista vertailla tai tutkia. Yhteisten vesialueiden hallintoa sekoitti lisäksi vuoteen 2001
asti yhteisalueainsäädännön ja kalastuslain päällekkäisyydet ja ristiriidat. Insinööriyön
merkittävyttä lisäsi se, ettei vastaavanlaista yhteisten vesialueiden kiinteistötietojen
kuntakohtaista kokoamista ja luokittelua ole tehty Etelä-Savo lukuun ottamatta muu-
alla Suomessa.

Käsiteltäviksi maakunniksi valittiin Uusimaa, Varsinais-Suomi, Kanta-Häme, Päijät-
Häme, Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Pohjois-Pohjanmaa. Varsi-
nais-Suomen ja Uudenmaan maakunnat tiedettiin olevan pirstaleisia. Pohjanmaan
maakunnista taas saatiin luokitteluun mukaan osakaskiinteistömäärältään suuret osa-
kaskunnat.

Kahdeksan maakunnan luokiteltuja yhteisten vesialueiden osakaskuntia oli yhteensä
8 348 ja niiden yhteispinta-ala 1 271 221 hehtaaria. Eniten osakaskuntia oli Varsinais-
Suomessa ja Uudellamaalla, vähiten Keski-Pohjanmaalla. Osakaskunnat luokiteltiin pin-
ta-alan mukaan seuraaviin luokkiin: alle 10 ha, 10–49 ha, 50–199 ha, 200–999 ha,
1 000–9 999 ha ja yli 10 000 ha. Varsinais-Suomessa ja Uudellamaalla alle kymmenen
hehtaarin osakaskuntien lukumäärä ja osuus osakaskuntien lukumäärästä oli suurin.
Vähiten alle 50 hehtaarin osakaskuntia oli Pohjanmaan maakunnassa, missä niiden
osuus on noin puolet osakaskuntien lukumäärästä. Osakaskiinteistömäärältään osakas-
kunnat jaettiin seuraavasti: 0 osakaskiinteistöä (selvittämättömät / toimitusta vaativat
yhteisten vesialueiden osakaskunnat), 1–9, 10–49, 50–149, 150–499, 500–1 999 ja yli

2 000 osakaskiinteistöä. Eniten alle kymmenen osakaskiinteistön osakaskuntia oli pinta-alaluokituksen tapaan Varsinais-Suomessa ja Uudellamaalla ja suhteessa vähiten Pohjanmaan maakunnassa. Pohjanmaalla osakaskiinteistömäärältään suurten osakaskuntien osuus on huomattavasti suurempi verrattuna etelän maakuntiin. Varsinais-Suomessa ei ole yhtään yli 1 000 osakaskiinteistön osakaskuntaa. Pohjois-Pohjanmaan erityispiirteeksi nousi muihin maakuntiin nähden suuri selvittämättömien/toimitusta vaativien yhteisten vesialueiden määrä.

Maakunta- ja kuntakohtaiset erot nousivat suuriksi, etenkin merivesiä ja vain sisävesiä sisältävien kuntien välillä. Kuntakohtaisia eroja verrattiin lähinnä maakunnan sisällä samankaltaisiin alueisiin. Maakuntakohtaisessa vertailussa tulee ottaa huomioon paikalliset erityispiirteet, kuten Varsinais-Suomen laaja saaristoseutu tai Pohjanmaan suuret osakaskunnat.

Insinööriyössä tuotiin esille kuntien vertailussa pirstoutuneimmiksi ilmenneet kunnat. Uudeltamaalta ja Varsinais-Suomesta löytyvät eniten kehittämissuunnitelmia tarvitsevat kunnat. Esimerkkinä voitaneen käyttää Raaseporia, missä yli 80 % osakaskunnista oli alle 50 hehtaarin kokoisia ja 66 %:ssa alle kymmenen osakaskiinteistöä.

Insinööriyössä esitetyillä maakunta- ja kuntakohtaisilla tilastoilla voidaan lisäselvitykset ja jatkotoimenpiteet kohdistaa oikeisiin kalastusalueisiin, kuntiin tai niiden osa-alueisiin. Laaditut taulukot voivat toimia lähtöaineistona yhdistämistarpeellisten alueiden määrittämiselle. Tilastot luovat edellytyksiä jatkotutkimuksille.

Selvitystyössä ilmitulleiden kiinteistörekisterin epäselvyyksien raportointi ja mahdollisten virheiden korjaaminen maanmittaustoimistoissa parantavat entisestään kiinteistörekisterin luotettavuutta. Toimenpidesuositukseen tarttuminen myös helpottaa kiinteistörekisterin luotettavuutta.

Lähteet

- 1 Viilka, Pekka. 2006. Yhteiset vesialueet ja niiden yhdistäminen. Väitöskirja. Maanmittauslaitoksen julkaisuja nro 100.
- 2 Ollila, Markku (toim.) 1998. Vesistöjen käyttöön liittyvä taloudellinen varallisuus. Suomen ympäristö. Suomen ympäristökeskuksen julkaisusarja numero 204. Helsinki: Suomen ympäristökeskus.
- 3 Kolmiulotteinen (3D) kiinteistöjärjestelmä – tarpeet ja kehittämisehdotukset. 2008. Työryhmämuistio. 3D-kiinteistöjärjestelmätyöryhmä. Maa- ja metsätalousministeriö. Verkkodokumentti.
<http://www.mmm.fi/attachments/mmm/julkaisut/tyoryhmamuistiot/2008/5vmh9ch2K/1_2008_Kolmiulotteinen_3D_kiinteistojarjestelma_-_tarpeet_ja_kehittamisehdotukset.pdf>. Luettu 9.3.2012.
- 4 Paikallinen vesialuehallinto ja muuttuva kalastus. 2001. Tutkimusraportti. Verkkodokumentti. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos.
<<http://www.rkti.fi/www/uploads/pdf/raportti238.pdf>>. Luettu 9.3.2012.
- 5 Toiminta ja tehtävät. 2012. Verkkodokumentti. Maanmittauslaitos.
<<http://www.maanmittauslaitos.fi/toiminta/organisaatio/toiminta-tehtavat>>. Luettu 9.3.2012.
- 6 Kertomuksia muutoksen vuodesta 2010. 2011. Verkkodokumentti. Maanmittauslaitos.
<http://www.maanmittauslaitos.fi/sites/default/files/mml_vuosikertomus_2010.pdf>. Luettu 9.3.2012.
- 7 Maanmittaus 2010. 2011. Maanmittauslaitoksen vuositilastoja 2010. Verkkodokumentti. Maanmittauslaitos.
<http://www.maanmittauslaitos.fi/sites/default/files/MMLvuositilasto_2010.pdf>. Luettu 9.3.2012.
- 8 Strategia. 2012. Verkkodokumentti. Maanmittauslaitos.
<<http://www.maanmittauslaitos.fi/toiminta/organisaatio/talous-hallinto/strategia>>. Luettu 9.3.2012.
- 9 Kiinteistörekisteri. 2012. Verkkodokumentti. Maanmittauslaitos.
<<http://www.maanmittauslaitos.fi/kiinteistot/rekisterit-otteet/kiinteistorekisteri>>. Luettu 9.3.2012.
- 10 Kiinteistörekisterilaki. 16.5.1985/392.
- 11 Laki oikeudesta yleisiin vesialueisiin. 1.4.1966/204.

- 12 Kalastuslaki. 16.4.1982/286.
- 13 Laki, sisältävä määräyksiä välirajasta vedessä ja vesialueen jaosta. 23.7.1902/31.
- 14 Yleiset vesialueet Metsähallituksen hallinnassa. 2012. Verkkodokumentti. Metsähallitus.
<<http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Luonnonvarat/Maajavesialueet/Yleisetvesialueet/Sivut/YleisetvesialueetMetsahallituksenhallinnassa.aspx>>. Luettu 9.3.2012.
- 15 Suomaa, Väinö. 1983. Vesialueiden ja vesijättöjen jaot sekä erillisiä vesijättöjä koskevat toimitukset. Teoksessa Maanmittaus Suomessa 1633–1983. Helsinki: Maanmittaushallitus.
- 16 Järvirekisteri. 2012. Verkkodokumentti. Suomen ympäristökeskus.
<<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=50109&lan=FI>>. Päivitetty 27.6.2011. Luettu 9.3.2012.
- 17 Suomen maakunnat. 2012. Verkkodokumentti. Järviwiki.
<http://www.jarviwiki.fi/wiki/Suomen_maakunnat>. Luettu 9.3.2012.
- 18 Vilska, Pekka. 2001. Yhteisten alueiden hallinto uudistuu. Artikkelii. Maankäyttö 1/2001, s. 44–46.
- 19 Kotkasaari, Timo. 2000. Yhteisaluelainsäädännön kehityspiirteitä. Teoksessa Juhla-julkaisu Erkki J. Hollo 1940–28/11-2000. Helsinki: Lakimiesliiton kustannus.
- 20 Tiitinen, Jorma. 1995. Suojelusta hyväksikäyttöön – Suomen kalastuslainsäädäntö 1900-luvulla. Teoksessa Kalaveteen piirretty viiva. Mikkeli: Helsingin yliopiston Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisuja no 37.
- 21 Kalastuslaki. 28.9.1951/503.
- 22 Kalastuslain kokonaisuudistus. 2012. Verkkodokumentti. Maa- ja metsätalousministeriö.
<http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/kalastus_riista_porot/vapaa_ajankalastus/kalastuslainkokonaisuudistus.html>. Luettu 9.3.2012.
- 23 Kalatalous. 2012. Verkkodokumentti. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.
<<http://www.ely-keskus.fi/fi/Elinkeinottojoasaaminenjakulttuuri/Kalatalous/Sivut/default.aspx>>. Päivitetty 23.11.2011. Luettu 9.3.2012.
- 24 Mikä on kalastusalue?. 2012. Verkkodokumentti. Kalatalouden Keskusliitto.
<<http://www.ahven.net/kalastusalue>>. Luettu 9.3.2012.
- 25 Kiinteistönmuodostamislaki. 12.4.1995/554.

Osakaskuntien pinta-alaluokitus maakunnittain

Maakunta	Pinta-alaluokitus																		Yhteisten vesialueiden osakaskunnat							
	<10 ha			10-49 ha			50-199 ha			200-999 ha			1000-9999 ha			≥10000 ha			kpl	ha						
	kpl	%	ha	kpl	%	ha	kpl	%	ha	kpl	%	ha	kpl	%	ha	kpl	%	ha	kpl	ha						
Etelä-Pohjanmaa	134	54 %	383	1 %	45	18 %	940	2 %	26	10 %	2565	6 %	31	13 %	13642	29 %	12	5 %	28928	62 %	0	0 %	0	0 %	248	46 458
Kanta-Häme	155	31 %	496	1 %	177	35 %	4660	10 %	116	23 %	11458	24 %	50	10 %	23947	50 %	3	1 %	6862	14 %	0	0 %	0	0 %	501	47 423
Keski-Pohjanmaa	33	43 %	139	0 %	17	22 %	350	1 %	8	11 %	1151	4 %	11	14 %	5581	17 %	7	9 %	25582	78 %	0	0 %	0	0 %	76	32 802
Pohjanmaa	74	30 %	208	0 %	57	23 %	1570	1 %	32	13 %	3381	1 %	33	14 %	17200	6 %	42	17 %	135745	50 %	6	2 %	111951	41 %	244	270 055
Pohjois-Pohjanmaa	371	47 %	1330	1 %	200	25 %	4528	2 %	95	12 %	9429	5 %	70	9 %	31765	16 %	60	8 %	155366	77 %	0	0 %	0	0 %	796	202 418
Päijät-Häme	282	43 %	958	1 %	162	25 %	3887	4 %	114	17 %	10966	11 %	72	11 %	31787	31 %	25	4 %	56572	54 %	0	0 %	0	0 %	655	104 170
Uusimaa	1325	54 %	4504	4 %	710	29 %	16722	14 %	319	13 %	32153	26 %	104	4 %	40552	33 %	12	0 %	26277	22 %	0	0 %	0	0 %	2470	121 470
Varsinais-Suomi	1852	55 %	5529	1 %	846	25 %	20027	4 %	429	13 %	37912	8 %	167	5 %	66158	15 %	55	2 %	173768	39 %	9	0 %	138497	31 %	3358	446 426
Yhteensä	4226	51 %	13547	1 %	2214	27 %	52683	4 %	1139	14 %	109015	9 %	538	6 %	230631	18 %	216	3 %	609100	48 %	15	0 %	250448	20 %	8348	1 271 221

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Luettelo rekisteröintivirheen sisältävistä kiinteistötunnuksista

Alla oleva lista sisältää yhteisten vesialueiden kiinteistötunnukset, joiden rekisteröity pinta-ala on merkitty virheellisesti maapinta-alaksi vesipinta-alan sijaan.

165-401-876-1
202-428-876-3
305-411-876-7
305-417-876-14
305-422-876-17
445-667-876-19
445-667-876-20
499-458-876-1
503-505-876-2
540-458-876-10
576-414-876-2
599-416-876-4
61-401-876-2
615-406-876-3
615-409-876-6
615-409-876-7
638-421-876-1
738-527-876-1
746-406-876-1
753-413-876-4
761-413-876-2
761-413-876-3
791-402-876-17
791-412-876-2
82-425-876-14
82-425-876-17
82-425-876-20
82-425-876-21
834-442-876-4
98-411-876-10
98-411-876-13

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Uusimaa

Kunta (kunta nro.)	Pinta-alaluokitus												Yhteisten vesialueiden osakaskunnat						
	<10 ha		10-49 ha		50-199 ha		200-999 ha		1000-9999 ha		≥10000		kpl	ha					
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	ha	ha					
Askola (18)	31	66 %	14	30 %	263	53 %	2	4 %	116	23 %	0	0 %	0	0 %	0	47	500		
Espoo (49)	61	55 %	231	3 %	36	32 %	875	11 %	12	11 %	1312	17 %	1	1 %	4959	64 %	0	111	7 711
Hanko (78)	10	23 %	42	1 %	16	36 %	403	10 %	12	27 %	1211	31 %	6	14 %	2287	58 %	0	44	3 943
Helsinki (91)	25	58 %	64	3 %	11	26 %	186	10 %	6	14 %	676	37 %	1	2 %	918	50 %	0	43	1 844
Hyvinkää (106)	9	47 %	24	2 %	4	21 %	105	8 %	4	21 %	466	37 %	2	11 %	649	52 %	0	19	1 245
Inkoo (149)	112	47 %	429	4 %	82	35 %	1913	17 %	29	12 %	2774	25 %	13	5 %	4482	41 %	1	237	10 942
Järvenpää (186)	11	73 %	20	20 %	4	27 %	83	80 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	15	103
Karjalohja (223)	22	42 %	82	2 %	13	25 %	292	8 %	11	21 %	1258	33 %	7	13 %	2188	57 %	0	53	3 820
Karkkila (224)	7	37 %	15	1 %	7	37 %	174	14 %	3	16 %	309	25 %	2	11 %	761	60 %	0	19	1 259
Kauniainen (235)	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0	0
Kerava (245)	1	50 %	8	41 %	1	50 %	11	59 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	2	19
Kirkkonummi (257)	85	52 %	314	5 %	44	27 %	917	15 %	30	18 %	3150	53 %	5	3 %	1583	27 %	0	164	5 965
Lapinjärvi (407)	3	21 %	22	2 %	6	43 %	97	10 %	3	21 %	359	37 %	2	14 %	488	51 %	0	14	966
Lohja (444)	44	37 %	144	2 %	43	36 %	1076	14 %	22	18 %	2118	28 %	11	9 %	4188	56 %	0	120	7 526
Lovisa (434)	132	53 %	491	3 %	67	27 %	1676	10 %	33	13 %	3263	20 %	13	5 %	6215	39 %	3	248	15 959
Myrskylä (504)	5	56 %	26	4 %	1	11 %	24	4 %	2	22 %	227	35 %	1	11 %	367	57 %	0	9	644
Mäntsälä (505)	24	57 %	104	6 %	6	14 %	104	6 %	11	26 %	1148	70 %	1	2 %	277	17 %	0	42	1 632
Nummi-Pusula (540)	45	51 %	112	3 %	31	35 %	794	23 %	9	10 %	655	19 %	3	3 %	718	21 %	1	89	3 419
Nurmijärvi (543)	10	53 %	36	10 %	8	42 %	152	45 %	1	5 %	154	45 %	0	0 %	0	0 %	0	19	342
Pornainen (611)	3	50 %	22	6 %	2	33 %	32	9 %	0	0 %	0	0 %	1	17 %	308	85 %	0	6	362
Porvoo (638)	132	52 %	435	2 %	76	30 %	1712	7 %	33	13 %	3220	14 %	9	4 %	3937	17 %	5	255	23 303
Pukkila (616)	7	70 %	35	30 %	2	20 %	27	24 %	1	10 %	52	46 %	0	0 %	0	0 %	0	10	113
Raasepori (710)	279	54 %	969	5 %	156	30 %	3811	20 %	64	12 %	6509	34 %	20	4 %	7997	41 %	0	519	19 287
Sipoo (753)	58	60 %	188	4 %	25	26 %	563	10 %	10	10 %	999	19 %	3	3 %	1837	34 %	1	97	5 370
Siuntio (755)	61	86 %	153	29 %	8	11 %	192	37 %	2	3 %	175	34 %	0	0 %	0	0 %	0	71	520
Tuusula (858)	17	71 %	41	7 %	3	13 %	94	15 %	4	17 %	482	78 %	0	0 %	0	0 %	0	24	618
Vantaa (92)	30	91 %	78	63 %	3	9 %	45	37 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	33	123
Vihtti (927)	101	63 %	297	8 %	41	26 %	1101	28 %	15	9 %	1519	39 %	3	2 %	1017	26 %	0	160	3 934
Yhteensä	1325	54 %	4504	4 %	710	29 %	16722	14 %	319	13 %	32153	26 %	104	4 %	40552	33 %	12	2470	121 470

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Varsinais-Suomi

Kunta (kunta nro.)	Pinta-alaluokitus															Yhteisten vesialueiden osakaskunnat										
	<10 ha			10-49 ha			50-199 ha			200-999 ha			1000-9999 ha			≥10000 ha			kpl	ha						
	kpl	ha	%	kpl	ha	%	kpl	ha	%	kpl	ha	%	kpl	ha	%	kpl	ha	%								
Aura (19)	21	100 %	47	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	21	47						
Kaarina (202)	69	65 %	207	11 %	29	27 %	721	39 %	7	7 %	593	32 %	1	1 %	314	17 %	0	0 %	106	1 835						
Kemionsaari (322)	108	36 %	460	1 %	97	33 %	2207	2 %	58	19 %	1227	1 %	23	8 %	8236	9 %	10	3 %	33357	37 %	2	1 %	40060	44 %	298	90 086
Koskitti (284)	17	94 %	63	85 %	1	6 %	11	15 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	18	75
Kustavi (304)	91	52 %	339	3 %	51	29 %	1221	12 %	27	15 %	2383	24 %	5	3 %	2065	21 %	1	1 %	3967	40 %	0	0 %	0	0 %	175	9 975
Laitila (400)	44	59 %	142	10 %	23	31 %	542	38 %	8	11 %	739	52 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	75	1 423
Lieto (423)	39	98 %	87	57 %	0	0 %	0	0 %	1	3 %	67	43 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	40	153
Loimaa (430)	65	88 %	239	62 %	9	12 %	145	38 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	74	384
Marttila (480)	24	100 %	50	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	24	50
Masku (481)	64	60 %	132	7 %	31	29 %	650	36 %	11	10 %	1036	57 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	106	1 818
Mynämäki (503)	90	83 %	167	17 %	15	14 %	328	33 %	3	3 %	290	29 %	1	1 %	206	21 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	109	991
Naantali (529)	124	39 %	424	2 %	93	29 %	2264	9 %	65	21 %	7046	28 %	33	10 %	10867	43 %	2	1 %	4530	18 %	0	0 %	0	0 %	317	25 131
Nousiainen (538)	26	96 %	20	48 %	1	4 %	22	52 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	27	41
Oripää (561)	4	100 %	9	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	4	9
Paimio (577)	60	95 %	119	58 %	2	3 %	28	14 %	1	2 %	59	29 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	63	206
Parainen (445)	262	43 %	989	0 %	158	26 %	3856	2 %	95	16 %	9602	4 %	55	9 %	26507	11 %	31	5 %	105754	43 %	7	1 %	98436	40 %	608	245 144
Pyhäranta (631)	15	42 %	21	1 %	9	25 %	210	5 %	6	17 %	726	17 %	5	14 %	2177	51 %	1	3 %	1095	26 %	0	0 %	0	0 %	36	4 229
Pöytyä (636)	46	88 %	117	6 %	3	6 %	73	4 %	1	2 %	159	8 %	1	2 %	508	25 %	1	2 %	1173	58 %	0	0 %	0	0 %	52	2 030
Raisio (680)	11	92 %	41	62 %	1	8 %	25	38 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	12	66
Rusko (704)	20	100 %	18	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	20	18
Salo (734)	247	58 %	665	5 %	119	28 %	2964	23 %	50	12 %	4955	39 %	11	3 %	4200	33 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	427	12 783
Sauvo (738)	60	55 %	170	4 %	26	24 %	659	16 %	18	17 %	1695	42 %	5	5 %	1474	37 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	109	3 998
Somero (761)	28	47 %	81	3 %	18	31 %	392	16 %	9	15 %	967	39 %	4	7 %	1042	42 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	59	2 483
Taivassalo (833)	64	51 %	294	10 %	44	35 %	892	31 %	16	13 %	1205	42 %	1	1 %	505	17 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	125	2 895
Tarvasjoki (838)	15	100 %	28	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	15	28
Turku (853)	77	64 %	141	4 %	21	18 %	556	16 %	18	15 %	1794	50 %	4	3 %	1091	30 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	120	3 582
Uusikaupunki (895)	108	45 %	319	1 %	73	30 %	1767	5 %	33	14 %	3219	9 %	18	7 %	6967	19 %	9	4 %	23891	66 %	0	0 %	0	0 %	241	36 163
Vehmaa (918)	53	69 %	139	18 %	22	29 %	495	63 %	2	3 %	152	19 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	77	785
Yhteensä	1852	55 %	5529	1 %	846	25 %	20027	4 %	429	13 %	37912	8 %	167	5 %	66158	15 %	55	2 %	173768	39 %	9	0 %	138497	31 %	3358	446 426

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Kanta-Häme

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Kanta-Häme																								
Kunta (kunta nro.)	Pinta-alaluokitus												Yhteisten vesialueiden osakaskunnat											
	<10 ha		10-49 ha		50-199 ha		200-999 ha		1000-9999 ha		≥10000		kpl	ha										
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%												
Forssa (61)	11	52 %	31	7 %	6	29 %	112	26 %	4	19 %	288	67 %	0	0 %	0	0 %	21	431						
Hattula (82)	25	28 %	82	1 %	32	36 %	896	15 %	24	27 %	2215	36 %	7	8 %	2929	48 %	0	6 122						
Hausjärvi (86)	8	44 %	21	2 %	6	33 %	159	18 %	3	17 %	390	44 %	1	6 %	313	35 %	0	883						
Humppila (103)	3	50 %	11	17 %	3	50 %	54	83 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	6	65						
Hämeenlinna (109)	57	32 %	193	1 %	53	30 %	1421	6 %	43	24 %	4181	18 %	23	13 %	11716	51 %	2	23 086						
Janakkala (165)	8	17 %	17	0 %	18	39 %	518	13 %	17	37 %	1762	46 %	3	7 %	1558	40 %	0	3 855						
Jokioinen (169)	3	33 %	15	10 %	6	67 %	139	90 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	9	155						
Loppi (433)	13	21 %	34	1 %	32	52 %	890	17 %	9	15 %	787	15 %	7	11 %	3631	68 %	0	5 341						
Riihimäki (694)	4	40 %	3	1 %	4	40 %	77	18 %	1	10 %	62	15 %	1	10 %	280	66 %	0	422						
Tammela (834)	18	32 %	61	1 %	15	26 %	362	5 %	15	26 %	1774	25 %	8	14 %	3521	50 %	1	7 005						
Ypäjä (981)	5	71 %	27	47 %	2	29 %	31	53 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	7	58						
Yhteensä	155	31 %	496	1 %	177	35 %	4660	10 %	116	23 %	11458	24 %	50	10 %	23947	50 %	3	1 %	6862	14 %	0	0	501	47 423

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Päijät-Häme

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Päijät-Häme																			
Kunta (kunta nro.)	Pinta-alaluokitus												Yhteisten vesialueiden osakaskunnat						
	<10 ha		10-49 ha		50-199 ha		200-999 ha		1000-9999 ha		≥10000		kpl	ha					
Asikkala (16)	10	29 %	21	0 %	3	9 %	89	0 %	5	15 %	512	3 %	8	24 %	15314	75 %	0	34	20 447
Hartola (81)	2	7 %	8	0 %	4	14 %	116	1 %	9	31 %	791	5 %	11	38 %	4417	26 %	0	29	17 214
Heinola (111)	106	51 %	350	3 %	67	32 %	1551	15 %	26	12 %	2506	24 %	8	4 %	3247	31 %	0	209	10 638
Hollola (98)	51	56 %	112	2 %	16	18 %	368	6 %	16	18 %	1560	26 %	7	8 %	2722	45 %	0	91	6 031
Hämeenkoski (283)	14	56 %	45	5 %	7	28 %	143	17 %	2	8 %	171	21 %	2	8 %	463	56 %	0	25	822
Kärkölä (316)	6	55 %	29	9 %	2	18 %	47	14 %	3	27 %	253	77 %	0	0 %	0	0 %	0	11	329
Lahti (398)	18	67 %	65	8 %	5	19 %	144	18 %	3	11 %	235	29 %	1	4 %	371	45 %	0	27	815
Nastola (532)	4	21 %	26	1 %	4	21 %	109	3 %	6	32 %	617	17 %	4	21 %	1731	49 %	0	19	3 532
Orimattila (560)	7	35 %	38	1 %	7	35 %	192	6 %	1	5 %	148	5 %	5	25 %	2588	87 %	0	20	2 966
Padasjoki (576)	16	28 %	59	0 %	12	21 %	280	2 %	15	26 %	1473	8 %	11	19 %	5280	29 %	0	58	18 147
Sysmä (781)	48	36 %	206	1 %	35	27 %	849	4 %	28	21 %	2701	12 %	15	11 %	6458	28 %	0	132	23 230
Yhteensä	282	43 %	958	1 %	162	25 %	3887	4 %	114	17 %	10966	11 %	72	11 %	31787	31 %	0	655	104 170

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Etelä-Pohjanmaa

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Etelä-Pohjanmaa		Pinta-alaluokitus												Yhteisten vesialueiden osakaskunnat												
		<10 ha		10-49 ha		50-199 ha		200-999 ha		1000-9999 ha		≥10000		kpl	ha											
		kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%													
Kunta (kunta nro.)																										
Aialjärvi (5)	12	48 %	29	1 %	5	20 %	121	3 %	2	8 %	171	4 %	5	20 %	2735	59 %	1	4 %	1565	34 %	0	0 %	0	0 %	25	4 621
Alavus (10)	11	61 %	33	1 %	4	22 %	67	1 %	2	11 %	228	5 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	4521	93 %	0	0 %	0	0 %	18	4 850
Evijärvi (52)	9	41 %	32	1 %	6	27 %	112	3 %	1	5 %	162	4 %	6	27 %	3488	92 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	22	3 795
Ilmajoki (145)	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %	251	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	251
Isojoki (151)	5	56 %	35	7 %	2	22 %	41	8 %	1	11 %	100	20 %	1	11 %	317	64 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	9	492
Jalasjärvi (164)	33	87 %	43	7 %	3	8 %	49	8 %	1	3 %	61	10 %	1	3 %	472	75 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	38	626
Karjoki (218)	6	75 %	11	11 %	1	13 %	21	22 %	1	13 %	64	67 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	8	95
Kauhajoki (232)	6	60 %	15	1 %	2	20 %	33	3 %	1	10 %	97	8 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1060	88 %	0	0 %	0	0 %	10	1 205
Kauhava (233)	7	41 %	29	2 %	3	18 %	79	5 %	3	18 %	325	19 %	4	24 %	1310	75 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	17	1 743
Kuortane (300)	2	67 %	2	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2526	100 %	0	0 %	0	0 %	3	2 528
Kurikka (301)	2	50 %	3	2 %	1	25 %	13	6 %	1	25 %	199	92 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	4	215
Lappajärvi (403)	2	33 %	5	0 %	2	33 %	23	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	8536	100 %	0	0 %	0	0 %	6	8 564
Lapua (408)	1	14 %	9	1 %	2	29 %	51	4 %	2	29 %	288	23 %	2	29 %	911	72 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	7	1 259
Seinäjoki (743)	17	59 %	43	4 %	6	21 %	150	15 %	4	14 %	358	36 %	2	7 %	446	45 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	29	998
Soini (759)	6	33 %	13	1 %	5	28 %	102	7 %	4	22 %	294	19 %	3	17 %	1124	73 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	18	1 533
Teuva (846)	1	50 %	2	3 %	0	0 %	0	0 %	1	50 %	88	97 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	90
Töysä (863)	1	33 %	6	0 %	1	33 %	11	1 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1739	99 %	0	0 %	0	0 %	3	1 757
Vimpeli (934)	1	33 %	10	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	33 %	375	18 %	1	33 %	1672	81 %	0	0 %	0	0 %	3	2 056
Ähtäri (989)	12	48 %	60	1 %	2	8 %	66	1 %	2	8 %	130	1 %	5	20 %	2213	23 %	4	16 %	7309	75 %	0	0 %	0	0 %	25	9 777
Yhteensä	134	54 %	383	1 %	45	18 %	940	2 %	26	10 %	2565	6 %	31	13 %	13642	29 %	12	5 %	28928	62 %	0	0 %	0	0 %	248	46 458

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Pohjanmaa

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Pohjanmaa		Pinta-alaluokitus																		Yhteisten vesialueiden osakaskunnat	
		<10 ha		10-49 ha		50-199 ha		200-999 ha		1000-9999 ha		≥10000 ha		kpl		ha					
		kpl	%	ha	%	kpl	%	ha	%	kpl	%	ha	%	kpl	%	ha	%	kpl	ha		
Kunta (kunta nro.)																					
Isokyrö (152)	5	33 %	31	13 %	10	67 %	203	87 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	15	234	
Korsnäs (280)	2	40 %	2	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	3	60 %	17003	100 %	0	0 %	5	17 005	
Kristiinankaupunki (287)	4	22 %	9	0 %	6	33 %	180	2 %	3	17 %	1986	19 %	3	17 %	7951	77 %	0	0 %	18	10 275	
Kruunupyö (288)	5	45 %	23	1 %	1	9 %	46	2 %	3	27 %	271	10 %	0	0 %	2257	87 %	0	0 %	11	2 597	
Laihia (399)	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %	112	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	112	
Luoto (440)	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	100 %	16312	100 %	0	0 %	2	16 312	
Maaiahti (475)	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	33 %	5222	10 %	2	67 %	3	53 097	
Mustasaari (499)	18	27 %	61	0 %	9	13 %	215	0 %	13	19 %	6650	10 %	9	13 %	29827	43 %	2	3 %	67	68 678	
Närpiö (545)	4	21 %	2	0 %	3	16 %	72	0 %	3	16 %	943	5 %	8	42 %	18981	95 %	0	0 %	19	20 072	
Pedersören kunta (599)	18	44 %	55	1 %	19	46 %	572	15 %	2	5 %	227	6 %	1	2 %	2255	60 %	0	0 %	41	3 769	
Pietarsaari (598)	1	17 %	0	0 %	1	17 %	25	1 %	2	33 %	915	31 %	1	17 %	1838	63 %	0	0 %	6	2 940	
Uusikaarlepyy (893)	1	11 %	6	0 %	2	22 %	52	0 %	1	11 %	313	1 %	5	56 %	20903	98 %	0	0 %	9	21 275	
Vaasa (905)	2	40 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	40 %	4427	23 %	1	20 %	5	19 614	
Vähäkyrö (942)	2	50 %	1	1 %	0	0 %	0	0 %	2	50 %	194	99 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	4	196	
Vöyri (946)	12	32 %	18	0 %	6	16 %	204	1 %	10	26 %	5731	17 %	5	13 %	8768	26 %	1	3 %	38	33 879	
Yhteensä	74	30 %	208	0 %	57	23 %	1570	1 %	32	13 %	3381	1 %	33	14 %	17200	6 %	42	17 %	244	270 055	

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Keski-Pohjanmaa

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Keski-Pohjanmaa																								
Kunta (kunta nro.)	Pinta-alaluokitus												Yhteisten vesialueiden osakaskunnat											
	<10 ha			10-49 ha			50-199 ha			200-999 ha			1000-9999 ha			≥10000								
	kpl	%	ha	kpl	%	ha	kpl	%	ha	kpl	%	ha	kpl	%	ha	kpl	ha							
Halsua (74)	1	33 %	8	1 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	3	947
Kannus (217)	4	36 %	17	7 %	6	55 %	102	40 %	1	9 %	136	53 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	11	254
Kaustinen (236)	2	50 %	9	1 %	1	25 %	38	6 %	0	0 %	0	0 %	1	25 %	550	92 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	4	597
Kokkola (272)	10	34 %	34	0 %	7	24 %	144	1 %	3	10 %	424	2 %	3	10 %	1654	7 %	6	21 %	20745	90 %	0	0 %	29	23 000
Lestijärvi (421)	0	0 %	0	0 %	1	33 %	26	1 %	1	33 %	110	2 %	0	0 %	0	0 %	1	33 %	4837	97 %	0	0 %	3	4 973
Perho (584)	2	40 %	1	0 %	0	0 %	0	0 %	1	20 %	125	8 %	2	40 %	1362	92 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	5	1 487
Toholampi (849)	5	83 %	27	14 %	0	0 %	0	0 %	1	17 %	171	86 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	6	199
Veteli (924)	9	60 %	44	3 %	2	13 %	40	3 %	1	7 %	185	14 %	3	20 %	1076	80 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	15	1 345
Yhteensä	33	43 %	139	0 %	17	22 %	350	1 %	8	11 %	1151	4 %	11	14 %	5581	17 %	7	9 %	25582	78 %	0	0 %	76	32 802

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskuntien pinta-alaluokitus kunnittain: Pohjois-Pohjanmaa

Kunta (kunta nro.)	Pinta-alaluokitus																	Yhteisten vesialueiden osakaskunnat		
	<10 ha		10-49 ha		50-199 ha		200-999 ha		1000-9999 ha		?10000		kpl	ha	%	kpl	ha	%		
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%								
Alavieska (9)	3	50 %	16	22 %	3	50 %	58	78 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	6	74
Haapajarvi (69)	23	74 %	61	11 %	1	3 %	70	13 %	1	3 %	302	56 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	31	541
Haapavesi (71)	2	25 %	14	0 %	1	13 %	15	0 %	2	25 %	263	7 %	1	13 %	895	23 %	2	25 %	2684	3 870
Hailuoto (72)	2	100 %	1	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	1
Haukipudas (84)	9	56 %	36	0 %	3	19 %	66	1 %	0	0 %	0	0 %	2	13 %	995	13 %	2	13 %	6373	7 469
Il (139)	51	66 %	136	1 %	10	13 %	251	2 %	7	9 %	589	4 %	4	5 %	1610	12 %	5	6 %	11061	13 647
Kalajokki (208)	4	22 %	11	0 %	4	22 %	106	1 %	3	17 %	224	2 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	2
Kempele (244)	1	100 %	2	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	1
Kiirinki (255)	6	50 %	15	1 %	4	33 %	80	7 %	0	0 %	0	0 %	2	17 %	1035	92 %	0	0 %	0	12
Kuusamo (305)	26	30 %	101	0 %	20	23 %	426	1 %	12	14 %	1182	2 %	6	7 %	2258	3 %	24	27 %	69872	73 840
Karsamaki (317)	2	33 %	7	2 %	1	17 %	12	4 %	3	50 %	302	94 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	6
Luminka (425)	5	45 %	19	1 %	3	27 %	44	3 %	0	0 %	0	0 %	3	27 %	1510	96 %	0	0 %	0	11
Lumijoki (436)	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	50 %	698	12 %	1	50 %	5235	5 933
Merijarvi (483)	1	100 %	5	100 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	1
Muhos (494)	3	38 %	14	2 %	0	0 %	0	0 %	3	38 %	405	44 %	2	25 %	501	54 %	0	0 %	0	8
Nivala (535)	9	60 %	34	12 %	4	27 %	100	36 %	2	13 %	144	52 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	15
Oulainen (563)	4	44 %	14	1 %	0	0 %	0	0 %	4	44 %	487	50 %	1	11 %	479	49 %	0	0 %	0	9
Oulu (564)	23	79 %	93	5 %	3	10 %	46	2 %	0	0 %	0	0 %	2	7 %	586	30 %	1	3 %	1236	1 960
Oulunsalo (567)	1	33 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	33 %	727	8 %	1	33 %	7991	8 718
Pudasjarvi (615)	58	40 %	237	1 %	51	35 %	1102	7 %	19	13 %	1913	12 %	12	8 %	6245	38 %	5	3 %	6911	16 408
Pyhajoki (625)	1	14 %	1	0 %	1	14 %	46	1 %	1	14 %	149	3 %	3	43 %	2315	50 %	1	14 %	2086	4 597
Pyhajarvi (626)	2	20 %	3	0 %	2	20 %	35	0 %	1	10 %	67	0 %	0	0 %	0	0 %	5	50 %	15151	15 256
Pyhanta (630)	21	72 %	56	5 %	5	17 %	96	8 %	1	3 %	83	7 %	2	7 %	976	81 %	0	0 %	0	29
Raate (678)	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	4	80 %	2104	53 %	1	20 %	1873	3 978
Reisjarvi (691)	23	79 %	53	2 %	5	17 %	85	4 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	3 %	2193	2 331
Sievi (746)	7	64 %	14	4 %	3	27 %	113	33 %	0	0 %	0	0 %	1	9 %	220	63 %	0	0 %	0	11
Sillajoki (748)	10	56 %	38	0 %	1	6 %	19	0 %	4	22 %	466	5 %	1	6 %	251	3 %	2	11 %	9103	9 877
Sillalaita (791)	21	64 %	37	2 %	4	12 %	85	4 %	5	15 %	598	30 %	3	9 %	1301	64 %	0	0 %	0	33
Taivaikoski (832)	28	27 %	116	1 %	45	44 %	1104	12 %	20	19 %	1792	20 %	7	7 %	2448	27 %	3	3 %	3581	9 042
Tyrnava (859)	3	30 %	23	8 %	6	60 %	158	55 %	2	7 %	270	8 %	4	14 %	1786	51 %	1	3 %	1078	288
Urajarvi (889)	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	4	80 %	317	56 %	1	20 %	251	44 %	0	0 %	0	29
Vihanti (926)	8	73 %	120	14 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	3	27 %	737	86 %	0	0 %	0	5
Yli-II (972)	5	63 %	8	3 %	2	25 %	24	8 %	0	0 %	0	0 %	1	13 %	259	89 %	0	0 %	0	11
Yliveska	371	47 %	1330	1 %	200	25 %	4528	2 %	95	12 %	9429	5 %	170	9 %	31765	16 %	60	8 %	155366	202 418
Yhteensa	371	47 %	1330	1 %	200	25 %	4528	2 %	95	12 %	9429	5 %	170	9 %	31765	16 %	60	8 %	155366	202 418

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus maakunnittain

Maakunta	Osakaskiinteistöluokitus																		Yhteisten vesialueiden osakaskunnat	
	0 kpl*		1-9 kpl		10-49 kpl		50-149 kpl		150-499 kpl		500-1999 kpl		≥2000 kpl		kpl	ha				
	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha						
Etelä-Pohjanmaa	3	146	0	37	15	1025	42	17	15751	34	17	11180	11	4	248	46	458			
Kanta-Häme	6	345	1	71	14	5558	156	31	19200	40	13	9423	0	0	501	47	423			
Keski-Pohjanmaa	0	0	0	10	13	870	20	26	15272	47	7	14049	0	0	76	32	802			
Pohjanmaa	3	0	0	16	7	3182	46	19	63814	24	49	160327	4	2	244	270	055			
Pohjois-Pohjanmaa	95	12	535	335	42	7050	51	6	78394	39	52	89820	6	1	796	202	418			
Päijät-Häme	6	1161	1	263	40	10368	106	16	34574	33	29	28373	1	0	655	104	170			
Uusimaa	14	1	71	1205	49	29240	394	16	25437	21	17	2714	0	0	2470	121	470			
Varsinais-Suomi	20	1	164	1555	46	212665	449	13	43010	10	1	508	0	0	3358	446	426			
Yhteensä	147	2	2421	3492	42	2584	1264	15	295453	23	185	316393	22	0	8348	1	271			

0* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Uusimaa

Kunta (kunta nro.)	Osakaskiinteistöluokitus												Yht. vesialueiden osakaskunnat													
	0 kpl*			1-9 kpl			10-49 kpl			50-149 kpl			150-499 kpl			500-1999 kpl			≥2000							
	kpl	%	ha	kpl	%	ha	kpl	%	ha	kpl	%	ha	kpl	%	ha	kpl	%	ha	kpl	ha						
Askola (18)	0	0	0	14	30	66	13	14	30	225	45	10	21	87	17	9	19	122	24	0	0	0	47	500		
Espoo (49)	6	5	4	28	25	379	5	31	28	1028	13	28	25	5364	70	14	13	650	8	4	4	4	286	4	111	7 711
Hanko (78)	0	0	0	23	52	1289	33	14	32	1708	43	3	7	70	2	4	9	875	22	0	0	0	0	44	3 943	
Helsinki (91)	0	0	0	27	63	578	31	9	21	1197	65	5	12	28	2	1	2	14	1	1	2	26	1	43	1 844	
Hyvinkää (106)	0	0	0	6	32	14	1	3	16	116	9	8	42	683	55	2	11	431	35	0	0	0	0	19	1 245	
Inkoo (149)	0	0	0	153	65	7425	68	64	27	2621	24	15	6	347	3	4	2	524	5	1	0	25	0	237	10 942	
Järvenpää (186)	0	0	0	5	33	11	11	7	47	26	25	1	7	20	19	1	7	23	22	1	7	24	23	15	103	
Karjalohja (223)	0	0	0	15	28	220	6	18	34	758	20	14	26	1219	32	6	11	1623	42	0	0	0	0	53	3 820	
Karkkila (224)	0	0	0	1	5	4	0	10	53	183	15	6	32	418	33	2	11	654	52	0	0	0	0	19	1 259	
Kauniainen (235)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Kerava (245)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Kirkkonummi (257)	1	1	21	84	51	1929	32	50	30	2090	35	19	12	1169	20	9	5	579	10	1	1	198	3	164	5 965	
Lapinjärvi (407)	0	0	0	1	7	3	0	3	21	88	9	8	57	570	59	2	14	305	32	0	0	0	0	14	966	
Lohja (444)	0	0	0	29	24	405	5	40	33	1081	14	32	27	2746	36	19	16	3294	44	0	0	0	0	120	7 526	
Lovisa (434)	0	0	0	157	63	6321	40	48	19	6088	38	41	17	3429	21	2	1	121	1	0	0	0	0	248	15 959	
Myrskylä (504)	0	0	0	0	0	0	0	1	11	7	1	5	56	269	42	2	22	0	0	0	11	367	57	9	644	
Mäntsälä (505)	0	0	0	9	21	31	2	6	14	93	6	14	33	592	36	13	31	916	56	0	0	0	0	42	1 632	
Nummi-Pusula (540)	0	0	0	20	22	87	3	34	38	789	23	31	35	1142	33	3	3	261	8	1	1	1140	33	89	3 419	
Nurmijärvi (543)	3	16	34	1	5	5	1	1	5	11	3	6	32	65	19	7	37	74	22	1	5	154	45	19	342	
Pornainen (611)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	50	22	6	2	33	32	9	1	17	308	85	6	362	
Porvoo (638)	0	0	0	142	56	3634	16	64	25	3236	14	37	15	4448	19	12	5	11986	51	0	0	0	0	255	23 303	
Pukilla (616)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	80	95	84	2	20	18	16	0	0	0	0	10	113	
Raasepori (710)	0	0	0	341	66	8325	43	140	27	5637	29	36	7	5285	27	2	0	40	0	0	0	0	0	519	19 287	
Sipoo (753)	1	1	9	38	39	1074	20	19	20	276	5	16	16	2181	41	23	24	1839	34	0	0	0	0	97	5 370	
Siuntio (755)	0	0	0	34	48	69	13	24	34	219	42	13	18	232	45	0	0	0	0	0	0	0	0	71	520	
Tuusula (858)	2	8	3	6	25	12	2	5	21	72	12	3	13	108	18	6	25	255	41	2	8	168	27	24	618	
Vantaa (92)	1	3	0	10	30	16	13	8	24	32	26	5	15	13	10	7	21	56	45	2	6	7	5	33	123	
Vihtti (927)	0	0	0	61	38	363	9	59	37	1659	42	27	17	1176	30	13	8	736	19	0	0	0	0	160	3 934	
Yhteensä	14	1	71	1205	49	32260	27	672	27	29240	24	394	16	31778	26	168	7	25437	21	17	1	2714	2	2470	121 470	

O* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaahtavat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Varsinais-Suomi

Kunta (kunta no.)	Osakaskiinteistöluokitus															Yht. vesialueiden osakaskunnat		
	0 kpl*		1-9 kpl		10-49 kpl		50-149 kpl		150-499 kpl		500-1999 kpl		≥2000		kpl	ha		
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	ha		
Aura (19)	0	0%	2	10%	17	81%	36	77%	2	10%	7	15%	0	0%	0	0%	21	47
Kaarina (202)	1	1%	61	58%	32	30%	804	44%	10	9%	205	11%	2	2%	6	0%	106	1 835
Kemiönsaari (322)	0	0%	172	58%	93	31%	53812	60%	31	10%	8975	10%	2	1%	19784	22%	298	90 086
KoskiTI (284)	0	0%	0	0%	9	50%	23	30%	8	44%	43	57%	1	6%	9	13%	18	75
Kustavi (304)	0	0%	120	69%	40	23%	2050	21%	15	9%	948	10%	0	0%	0	0%	175	9 975
Laitila (400)	0	0%	14	19%	29	39%	250	18%	29	39%	935	66%	3	4%	111	8%	75	1 423
Lieto (423)	0	0%	8	20%	24	60%	119	78%	8	20%	22	14%	0	0%	0	0%	40	153
Loimaa (430)	0	0%	15	20%	40	54%	189	49%	16	22%	112	29%	3	4%	37	10%	74	384
Marttila (480)	0	0%	4	17%	11	46%	27	55%	9	38%	19	38%	0	0%	0	0%	24	50
Masku (481)	2	2%	56	53%	34	32%	788	43%	14	13%	397	22%	0	0%	0	0%	106	1 818
Mynämäki (503)	0	0%	44	40%	57	52%	382	39%	8	7%	187	19%	0	0%	0	0%	109	991
Naantali (529)	1	0%	177	56%	114	36%	10303	41%	25	8%	7163	29%	0	0%	0	0%	317	25 131
Nousiainen (538)	0	0%	9	33%	13	48%	11	26%	5	19%	27	66%	0	0%	0	0%	27	41
Oripää (561)	2	50%	0	0%	0	0%	0	0%	1	25%	4	44%	1	25%	5	55%	4	9
Paimio (577)	0	0%	35	56%	27	43%	121	59%	1	2%	1	0%	0	0%	0	0%	63	206
Parainen (445)	0	0%	342	56%	193	32%	125412	51%	70	12%	88051	36%	3	0%	8244	3%	608	245 144
Pyhäranta (631)	6	17%	1	3%	8	22%	362	9%	16	44%	2728	65%	5	14%	1043	25%	36	4 229
Pöytyä (636)	0	0%	5	10%	27	52%	59	3%	12	23%	191	9%	7	13%	1262	62%	52	2 030
Raisio (680)	0	0%	3	25%	7	58%	24	37%	2	17%	14	22%	0	0%	0	0%	12	66
Rusko (704)	1	5%	4	20%	12	60%	7	40%	3	15%	7	43%	0	0%	0	0%	20	18
Salo (734)	2	0%	143	33%	187	44%	4357	34%	81	19%	4486	35%	14	3%	1510	12%	427	12 783
Sauvo (738)	0	0%	67	61%	38	35%	2185	55%	4	4%	791	20%	0	0%	0	0%	109	3 998
Somero (761)	2	3%	64	3%	12	20%	351	14%	29	49%	1156	47%	11	19%	900	36%	59	2 483
Taivassalo (833)	0	0%	85	68%	32	26%	664	23%	8	6%	650	22%	0	0%	0	0%	125	2 895
Tarvasjoki (838)	0	0%	3	20%	9	60%	14	52%	3	20%	9	32%	0	0%	0	0%	15	28
Turku (853)	3	3%	1	0%	34	28%	495	14%	21	18%	1968	55%	3	3%	303	8%	120	3 582
Uusikaupunki (895)	0	0%	101	42%	116	48%	8934	25%	18	7%	14093	39%	6	2%	9775	27%	241	36 163
Vehmaa (918)	0	0%	45	58%	31	40%	563	72%	0	0%	0	0%	1	1%	21	3%	77	785
Yhteensä	20	1%	164	0%	1555	46%	56889	13%	1271	38%	212665	48%	449	13%	133191	30%	3358	446 426

0* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Kanta-Häme

Kunta (kunta nro.)		Osakaskiinteistöluokitus																		Yht. vesialueiden osakaskunnat					
		0 kpl*		1-9 kpl		10-49 kpl		50-149 kpl		150-499 kpl		500-1999 kpl		≥2000		kpl	ha								
		kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%			kpl	%						
Forssa (61)		0	0	1	5	3	1	6	29	16	4	8	38	135	31	6	29	277	64	0	0	0	0	21	431
Hattula (82)		1	1	28	32	749	12	27	31	1200	20	10	11	809	13	22	25	3365	55	0	0	0	88	6 122	
Hausjärvi (86)		0	0	1	6	2	0	2	11	28	3	6	33	509	58	9	50	344	39	0	0	0	18	883	
Humppila (103)		0	0	0	0	0	0	1	17	0	0	3	50	30	46	2	33	35	54	0	0	0	6	65	
Hameenlinna (109)		0	0	24	13	407	2	58	33	2202	10	61	34	5343	23	32	18	10502	45	3	2	4632	178	23 086	
Janakkala (165)		2	4	5	11	150	4	11	24	731	19	16	35	1008	26	11	24	883	23	1	2	966	46	3 855	
Jokioinen (169)		0	0	0	0	0	0	3	33	73	47	4	44	64	41	2	22	18	12	0	0	0	9	155	
Loppi (433)		1	2	9	15	137	3	20	33	584	11	16	26	1154	22	8	13	961	18	7	11	2506	61	5 341	
Riihimäki (694)		0	0	0	0	0	0	3	30	33	8	7	70	389	92	0	0	0	0	0	0	0	10	422	
Tammela (834)		2	4	3	5	6	0	14	25	691	10	22	39	2003	29	14	25	2758	39	2	4	1319	57	7 005	
Ypäjä (981)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	43	29	51	4	57	58	100	0	0	0	7	58	
Yhteensä		6	1	71	14	1453	3	145	29	5558	12	156	31	11472	24	110	22	19200	40	13	3	9423	501	47 423	

0* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Päijät-Häme

Kunta (kunta nro.)		Osakaskiinteistöluokitus																Yht. vesialueiden osakaskunnat										
		0 kpl*		1-9 kpl		10-49 kpl		50-149 kpl		150-499 kpl		500-1999 kpl		≥2000 kpl		kpl	ha											
		kpl	%	ha	%	kpl	%	ha	%	kpl	%	ha	%	kpl	%			ha	%									
Asikkala (16)	0	0	0	0	4	12	220	1	9	26	2145	10	9	26	8731	43	8	24	9331	46	0	0	0	0	0	0	34	20 447
Hartola (81)	2	7	1026	6	5	17	204	1	5	17	1327	8	4	14	2731	16	3	10	1836	11	1	3	9033	52	29	17 214		
Heinola (111)	2	1	123	1	114	55	1139	11	16	8	1612	15	17	8	5893	55	1	0	74	1	0	0	0	0	0	209	10 638	
Hollola (98)	0	0	0	0	43	47	277	5	21	23	2047	34	18	20	694	12	8	1	16	0	0	0	0	0	0	91	6 031	
Hämeenkoski (283)	0	0	0	0	2	8	6	1	12	48	695	85	1	4	10	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25	822	
Kärkölä (316)	0	0	0	0	1	9	5	2	6	55	170	52	0	0	0	0	0	1	9	138	42	0	0	0	0	11	329	
Lahiti (398)	0	0	0	0	8	30	130	16	6	22	62	8	2	7	72	9	2	7	373	46	0	0	0	0	0	27	815	
Nastola (532)	0	0	0	0	1	5	3	0	1	5	36	1	8	42	2006	57	3	16	1147	32	0	0	0	0	0	19	3 532	
Orimattila (560)	0	0	0	0	0	0	0	0	6	30	1402	47	11	55	887	30	2	10	676	23	0	0	0	0	0	20	2 966	
Padasjoki (576)	2	3	11	0	14	24	813	4	14	24	4393	24	4	7	3779	21	3	5	7082	39	0	0	0	0	0	58	18 147	
Sysmä (781)	0	0	0	0	71	54	2518	11	13	10	3008	13	10	8	7468	32	5	4	7701	33	0	0	0	0	0	132	23 230	
Yhteensä	6	1	1161	1	263	40	5118	5	106	16	15545	15	74	11	34574	33	29	4	28373	27	1	0	0	0	0	0	655	104 170

O* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Etelä-Pohjanmaa

Kunta (kunta nro.)	Osakaskiinteistöluokitus																		Yht. vesialueiden osakaskunnat													
	0 kpl*		1-9 kpl		10-49 kpl		50-149 kpl		150-499 kpl		500-1999 kpl		≥2000 kpl		kpl	ha																
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%																		
Alajärvi (5)	1	4 %	84	2 %	8	32 %	43	1 %	7	28 %	77	2 %	4	16 %	835	18 %	1	4 %	281	6 %	4	16 %	3300	71 %	0	0 %	0	0 %	25	4 621		
Alavus (10)	0	0 %	0	0 %	7	39 %	28	1 %	10	56 %	301	6 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	6 %	4521	93 %	18	4 850
Evijärvi (52)	0	0 %	0	0 %	2	9 %	35	1 %	8	36 %	44	1 %	5	23 %	65	2 %	7	32 %	3650	96 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	22	3 795		
Ilmajoki (145)	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %	251	100 %	1	251		
Isojoki (151)	0	0 %	0	0 %	2	22 %	25	5 %	2	22 %	12	2 %	3	33 %	38	8 %	1	11 %	100	20 %	1	11 %	317	64 %	0	0 %	0	0 %	9	492		
Jalasjärvi (164)	0	0 %	0	0 %	3	8 %	21	3 %	32	84 %	130	21 %	2	5 %	3	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	3 %	472	75 %	38	626		
Karijoki (218)	0	0 %	0	0 %	1	13 %	1	1 %	5	63 %	10	10 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	13 %	21	22 %	1	13 %	64	67 %	0	0 %	8	95		
Kauhajoki (232)	0	0 %	0	0 %	1	10 %	1	0 %	2	20 %	22	2 %	6	60 %	123	10 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	10 %	1060	88 %	10	1 205		
Kauhava (233)	1	6 %	0	0 %	2	12 %	18	1 %	4	24 %	21	1 %	2	12 %	43	2 %	5	29 %	1266	73 %	2	12 %	88	5 %	1	6 %	307	18 %	17	1 743		
Kuortane (300)	0	0 %	0	0 %	1	33 %	1	0 %	1	33 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	33 %	2526	100 %	3	2 528		
Kurikka (301)	0	0 %	0	0 %	1	25 %	2	1 %	1	25 %	2	1 %	1	25 %	13	6 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	25 %	199	92 %	4	215		
Lappajärvi (403)	0	0 %	0	0 %	1	17 %	3	0 %	0	0 %	0	0 %	3	50 %	25	0 %	1	17 %	2269	26 %	0	0 %	0	0 %	1	17 %	6267	73 %	6	8 564		
Lapua (408)	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	14 %	9	1 %	3	43 %	348	28 %	1	14 %	150	12 %	2	29 %	752	60 %	7	1 259		
Seinäjoki (743)	1	3 %	62	6 %	0	0 %	0	0 %	12	41 %	83	8 %	8	28 %	272	27 %	4	14 %	141	14 %	4	14 %	440	44 %	0	0 %	0	0 %	29	998		
Soini (759)	0	0 %	0	0 %	6	33 %	120	8 %	6	33 %	84	6 %	2	11 %	150	10 %	3	17 %	921	60 %	1	6 %	258	17 %	0	0 %	0	0 %	18	1 533		
Teuva (846)	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	50 %	2	3 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	50 %	88	97 %	2	90		
Töysä (863)	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	67 %	17	1 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	33 %	1739	99 %	0	0 %	0	0 %	3	1 757		
Vimpeli (934)	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	67 %	385	19 %	1	33 %	1672	81 %	0	0 %	0	0 %	3	2 056		
Ahtäri (989)	0	0 %	0	0 %	2	8 %	5	0 %	10	40 %	222	2 %	4	16 %	29	0 %	8	32 %	6370	65 %	1	4 %	3152	32 %	0	0 %	0	0 %	25	9 777		
Yhteensä	3	1 %	146	0 %	37	15 %	304	1 %	102	41 %	1025	2 %	42	17 %	1608	3 %	36	15 %	15751	34 %	17	7 %	11180	24 %	11	4 %	16443	35 %	248	46 458		

0* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Pohjanmaa

Kunta (kunta nro.)	Osakaskiinteistöluokitus												Yht. vesialueiden osakaskunnat			
	0 kpl*		1-9 kpl		10-49 kpl		50-149 kpl		150-499 kpl		500-1999 kpl		≥2000 kpl		kpl	ha
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%		
Isokyrö (152)	0	0	1	7	0	0	1	7	13	87	0	0	0	0	15	234
Korsnäs (280)	0	0	0	0	1	20	2	0	0	0	0	0	0	0	5	17 005
Kristiinankaupunki (287)	0	0	1	6	3	17	5	28	4	22	730	7	0	0	18	10 275
Kruunupyö (288)	0	0	0	0	5	45	1	9	3	27	250	10	0	0	11	2 597
Laihia (399)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	112
Luoto (440)	0	0	0	0	0	0	0	0	2	100	16312	100	0	0	2	16 312
Mäalahti (475)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	53 097
Mustasaari (499)	0	0	1	1	221	0	18	27	21	31	15058	22	0	0	67	68 678
Närpiö (545)	0	0	0	0	12	18	10	24	5	26	3597	18	0	0	19	20 072
Pedersören kunta (599)	0	0	11	27	2	29	7	5	7	17	2520	67	0	0	41	3 769
Pietarsaari (598)	0	0	0	0	3	50	1	17	2	33	2163	74	0	0	6	2 940
Uusikaarlepyy (893)	0	0	0	0	1	11	1	11	4	44	12865	60	0	0	9	21 275
Vaasa (905)	1	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	19 614
Vähäkyrö (942)	0	0	1	25	1	0	0	0	2	50	50	26	0	0	4	196
Vöyri (946)	2	5	1	3	5	13	7	18	18	47	10048	30	1	3	33	879
Yhteensä	3	1	16	7	45	18	46	19	81	33	63814	24	4	2	244	270 055

0* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Keski-Pohjanmaa

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Keski-Pohjanmaa																									
Kunta (kunta nro.)	Osakaskiinteistöluokitus																								
	0*		1-9 kpl		10-49 kpl		50-149 kpl		150-499 kpl		500-1999 kpl		>2000		Yht. vesialueiden osakaskunnat										
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	ha									
Halsua (74)	0	0 %	0	0 %	1	33 %	8	1 %	1	33 %	681	72 %	0	0 %	0	0 %	3	947							
Kannus (217)	0	0 %	0	0 %	5	45 %	58	23 %	0	0 %	196	77 %	0	0 %	0	0 %	11	254							
Kaustinen (236)	0	1 %	25 %	8	1 %	1	25 %	1	0 %	1	25 %	38	6 %	1	25 %	550	4	597							
Kokkola (272)	0	2 %	7 %	2	0 %	4	14 %	213	1 %	8	28 %	13659	59 %	2	7 %	7588	29	23 000							
Lestijärvi (421)	0	0 %	0 %	0	0 %	2	67 %	136	3 %	0	0 %	0	0 %	1	33 %	4837	3	4 973							
Perho (584)	0	2 %	40 %	1	0 %	1	20 %	125	8 %	0	0 %	0	0 %	1	20 %	641	5	1 487							
Toholampi (849)	0	1 %	17 %	3	2 %	4	67 %	24	12 %	0	0 %	0	0 %	1	17 %	171	6	199							
Veteli (924)	0	4 %	27 %	24	2 %	3	20 %	307	23 %	2	13 %	698	52 %	1	7 %	261	15	1 345							
Yhteensä	0	10	13 %	39	0 %	21	28 %	870	3 %	20	26 %	2573	8 %	18	24 %	15272	47 %	7	9 %	14049	43 %	0	0	76	32 802

0* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011

Osakaskuntien osakaskiinteistöluokitus kunnittain: Pohjois-Pohjanmaa
Pohjanmaa

Kunta (kunta nro.)	Osakaskiinteistöluokitus												Mht. vesialueiden osakaskunnat																	
	0 kpl*		1-9 kpl		10-49 kpl		50-149 kpl		150-499 kpl		500-1999 kpl		≥2000 kpl		kpl	ha														
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%																
Alavieska (9)	2	33	6	8	0	0	0	0	2	33	33	44	1	17	10	14	2	17	25	34	0	0	0	0	0	0	6	74		
Haapajärvi (69)	14	45	48	9	13	42	102	19	1	3	20	4	0	0	0	0	0	0	6	372	69	0	0	0	0	0	31	541		
Haapavesi (71)	2	25	22	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	38	2506	65	3	38	1342	35	0	0	0	0	8	3870			
Hailuoto (72)	1	50	0	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1			
Haukipudas (84)	2	13	7	0	8	50	52	1	1	6	24	0	0	3	19	4082	55	1	6	3285	44	0	0	0	0	16	7469			
Ii (139)	5	6	26	0	34	44	354	3	28	36	1188	9	4	5	3	2586	19	2	11	9361	69	0	0	0	77	13647				
Kalajoki (208)	1	6	2	0	1	6	3	0	2	11	5	0	0	1	100	2	100	0	0	0	29	0	0	0	0	18	10559			
Kempele (244)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2			
Kiiminki (255)	2	17	0	0	7	58	77	7	0	0	0	0	0	1	8	17	2	2	17	1035	92	0	0	0	0	12	1129			
Kuusamo (305)	0	0	0	0	33	38	367	0	21	24	1227	2	6	7	19	33330	45	9	10	27442	37	2	2	10458	14	88	73840			
Kärsämäki (317)	1	17	2	1	1	17	5	2	0	0	0	0	0	3	50	217	68	1	17	96	30	0	0	0	0	6	320			
Liminka (425)	3	27	13	1	4	36	42	3	0	0	0	0	1	9	7	0	0	1	9	275	17	1	9	833	53	11	1572			
Lumijoki (436)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	50	5235	88	0	0	0	0	0	0	0	0	2	5933				
Merijärvi (483)	1	100	5	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5			
Muhos (494)	0	0	0	0	1	13	1	0	0	0	0	0	0	1	13	54	6	5	63	637	69	0	0	0	0	8	920			
Nivala (535)	4	27	27	10	1	7	93	33	6	40	78	28	2	13	27	10	1	1	33	715	73	0	0	0	0	9	980			
Oulainen (563)	3	33	12	1	1	11	2	0	0	0	0	0	0	2	22	251	26	2	33	715	73	0	0	0	0	29	1960			
Oulu (564)	8	28	41	2	10	34	44	2	8	28	253	13	0	7	7	386	20	1	33	7991	92	1	33	727	8	3	8718			
Oulunsalo (567)	0	0	0	0	1	33	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	8718			
Pudasjärvi (615)	0	0	0	0	85	59	865	5	34	23	1311	8	7	5	1062	6	1	14	4	2086	45	0	0	0	0	145	16408			
Pyhäjoki (625)	1	14	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	14	46	1	4	57	2464	54	54	0	0	0	0	7	4597			
Pyhäjärvi (626)	2	20	3	0	2	20	86	1	0	0	0	0	1	10	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	15256			
Pyhäntä (630)	2	7	4	0	20	69	125	10	5	17	248	20	2	7	834	69	0	0	50	15151	99	0	0	0	0	29	1212			
Raahen (678)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	20	416	10	4	80	3562	90	0	0	0	0	0	5	3978			
Reisjärvi (691)	17	59	68	3	10	34	65	3	1	3	5	0	0	0	0	0	0	0	3	2193	94	0	0	0	0	29	2331			
Sievi (746)	4	36	7	2	3	27	7	2	1	9	41	12	2	18	72	21	0	0	9	220	63	0	0	0	0	11	347			
Sillakajoki (748)	3	17	12	0	2	11	4	0	2	11	121	1	1	6	1458	15	9	50	636	6	7645	77	0	0	0	18	9877			
Siikalatva (791)	2	6	1	0	16	48	54	3	4	12	12	1	1	3	71	3	9	27	1711	85	173	9	0	0	0	33	2021			
Taivalkoski (832)	2	2	64	1	57	55	1149	13	30	29	2115	23	12	12	3241	36	2	2	2473	27	0	0	0	0	0	103	9042			
Tornävä (859)	1	10	7	2	5	50	66	23	1	10	41	14	0	0	0	0	3	30	174	60	0	0	0	0	0	10	288			
Uljajärvi (889)	6	21	112	3	14	48	259	7	2	7	214	6	1	3	262	7	5	17	2209	63	471	13	0	0	0	29	3526			
Vihanti (926)	0	0	0	0	0	0	0	0	2	40	138	24	0	0	0	0	3	60	430	76	0	0	0	0	0	5	568			
Yli-Ii (972)	4	36	30	3	2	18	310	36	1	9	5	1	0	0	0	0	4	36	513	60	0	0	0	0	0	11	857			
Ylivieska	2	25	15	5	4	50	15	5	1	13	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	291			
Yhteensä	95	12	535	0	335	42	4149	2	152	19	7050	3	51	6	10141	5	105	13	78394	39	52	7	89820	44	6	1	12328	6	796	202418

O* kpl = selvittämättömät/toimitusta vaativat yhteisten vesialueiden osakaskunnat

Lähde: JAKO-tietojärjestelmä 2011